

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

Bezdomovectví matek s dětmi
aneb jak matky pečují o své děti v Charitním domově
sv. Dominika Savia pro matky s dětmi

Vedoucí práce: Mgr. Michal Opatrný, Dr.theol.

Autor práce: Vlasta Krýchová
Studijní obor: Sociální a charitativní práce
Ročník: 3.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

29. 3. 2012,

podpis studenta

Poděkování

„Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Michalu Opatrnému, Dr.theol. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.“

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Reflexe literatury k tématu bezdomovectví	8
2.1. Shrnutí.....	18
3. Výzkumné šetření	19
3.1. Charakteristika zařízení Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi.....	19
3.1.1. Cílová skupina	19
3.1.2. Poslání zařízení.....	19
3.1.3. Cíle zařízení	20
3.1.4. Poskytované služby.....	20
3.2. Cíl výzkumu	22
3.3. Kritéria správné péče matek o své děti	22
3.3.1. Stravovací návyky.....	22
3.3.2. Hygienické návyky	24
3.3.3. Vzdělání, školní docházka	25
3.3.4. Volný čas	26
3.3.5. Lékařská péče	27
3.3.6. Komunikace matek s dětmi.....	27
3.3.7. Odměny a tresty dětí	28
3.3.8. Denní režim.....	29
3.4. Metody získávání dat	31
3.4.1. Pozorování	31
3.4.2. Rozhovor.....	32
3.4.3. Obsahová analýza dokumentu	32
4. Vyhodnocení výzkumného šetření.....	34
4.1. Vyhodnocení péče uživatelky Anety	34
4.2. Vyhodnocení péče uživatelky Heleny.....	39
4.3. Vyhodnocení péče uživatelky Pavly	43
4.4. Vyhodnocení péče matky Veroniky.....	47
4.5. Vyhodnocení péče uživatelky Denisy.....	51
4.6. Vyhodnocení péče uživatelky Šarloty.....	55
4.7. Vyhodnocení péče uživatelky Kláry	61
4.8. Vyhodnocení péče uživatelky Sárý	65

4.9.	Vyhodnocení péče uživatelky Hermíny	69
4.10.	Vyhodnocení péče uživatelky Šárky	73
5.	Celkové shrnutí výzkumného šetření.....	77
6.	Zhodnocení zjištěných poznatků	79
7.	Závěr	83
8.	Seznam použitých zdrojů.....	85
9.	Přílohy.....	89
10.	Abstrakt.....	137

1. Úvod

Téma Bezdomovectví matek s dětmi jsem si vybrala pro svou bakalářskou práci, jelikož jsem v současné době zaměstnána na částečný úvazek v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Proto se o problematiku bezdomovectví, zejména matek s dětmi, zajímám a mohu ve své bakalářské práci uplatnit své praktické zkušenosti. Dalším důvodem proč jsem se rozhodla zabývat se touto cílovou skupinou je, že při prostudování odborné literatury zaměřené na lidi bez domova, jsem zjistila, že se této cílové skupině bezdomovců nevěnuje.

Cílem práce je popsat problematiku péče matek o své děti, které se ocitly bez domova a v současné době jsou ubytovány v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Odůvodnění pro vybraný cíl práce je uveden v první kapitole bakalářské práce s názvem Reflexe literatury k tématu bezdomovectví. Zde budu analyzovat nejznámější odbornou literaturu věnující se lidem bez domova. Budu se snažit poukázat na to, že se literatura vybrané cílové skupině nevěnuje, nebo jen ve velmi malé míře. Problematika matek s dětmi je tedy v odborné literatuře minimálně reflektovaná. Žádná kniha se nezabývá péčí uživatelek o své děti v situaci, kdy ztratily svůj domov, musí se přizpůsobit řádu a prostředí azylového zařízení. Přitom se jedná o zásadní problém této cílové skupiny. V knihách dále není uvedeno, jak by měla vypadat specifická sociální práce s těmito uživatelkami sociálních služeb.

Výzkumné šetření budu realizovat v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Cílem výzkumu je zjistit, jak matky pečují o své děti, když přišly o svůj domov a nemají sociální zázemí. Vzhledem k určenému cíli, jsem si zvolila kritéria správné péče matek o děti na základě odborné literatury věnující se této oblasti, které mi pomohou daný cíl sledovat. Do těchto kritérií jsem zařadila stravovací návyky, hygienické návyky, vzdělání a školní docházku, lékařskou péči, komunikaci matek s dětmi, odměny a tresty dětí, volný čas a denní režim. Pro svou práci jsem si vybrala formu kvalitativního výzkumu, který zahrnuje metody pozorování, rozhovor a analýzu dokumentů. Pomocí uvedených metod výzkumného šetření, mohu sledovat daná kritéria. Pozorování budu uskutečňovat v Charitním domově, kde budu mít možnost sledovat uživatelky daného zařízení v delším časovém období a v jejich přirozeném prostředí. Pozorováním se budu snažit popsat, jak pečují matky o své děti. U každého kritéria, které mi má pomoci při zkoumání daného cíle, jsem si ještě určila několik podpůrných otázek. Další zvolenou metodou jsou rozhovory, které budu vést

s uživatelkami, které žijí v Charitním domově, abych zjistila pomocí různých otázek, jak svou péči o děti vidí ony. Třetí metodou je analýza dokumentů daného zařízení. Pro ověření péče matek o děti jsem si vybrala vnitřní dokumenty Charitního domova, konkrétně závěrečné zprávy o pobytu matek v tomto domově. Závěrečné zprávy vypovídají o celkovém pobytu matky a jejích dětí v azylovém zařízení a zahrnují shrnutí o péči a chování uživatelky ke svým dětem.

Po provedení všech metod výzkumného šetření bude následovat jeho vyhodnocení. Hodnotit budu, jak maminky splňují kritéria správné péče o své děti. U každé uživatelky shrnu, jak vybrané kritéria péče plní, nebo naopak neplní. Nejdříve popíši, co jsem vyzorovala já v rámci pozorování, poté jak to vidí maminka sama pomocí rozhovoru a dále co vyplývá ze závěrečných zpráv Charitního domova. Potom bude následovat shrnutí celkové úrovně péče matek o děti. Výzkum by měl ukázat, nakolik praxe v Charitním domově odpovídá kritériím správné péče matek o své děti uvedené v odborné literatuře.

Další část bude tvořit závěr celé práce, seznam literatury, přílohy a abstrakt. Přílohy jsou velmi zajímavé, obsahují záznamy z pozorování, přepsané rozhovory s uživatelkami a závěrečné zprávy o matkách.

2. Reflexe literatury k tématu bezdomovectví

Tato kapitola se zaměřuje na reflexi literatury. Rozhodla jsem se pro ni ve chvíli, kdy jsem pročetla literaturu k mému tématu, což je bezdomovectví matek s dětmi. Této cílové skupině se odborná literatura téměř nevěnuje. Pro své tvrzení zde uvedu několik hlavních odborných knih a odborných časopisů, které se věnují problematice bezdomovců všeobecně, ale cílové skupině matek s dětmi minimálně.

Průdková, T. Novotný, P. Bezdomovectví

Při seznámení s knihou o bezdomovectví od Průdkové a Novotného¹ jsem zjistila, že se zabývá bezdomovci obecně. Popisuje, jak vznikl termín bezdomovectví, jaké jeho formy se rozlišují a jaké jsou příčiny vzniku. Dále se snaží charakterizovat bezdomovce, například jako lidi, kteří se nedokázali přizpůsobit vývojovým změnám po roce 1989, mladé lidi, kteří prošli ústavní výchovnou péčí, utekli ze svého zázemí - domova, užívali návykové látky apod. Často se jedná o svobodné či rozvedené lidi, nebo o lidi, kteří přijdou náhle o zaměstnání, nebo i vlastní vinou se zadluží a nemají možnost dluhy splácet a tím se dostanou do rizikového způsobu života. Po rozvodu nejčastěji partneři vše přenechají partnerce s nezaopatřenými dětmi, které bývají z nemalé části bez prostředků na zajištění základních potřeb. Tito lidé mají většinou nižší úroveň vzdělání, zdravotní problémy nebo páchali kriminální činnost. V kapitole Prvky bezdomovecké pouliční kultury jsem se dočetla o ženách, které žijí na ulici. „Bezdomovkyně se většinou snaží o sebe dbát a zpravidla trpí absencí osobní hygieny mnohem více než muži. Někdy však rezignují, zvláště holdují-li alkoholu, který jejich zásady a návyky poměrně úspěšně rozpouští. Specifickou kategorií jsou bezdomovkyně-prostitutky, ty musejí dbát o svůj zevnějšek, aby se mohly živit prostitucí, používají líčidla, upravují si účes, většinou se i častěji myjí.“² Jediná kapitola věnující se přímo ženám popisuje, jaké je bezdomovectví u žen. Bohužel ani zde není specificky určená skupina bezdomovectví matek s dětmi. V této kapitole je poukázáno na to, že ženy udržují sociální vztahy s příbuznými či okolím, kde bydlí a jsou tedy schopny se na někoho blízkého obrátit v případě krize a neskončí hned na ulici či azylových domech. Ženy se rovněž bojí znásilnění, kterému se nedokáží bránit, zůstanou-li přes noc na ulici. Proto lze říci, že bezdomovectví u žen je většinou ve skryté formě. Je to i proto, že ženy bez domova společnost odsuzuje mnohem více než muže-bezdomovce a z tohoto důvodu

¹ PRŮDKOVÁ, T. NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*, 2008.

² Tamtéž, s. 23.

bezdomekyně samy nepřiznají, že nemají kde bydlet. V následujících kapitolách jsou popsány postoje veřejnosti k bezdomovectví, jaká je historie přístupu k chudým a bezdomovcům, služby pro lidi bez domova, navázání prvního kontaktu s klientem, terénní sociální práce, nestátní neziskové organizace v ČR, prevence bezdomovectví a etika v práci s bezdomovci.³ V celé knize se o bezdomovectví matek s dětmi mluví jen u druhů azylových domů následovně: „Azylové domy pro matky s dětmi jsou specifické vnitřním uspořádáním, vybavením pokojů, umístěním v blízkosti obchodu a školy a nároky na personál. Jsou určeny osamělým matkám s převážně malými dětmi nebo těhotným ženám, které se ocitly v mimořádně náročné nebo krizové situaci, jež nemohou nebo neumějí samy řešit. Klientkám je přidělen samostatný pokoj. Mohou využívat kuchyňku, společenskou místnost, místnost, kde si mohou hrát děti, koupelnu s toaletou, prádelnu a sušárnu. Vnitřní řád musí zohledňovat potřeby matek i dětí a především zajišťovat klientkám bezpečí.“⁴

Schwarzová, G. Sociální práce s bezdomovci. In Matoušek, O. Koláčková, J. Kodymová, P. (eds.). Sociální práce v praxi – specifika různých cílových skupin a práce s nimi.

V kapitole Sociální práce s bezdomovci⁵ není ani zmínka o tom, že existuje bezdomovectví matek s dětmi. Zde se pouze dozvíme, jak lze charakterizovat bezdomovce a jak se termín bezdomovec postupně vyvíjel. Dále se můžeme dozvědět faktory ovlivňující vznik bezdomovectví, a jaké skupiny lidí jsou ohroženi bezdomovectvím. Kapitola zahrnuje preventivní přístupy k lidem ohroženým sociálním vyloučením a také služby, které jsou zaměřeny na naplnění základních potřeb. Většina organizací provozuje jídelnu, základní hygienické potřeby, koupelnu, získat čisté oblečení z šatníku, lékařskou péči a poradenství. Konkrétně jsou vyjmenována azylová zařízení rozdělená dle doby pobytu na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé – kam patří azylové domy pro matky s dětmi. Další služby se zaměřují na reintegraci a soběstačnost, na chráněná a podporovaná zaměstnání, na veřejně prospěšné práce a sociální firmy.

³ PRŮDKOVÁ, T. NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*, 2008, s. 24-25.

⁴ PRŮDKOVÁ, T. NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*, 2008, s. 30.

⁵ SCHWARZOVÁ, G. Sociální práce s bezdomovci In MATOUŠEK, O. KOLÁČKOVÁ, J. KODYMOVÁ, P. (eds.). *Sociální práce v praxi – specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, 2005.

Haasová, J. Jak žijí v Olomouci ženy bez domova

První kapitoly knihy⁶ definují, kdo je bezdomovec, klasifikaci bezdomovců, faktory vyvolávající bezdomovství, absenci domova, stálého a jistého bydlení. Dále popisují nefunkční rodinu a rodinné problémy, mezi které patří rizika alkoholu, týrání, zneužívání, zanedbávání dětí, duševní poruchy, závislosti apod. Tyto rodiny většinou neplní základní funkce např. výchova a péče o děti. Další kapitoly se zabývají ztrátou zaměstnání, chudobou, zdravotním postižením, alkoholismem, drogami, kriminalitou a institucionálními příčinami. Následující část věnující se bezdomovectví žen se snaží jejich situaci zachytit. Ženy, které ztratí vlastní bydlení, jsou schopny si najít na přechodnou dobu bydlení u někoho jiného, u blízké osoby či příbuzných. Problémem je, že je nedostatek azylových zařízení pro ženy a matky s dětmi. Azylové domy pro ženy a pro matky s dětmi, které existují, nestačí a někde dokonce úplně chybí. Jako příčina bezdomovectví u žen jsou zde uvedeny problémy v partnerském životě spojené s násilím a týráním. Na ženu bez domova se majoritní společnost dívá negativně, proto tyto ženy se raději ukrývají, i za cenu utrpení a týrání ze strany partnera. Dále se zabývají feminizací chudoby. Jedná se o zvýšení rizika žen ocitnout se mezi chudými, patří sem ženy svobodné, osamělé matky, ale i ženy z úplných rodin. Zahrnuje také postavení žen na trhu práce. Ženy jsou vytlačovány z trhu práce, objevuje se mzdová diskriminace žen. Ženy bývají jako první propouštěny ze zaměstnání a problémem je rovněž i to, že velký počet žen s dětmi pracují na zkrácený pracovní úvazek a tudíž jsou zařazeny i na málo placené práce. Takovéto postavení žen na trhu práce má dopad i na důchodovém zabezpečení a rovněž to ovlivňuje i péči o děti. V knize se uvádí typologie azylových zařízení v České republice, mezi ně patří noclehárny, denní centra, azylové domy, zařízení na půl cesty, chráněné byty, krizová lůžka a ubytovny pro matky s dětmi. Část knihy je empirická, zahrnuje sběr dat, metodologii, analýzy. Zkoumá vliv orientační rodiny a reprodukční rodiny. Dále naplnění nebo nenaplnění očekávání, životní strategie, hodnocení života apod. V poslední části zjišťují, jak žijí v Olomouci ženy bez domova, kde se ptají konkrétních žen a jsou zde sepsány kasuistiky.⁷

⁶ HAASOVÁ, J. *Jak žijí v Olomouci ženy bez domova*, 2005.

⁷ HAASOVÁ, J. *Jak žijí v Olomouci ženy bez domova*, 2008, s. 20-23.

Sociální práce/Sociálna práca.

Při procházení časopisů Sociální práce/Sociálna práca, jsem zjistila, že se několik čísel věnuje bezdomovectví. Ovšem jedná se jen o všeobecné věci, nikoliv o cílovou skupinu matek s dětmi. Proto je jen zmíním. V čísle Hodnoty a etika v sociální práci č. 4 z roku 2004 píše Hradecký⁸ o tom, jak spočítat bezdomovce. V čísle 4/2005 s názvem Probace a mediace se zmiňuje Kadlec⁹ o zjevných bezdomovcích Jižního města. Číslo 1/2010 s titulem Sociální práce a boj s chudobou, se věnuje rozsáhle chudým, sociálně vyloučeným, zadluženým a nezaměstnaným osobám. Je zde i několik zmínek o lidech bez domova. Například článek Azylový dům v Kojetíně pomáhá matkám s dětmi v – nejen finanční – tísní¹⁰, dále Bytová politika v oblasti prevence bezdomovectví nebude efektivní bez návaznosti na sociální práci od kurátora Ptáčka.¹¹ Očekáváním bezdomovců od sociální služby „azylový dům“ a úskalí jejich interpretace, se zabývá Havlíková.¹² Nejvíce se bezdomovectvím zabývá č. 4/2006, je mu věnováno celé číslo, o kterém se nyní zmíním.

Časopis (č. 4 z roku 2006) sociální práce se celkem široce věnuje bezdomovectví. Ovšem opět musím říci, že o matkách s dětmi zde není téměř nic. V podstatě popisuje to samé co ostatní knihy. Proto se zmíním již jen o některých člancích. Jeden poukazuje na to, že nejsme připraveni na bezdomovectví celých rodin.¹³ Skupina skrytých bezdomovců jsou lidé žijící ve vybydlených bytech, žijí v nejrůznějších podnájemch, nebo jsou to ženy a matky s dětmi, které ještě momentálně snášejí týrání a žijí s agresorem ve společné domácnosti. U služeb pro děti bez domova jsou zmíněny azylové domy pro matky s dětmi, kde je maximální doba pobytu 1 rok. Dále je tu uvedeno, že je široká nabídka pracovních aktivit podporující návrat na trh práce. v článku o návratu ztracené důstojnosti¹⁴ se zmiňují o změně pohledu člověka na život a svět takový jaký je. Chtějí uspokojit vnitřní i vnější potřeby lidí. Snaží se, aby lidi bez

⁸ HRADECKÝ, I. Jak spočítat bezdomovce In *Sociální práce/Sociálna práca*. Hodnoty a etika v sociální práci, 4/2004, s. 103-116.

⁹ KADLEC, J. Zjevní bezdomovci Jižního města In *Sociální práce/Sociálna práca*. Probace a mediace, 4/2005, s. 151-154.

¹⁰ Azylový dům v Kojetíně pomáhá matkám s dětmi v – nejen finanční – tísní In *Sociální práce/Sociálna práca*, Sociální práce a boj s chudobou, 1/2010, s. 21-23.

¹¹ PTÁČEK, L. Bytová politika v oblasti prevence bezdomovectví nebude efektivní bez návaznosti na sociální práci In *Sociální práce/Sociálna práca*. Sociální práce a boj s chudobou, 1/2010, s. 51-52.

¹² HAVLÍKOVÁ, J. Očekávání bezdomovců od sociální služby „azylový dům“ a úskalí jejich interpretace In *Sociální práce/Sociálna práca*. Sociální práce a boj s chudobou, 1/2010, s. 87-97.

¹³ BAJER, P. Nejsme připraveni na bezdomovectví celých rodin In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 3-6.

¹⁴ KOPŘÍVOVÁ, J. Návrat ztracené budoucnosti In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 22-24.

domova spolupracovali s organizacemi. Lidé na ulici spolupracují s terénními pracovníky, mohou navštěvovat nízkoprahová centra, denní centra, noclehárny, ubytovny, kde se s nimi individuálně pracuje. Každý azylový dům musí s klienty individuálně pracovat. Také prodej Nového prostoru¹⁵ napomáhá lidem bez domova, aby se zařadili zpět do společnosti. Několik kapitol obsahuje výňatky ze zákona, dnes již neaktuální. Snaží se zkoumat pomocí dotazníků, proč spí lidé venku a kdo jsou tito lidé.¹⁶ Je zde také uvedeno domácí násilí z hlediska policejní praxe.¹⁷ Dále se snaží ukázat křesťanské pojetí Boha, člověka a společnosti.¹⁸

Vágnerová, M. Bezdomovectví in Vágnerová, M. Psychopatologie pro pomáhající profese.

Kapitola bezdomovectví¹⁹ obsahuje definici bezdomovectví, výskyt a jeho příčiny. Snaží se popsat osobnost bezdomovce a její typické znaky. „Schopnosti mají bezdomovci většinou snižené, nedovedou se adekvátně orientovat ve světě, nedovedou se poučit ze zkušenosti, chybí jim základní kompetence, které jsou předpokladem k přijatelné sociální adaptaci. Nedovedou přijatelně účelně jednat, potřebují pomoc jiného člověka. Nemají rozvinuté volní vlastnosti, nedonutí se k účelnějšímu projevu, nedovedou se ovládat.“²⁰ Další část se zaměřuje na změny v oblasti potřeb a jejich uspokojování. Zde se uvádí, že bezdomovci na většinu potřeb rezignují. Mají jiné potřeby než ostatní lidé. Toto se odborně nazývá postoj naučené bezmocnosti. Mezi potřeby každého člověka patří také sociální vztahy, ovšem u bezdomovců je i tato potřeba narušena. „Bezdomovectví je projevem selhání v oblasti socializace, celkový úpadek osobnosti, bezdomovectví je určitá izolace. Lidé bez domova těžko navazují vztahy s okolím. Vztahy mezi sebou bezdomovci navazují jen za určitým cílem.“²¹ Tato kapitola poukazuje též na zdravotní rizika bezdomovectví. Mnoho těchto lidí trpí osobnostními či duševními chorobami, závislostmi, somatickým chátráním, špatnou

¹⁵ BAJER, P. Prodejcem ze zoufalství In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 30-32.

¹⁶ HRADECKÝ, I. Proč spí lidé venku a kdo jsou tito lidé In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 64-76.

¹⁷ JETENSKÝ, A. Domácí násilí z hlediska policejní praxe In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 107-112.

¹⁸ DOLEŽEL, J., BAJER, P. Katedra seznamuje s křesťanským pojetím Boha, člověka společnosti In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 113, 114.

¹⁹ VÁGNEROVÁ, M. Bezdomovectví In VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, 2004, s. 748-755.

²⁰ VÁGNEROVÁ, M. Bezdomovectví In VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, 2004, s. 750-751.

²¹ Tamtéž, s. 753.

hygienou, životosprávou, podchlazením atd. Další část popisuje postoj společnosti k bezdomovcům, a jaké existují možnosti pomoci lidem bez domova.

Na závěr mohu říci, že v této kapitole o Bezdomovectví není vůbec zmínka o bezdomovectví žen a matek s dětmi.

Hradecký, I. Hradecká, V. Bezdomovství – extrémní vyloučení

Tato kniha se lidem bez domova věnuje velice široce.²² Velkou kapitolou je Fenomén bezdomovství, kde Hradecký poukazuje na to, že tento fenomén je od počátku 90. let novým pojmem, který souvisí s chudobou. Chudoba souvisí s koncentrací lidí ve městech, která způsobila mnoho problémů (přelidnění, nezabezpečení základních služeb, nedostatek bytů, hrozba masového bezdomovství, které vede k nedostatku vody, potravin, pracovních příležitostí a bydlení). „Městská chudoba roste hlavně mezi ženami. Rozvedené a separované ženy musí ustavičně bojovat s diskriminací, vykonávat často těžkou fyzickou práci, bez přístupu ke vzdělání překonávat daleko těžší úkoly života chudých a bez domova.“²³

V další části je popsán charakter bezdomovství, bydlení jako přirozená potřeba, definice bezdomovství, druhy bezdomovství a dělení potřeb. Také zde jsou rozděleny faktory vyvolávající fenomén bezdomovství na objektivní (sociální politika státu) a subjektivní (faktory materiální, vztahové, osobní, institucionální). „U žen bývají příčinou bezdomovství faktory vztahové, především problémy v partnerských vztazích, ve většině případů doprovázené násilím. Ženy často řeší svůj partnerský problém způsobem, který je vlastní právě znevýhodněným ženám – bydlením u přítele, přítelkyně, rodičů, případně návratem po jistém čase. Závažnou skutečností je, že ženy zjevného, skrytého i potenciálního bezdomovství mají často sebou děti.“²⁴ Následující kapitoly se věnují bydlení, zaměstnání a rodině a jaké tyto oblasti mají kladné a záporné následky.

Tato kniha se také zabývá bezdomovectvím žen a dívek bez domova.²⁵ V této kapitole jsou podrobněji popsány problémy žen, se kterými se musí potýkat. Dívky, které se ocitnou bez domova, jsou často mladé, vyrůstaly v neúplných rodinách, dětských domovech, výchovných ústavech, odkud odešly, či byly vyhozeny. Tyto dívky

²² HRADECKÝ, I. HRADECKÁ, V. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*, 1999.

²³ Tamtéž, s. 22.

²⁴ HRADECKÝ, I. HRADECKÁ, V. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*, 1999, s. 34-35.

²⁵ Tamtéž, s. 43-44.

často střídají partnery, přátele, skupiny sociálně slabých mladých lidí. To má své důsledky, jako je těhotenství, potrat, porod a následné opuštění dítěte, útěk z porodnice a opětovný návrat na ulici. Je to začarovaný kruh.

„I když je dnes propagována rovnoprávnost mužů a žen, jsou ženy více vydány mimořádnému riziku. Postavení žen je v oblasti sociální, ekonomické a politické stále problematické. I v nejrozvinutějších společnostech je život žen v mnohých situacích těžší, než život mužů. Stereotypní role mužů a žen ve společnosti ukazuje na nutnost vzájemného propojení tvůrčích schopností mužů a žen, na nutnost větší solidarity v pracovním i rodinném životě. Závratná eskalace bídy postihuje tvrdě zvláště děti a ženy v situacích uprchlíků, extrémně bídných životních podmínek, nízkého vzdělání a analfabetismu, obětí agrese, negativního účinku rozvodů.“²⁶ Je zde uvedeno, že ženy a děti se dostávají do nouze a poté do bezdomovství vlivem začlenění České Republiky do Evropské unie. Jelikož to má vliv na tržní hospodářství a sociální situace mnoha jedinců. Statistiky organizace Naděje uvádí, že dochází k růstu bezdomovství žen, které hledají pomoc s manželem, přítelem, s dětmi, nebo jsou samy. Výjimkou není ani bezdomovectví celých rodin s dětmi. Ženy bezdomovkyně se zařazují do latentní formy. Je to hlavně z důvodu, že veřejnost ženy bez domova více odsuzuje a zavrhuje je. Lidé jsou k nim nepřátelští, negativní, nenávisliví apod. Ženy, které se dostanou do této situace, se cítí být ponížené, bezbranné, ohrožené a nejisté. Lze říci, že „ženy musí čelit v průběhu svého života větším nesnázím a obtížím, předpojatým a ustáleným názorům, a viditelnějším nevýhodám než muži.“²⁷ Nadále je snaha poukázat na odlišnosti bezdomovectví mužů a žen, ale také na to, co mají společného. Následující kapitoly popisují věk bezdomovců, kriminalitu lidí bez domova, vliv rodiny, násilí v rodině, propuštění z věznic - jako příčinu bezdomovství, nemoc, zdravotní postižení, alkoholismus a drogové závislosti u bezdomovců. Další část knihy se věnuje prevenci, pomoci a resocializaci. Také se zmiňuje o bezdomovství v Evropě (v rámci Evropské unie, národních zvláštností, společenského vyloučení jako globálního problému). U nás pomáhá program Naděje na pomoc bezdomovcům, který je zde podrobněji popsán (jeho cíle, služby, integrační program atd.).

²⁶ HRADECKÝ, I. HRADECKÁ, V. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*, 1999, s. 43.

²⁷ Tamtéž, s. 44.

Hradecký, I. Konflikt, bezdomovectví, a veřejný prostor. Profily bezdomovectví v ČR.

Tato kniha je celá pojata jako výzkum. Je zde provedeno dotazníkové šetření u lidí bez domova, jak mužů, tak i žen a to různého věku. Dotazník je zaměřen na několik oblastí: nocování, hygiena, jídlo a voda, peníze, denní program, pocit domova, vnímání prostoru, zdraví, lidská důstojnost, kulturní potřeby a konflikty. Dále je zde uvedena analýza situace bezdomovců na územní městské části Praha 5 a šetření v rámci terénního programu v městské části Praha 1. V rámci služeb je zde uvedeno zimní krizové středisko Letná a zdravotnická záchranná služba hlavního města Prahy. Na závěr je popsáno politické prostředí a zdravotní péče v daném státě.²⁸

V této knize tedy není zmínka o bezdomovectví matek s dětmi. Věnuje se hlavně lidem bez domova, kteří žijí na ulici a snaží se zjistit pomocí dotazníku, s jakými nesnáze se tito lidé potýkají a jak se s nimi pokoušejí vypořádat.

Hradecký, I. Profily bezdomovství v České Republice. Proč spí lidé venku a kdo jsou ti lidé.

Tato tematická zpráva je napsaná formou výzkumu. Pomocí dotazníkového výzkumu se snaží získat informace o tom, kdo jsou lidé na ulici a proč spí venku. K tomu si vybrali Armádu spásy, noclehárnu a streetwork azylového domu v Havířově, Naději denní centrum v centru Prahy a streetwork na území města, Poradnu pro osoby bez přístřeší v Praze. Zjišťují počet osob, se kterými se poskytovatel setkal, celkový počet ve městě, počet mužů a žen podle věku. Ptají se po příčinách toho, proč se stali bezdomovci, jak subjektivně tito lidé vnímají odpovědnost – kdo za to dle jejich názorů může, proč nepřijímají (nebo jen občas) pomoc sociální služby a jak vnímají svou budoucnost. Na závěr je vyhodnocení, diskuse k dotazníkovému šetření a dodatek ke zjištěným datům.²⁹

Tematická zpráva o tom, proč spí lidé venku a kdo jsou ti lidé, ale nevěnují se problematice bezdomovectví matek s dětmi.

²⁸ HRADECKÝ, I. *Konflikt, bezdomovectví, a veřejný prostor. Profily bezdomovectví v ČR*, 2006.

²⁹ HRADECKÝ, I. *Profily bezdomovství v České Republice. Proč spí lidé venku a kdo jsou ti lidé*, 2005.

Šupková, D. Zdravotní péče o bezdomovce v ČR.

Danuše Šupková³⁰ se zabývá zdravotní péčí o lidi bez domova. První část věnuje výzkumu poskytování péče o zdraví bezdomovců. Nejdříve je zde popsán legislativní kontext zdravotní péče o bezdomovce v České republice, například je tu uvedeno jaké pojistné hradí zaměstnanec, zaměstnavatel a stát. Poté následuje průzkum, který popisuje cílovou skupinu, dotazníkové šetření a následně jeho vyhodnocení. Pro srovnání s Českou republikou je uveden i příklad z Velké Británie. Kapitola Zdravotní stav bezdomovců v ČR obsahuje hlavně fotografie lidí bez domova, také prostředí, ve kterém žijí a různé pohmožděniny a omrzliny. Tato kapitola konkrétně vyjmenovává nemoci, se kterými se lidé bez přístřeší potýkají. Vedle teorie je také proveden monitoring zdravotního stavu bezdomovců v terénu. V další kapitole se věnuje motivaci bezdomovců k péči o vlastní zdraví jako jedné z cest ke zlepšení celkové situace. Druhá část se zaměřuje na postavení bezdomovců ve zdravotnických zařízeních ČR. V této části se pohlíží na postavení bezdomovců z hlediska legislativy (zákon č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví, výtah ze zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví, výtah ze zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, výtah ze zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění, výtah ze zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, postavení pacienta a jeho práva).³¹ Následující kapitola se věnuje výskytu tuberkulózy v 21. století a problematika bezdomovství v ČR.³² Kapitola Psychologická krizová intervence pro osoby bez přístřeší definuje pojem krize, typy krizí, co je krizová intervence, její principy a cíle, specifika krizové intervence u osob bez přístřeší, kontakty na krizová centra a linky důvěry.³³ Poslední část knihy uvádí příklad krizové pomoci v azylovém zařízení pro matky s dětmi. „Kapitola obsahuje definici krize, krizové intervence, a na pozadí kazuistiky klientky azylového domu pro matky s dětmi, která se ocitla v těžké životní situaci, uvádí možnosti krizové intervence. Příspěvek uvádí důvody nástupu klientů do azylových domů, uvádí tři základní spouštěče krize (ztráta, změna, volba) v návaznosti na nástup a pobyt v azylovém domě. Zmiňuje okolnosti průběhu krize, formy krize a krizové intervence, okolnosti vzniku krize

³⁰ ŠUPKOVÁ, D. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*, 2007.

³¹ PEŠEK, J. Postavení bezdomovců z hlediska legislativy In ŠUPKOVÁ, D. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*, 2007.

³² TRNKA, L. Výskyt tuberkulózy v 21. Století a problematika bezdomovství v ČR In ŠUPKOVÁ, D. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*. 2007.

³³ VIDOVIČOVÁ, H. Psychologická krizová intervence pro osoby bez přístřeší In ŠUPKOVÁ, D. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*, 2007.

u pracovníků azylových domů a výčet podmínek ke kvalitnímu výkonu práce v azylových domech.³⁴

Obce, města, regiony a sociální služby. Sešity pro sociální politiku.

Z této knihy bych chtěla zmínit dvě kapitoly, které se zaměřují na azylovou péči a na azylová zařízení pro matky s dětmi. Azylová péče³⁵ patří mezi sociální služby, které musí reagovat na specifické vlastnosti občanů a na jejich speciální situaci. Péči v azylových zařízeních musí poskytovat profesionálové, kteří mají mnoho praktických znalostí a dovedností z oblasti sociální práce. Následují vysvětlení pojmů bezdomovec, azylová péče, azylová zařízení, azylové domy. V azylových domech se poskytuje celá řada činností, například sociální práce, pomoc při hledání zaměstnání, vzdělávací činnosti. Existuje několik druhů zařízení pro bezdomovce, mezi které patří noclehárny, denní pobyty, azylové domy, zařízení na půl cesty, chráněné byty, krizová lůžka, ubytovny pro matky s dětmi. Další část se zabývá současným stavem, vývojem a návrhy na optimální síť azylových zařízení, zahraničními zkušenostmi, způsoby financování, zabezpečováním podmínek na přežití dle návrhu zákona o sociální pomoci, koncepcí azylového domu Samaritán v Opavě.

Azylové domy pro matky s dětmi je kapitola, která podrobněji popisuje charakter zařízení, jak to v azylovém domě vypadá a jaké jsou provozní podmínky. „Azylová zařízení pro matky s dětmi poskytují přechodné ubytování, poradenské, sociální a případně výchovné služby osamělým matkám s převážně malými dětmi nebo těhotným ženám, které se ocitly v mimořádně náročné nebo krizové životní situaci, jež nemohou nebo neumějí samy řešit.“³⁶ Azylové domy se mohou zřizovat samostatně, či v rámci zařízení pro ženy, popřípadě jsou spojené s bytovými sociálními jednotkami. Kapacita takového zařízení se pohybuje mezi 6-12 matkami. Každá matka má svůj pokoj, je vybaven nejnutnějším nábytkem, někdy je součástí pokoje kuchyň a sociální zařízení, ale většinou je to společné pro všechny uživatelky daného zařízení. Dále mají společnou společenskou místnost, hernu, sušárnu a kočárkárnu. Při rozhodování o umístění azylového domu ve městě je třeba brát ohled na dostupnost škol, obchodů, lékařů, kulturního vyžití pro matky, nebo aspoň dobré dopravní spojení s těmito institucemi. Azylové domy mají nepřetržitý provoz, musí si stanovit domácí řád, který

³⁴ VOLNÁ, J. Krizová pomoc v azylovém zařízení pro matky s dětmi In ŠUPKOVÁ, D. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*, 2007, s. 58.

³⁵ *Obce, města, regiony a sociální služby. Sešity pro sociální politiku*, 1997, s. 115-133.

³⁶ *Obce, města, regiony a sociální služby. Sešity pro sociální politiku*, 1997, s. 134.

má být zaměřen ve prospěch matek a jejich dětí, musí ho dodržovat uživatelky, pracovníci i návštěvy. Návštěvy se musí nahlásit, když přijdou a když odchází, totéž platí i pro matky. Pracovník má mít přehled, kde matka je a jestli má sebou děti, či jí je hlídá jiná osoba. Za pobyt v azylovém se vybírá měsíční poplatek. Počet azylových zařízení je nedostatek (24 azylových domů pro 268 matek). Azylový dům by měl být v každém okresním či spádovém městě.³⁷

2.1. Shrnutí

Uvedené knihy se nevěnují bezdomovectví matek s dětmi vůbec, nebo jen okrajově. Zmiňují se o příčinách vzniku bezdomovectví u matek s dětmi (neshody s partnerem, s rodinou, ztráta bydlení), o formách (skrytá podoba) a o postoji společnosti k ženám a matkám bez domova (negativní pohled). Matky s dětmi, které se ocitnou bez domova, se za svou situaci stydí. Bojí se toho, co by na jejich situaci řeklo okolí. Z tohoto důvodu se snaží hledat pomoc nejdříve u svých nejbližších známých a kamarádů, pokud to nejde u rodiny. Jedná se proto u nich o skrytou formu bezdomovectví, která je těžko viditelná ze strany většinové společnosti. Dále se v literatuře uvádí sociální služby pro lidi bez domova, mezi které patří hlavně azylové domy pro matky s dětmi, kterých je v České republice značný nedostatek. Tyto azylové domy jsou v knihách popsány jen z hlediska vybavení tohoto zařízení (pokoje, kuchyň, sociální zařízení, společenská místnost, sušárna, kočárkárna). Nezabývají se problémy matek s dětmi, kterým musí čelit. Nikde není zmiňováno, jak je těžké postarat se o děti, když nemají svůj vlastní domov a zázemí. Odborná literatura se také nezaměřuje na práci s touto cílovou skupinou.

³⁷ *Obce, města, regiony a sociální služby. Sešity pro sociální politiku*, 1997, s. 134-138.

3. Výzkumné šetření

V první části výzkumného šetření popíši zařízení, kde bude realizován výzkum. Dále zde uvedu cílovou skupinu, poslání zařízení, cíle Charitního domova a přehled poskytovaných služeb daného azylového domu.

3.1. Charakteristika zařízení Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi

Pro popis zařízení jsem použila Domovní řád. „Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi je pobytové azylové zařízení, které poskytuje všechny základní činnosti dané §57 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.“³⁸

3.1.1. Cílová skupina³⁹

Do tohoto zařízení mohou být přijaty těhotné ženy bez přístřeší ve věku minimálně 16 let, matky s maximálním počtem 3 nezletilých dětí (u chlapců do 14 let včetně), ženy (i bezdětné, ohrožené či se zkušeností domácího nebo jiného násilí, či ohrožené obchodem s lidmi, např. prostituce), osoby cizí státní příslušnosti za předpokladu, že komunikují slovem i písmem v českém jazyce. V ojedinělých případech mohou být přijati muži s dětmi bez přístřeší za předpokladu, že mají trvalé bydliště v okrese Prachatice, jsou přijati výhradně na dobu nezbytně nutnou (max. 2 měsíce).

3.1.2. Poslání zařízení⁴⁰

Hlavním posláním Charitního domova je poskytnout uživatelkám dostatek času, prostoru i podpory, která jim pomůže vyřešit nastalou situaci. Pracovníci se snaží, aby si uživatelky našly a řešily svou situaci svépomocí.

V případě, že by žadatelka o umístění v Charitním domově splňovala cílovou skupinu pouze částečně, musela by výjimku povolit vedoucí zařízení.

³⁸ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 3.

³⁹ Tamtéž, s. 3.

⁴⁰ Tamtéž, s. 3.

3.1.3. Cíle zařízení⁴¹

Hlavním cílem služby je podpora matek v takové míře, aby zvládly svými silami hledat řešení vedoucí k překonání překážek, které je dovedly do azylového zařízení, zejména aby si dokázaly najít nové bydlení či ubytování, získat zaměstnání, i na přechodnou dobu, vyřídit si většinu úředních záležitostí svépomocí.

3.1.4. Poskytované služby⁴²

Základní sociální poradenství obsahuje informace, které pomohou uživatelkám při řešení jejich nepříznivé situace (např. nároky na sociální dávky a pomoc s vyplňováním formulářů, apod.). Základní sociální poradenství zahrnuje sociálně-právní poradenství, ale také pomoc při péči o děti a při vedení domácnosti.

Poradenství dále obsahuje individuální plánování. Každá uživatelka si během pobytu vybere klíčového pracovníka, který s ní pracuje individuálně. Společně se snaží dosáhnout cílů, které si uživatelka stanoví.

Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy. V zařízení se neposkytuje hotová strava, ani dovoz jídel, ale jsou zde vytvořeny podmínky pro přípravu stravy. Při přípravě stravy musí uživatelka dodržovat základní hygienická a stravovací pravidla. Uživatelkám je k dispozici společná kuchyně vybavená základními kuchyňskými elektrospotřebiči. Uživatelky mají možnost vypůjčení kuchyňského nádobí a využít v případě potřeby i rad pracovníků. Stravovací služba je poskytována bezplatně.

Poskytnutí ubytování. Uživatelka je v zařízení ubytována standardně po dobu 3 měsíců s možností prodloužení smlouvy na dobu 6 měsíců. Smlouvy jsou prodlužovány na základě hodnocení pracovníků zařízení ve vztahu k efektivnosti služby a spolupráce uživatelky na řešení situace. V ojedinělých případech lze pobyt prodloužit i na dobu nad 6 měsíců, nejvýše však na 12 měsíců. Jakékoli výjimky se musí konzultovat s vedoucí zařízení. Uživatelka má k dispozici samostatný, uzamykatelný pokoj, ostatní prostory jsou společné (koupelna, dětský mycí kout, kuchyň, společenská místnost, sušárna). Uživatelka za pobyt hradí zákonem stanovený poplatek. Pokoje i ostatní prostory jsou vybaveny základním nábytkem a spotřebiči.

Pokud chce uživatelka opakovaně nastoupit do azylového domu, pak by nesměla

⁴¹ *Domovní řád.* Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 4.

⁴² *Domovní řád.* Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 4-7.

při minulém pobytu v zařízení být vyloučena z důvodu hrubého porušení Domovního řádu a nesmí mít dluhy vůči poskytovateli služby. Uživatelka ubytovaná v Charitním domově je povinna řídit se Domovním řádem a dalšími vnitřními předpisy, dále by se měla k ostatním chovat ohleduplně a respektovat jejich soukromí.

Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí s cílem umožnit uživatelce vyřešit nastalou situaci, která vedla k vyhledání a využití služby azylového domu a pomoci jí i s přidruženými problémy, které musí řešit (např. pomoc s hospodařením s penězi, pomoc při vedení domácnosti (např. vaření) a péčí o děti, pomoc při zajištění doprovodu k lékařům, do školských zařízení, na úřady, k soudům (pouze jako psychická podpora) atd.

Pomoc uživatelkám v překonání krize (krizová intervence) – pracovníci zařízení jsou kdykoli k dispozici pro potřebu osobního rozhovoru s uživatelkou v soukromí, který má za cíl uklidnit ji a poskytnout prostor pro vyjádření jejích pocitů a emocí. Může se jednat o situace, se kterými si uživatelka neví rady, případně ohrožuje ji či její dítě/děti.

Možnost úschovy drobných cenností - uživatelka má možnost uschovat si v uzamykatelné schránce drobné cennosti, jako jsou dokumenty, peníze, šperky apod. a to po celou dobu pobytu. Tato služba je uzavírána písemně. Zahrnuje i podmínky pro vydání cenností druhé osobě v případě nenadálých událostí.

„Materiální pomoc se poskytuje uživatelkám, které se náhle ocitly bez finančních prostředků. V rámci této pomoci může Charitní domov zajistit potraviny, hygienické a čisticí prostředky a ošacení. Pomoc pracovníci posuzují individuálně a s ohledem na efektivnost poskytnuté pomoci tak, aby pomoc nebyla zneužívána.⁴³

Aktivní pomoc - uživatelka má právo obrátit se na kteréhokoliv pracovníka se žádostí o radu, případně i pomoc v oblastech vedení domácnosti, péče o dítě, sociálně-právních záležitostech apod. Pracovník je nápomocen při řešení problémů.

„Zprostředkovatelské služby - Uživatelka může v průběhu pobytu požádat o zprostředkovatelské služby, které se týkají získání její samostatnosti (např. práce, bydlení), dále může pracovníka požádat o zprostředkování kontaktů na odborná pracoviště (např. psycholog, logoped, psychiatr, matřička apod.).⁴⁴

⁴³ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 4 - 7.

⁴⁴ Tamtéž, s. 4 - 7.

3.2. Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu je zjistit, jak matky pečují o své děti, když přišly o svůj domov a nemají sociální zázemí.

Ve své práci se zaměřuji zejména na péči matek o své děti v době, kdy nemají svůj domov a v současné době pobývají v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích.

V souvislosti s uvedenou reflexí literatury, ze které vyplývá, že je nedostatek informací o bezdomovectví dívek, žen a matek, jsem musela odůvodnění cíle výzkumu hledat v jiné literatuře. Odborná literatura se nezabývá péčí matek o děti, proto jsem si stanovila kritéria shrnující zásady správné péče o dítě, které jsem čerpala z pedagogické odborné literatury, zaměřující se na tuto oblast.

3.3. Kritéria správné péče matek o své děti

Cílem výzkumu této práce je zjistit, zda matky bez domova správně pečují o své děti. V rámci výzkumu jsem zvolila několik kritérií, které mi pomůžou zjistit, nakolik péče matek o své děti v azylovém domě odpovídá vybraným kritériím. Kritéria péče o dítě jsem stanovila na základě odborné literatury, které se této oblasti věnuje. Mezi tato kritéria jsem zařadila stravovací návyky, hygienické návyky, vzdělání a školní docházka, volný čas, lékařská péče, komunikace matek s dětmi, odměny a tresty dětí a denní režim dětí. Všechna tato kritéria budou sledována v rámci výzkumu a to metodami pozorování, rozhovorů a analýzou dokumentů.

3.3.1. Stravovací návyky

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Mají děti alespoň jedno teplé jídlo za den?

Mají děti denně pravidelnou stravu?

b) rozhovory

Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dětmi?

Co mají děti rádi k jídlu?

Odůvodnění

Během dne by měly děti dostávat pravidelně najíst. Mezi jídly by neměly být ani příliš krátké, ani příliš dlouhé přestávky. Dítě má dostat najíst až když má hlad. Nenutit dítěti jídlo, pokud opravdu nemá hlad.⁴⁵

Pro děti, které chodí do školy, je důležité, aby ráno snídaly. Jelikož tak budou mít energii na dopolední vyučování. Během dopoledne by děti také měly svačit. Ovšem svačina by se neměla skládat ze sladkostí. Dítěti by prospělo spíše celozrnné pečivo, mléčné výrobky, syrové ovoce či zelenina. Obědy dítě většinou dostává ve školní jídelně. Odpoledne by opět mělo dostat svačinu. Poslední jídlo dne uzavírá večeře.⁴⁶ Je důležité, aby rodiče dbali na životní styl rodiny. Do jídelníčku by se měli snažit zařadit více zeleniny, ovoce a naproti tomu omezit jídla sladká a tučná.⁴⁷

V Charitním domově se pracovníci snaží, aby stravovací návyky byly prospěšné pro zdraví dětí i matky. Rodič by měl věnovat pozornost správné skladbě jídel, jejich pravidelnosti a dohlédnout, aby jídlo bylo čerstvé a výživné.⁴⁸ Matka má odpovědnost za výchovu dítěte v oblasti stravování. Měla by dohlédnout na dítě při konzumaci jídla, aby se dítě naučilo správné kultuře stravování, tedy správnému stolování (například příprava stolu, jeho čistota, používání bryndáků u malých dětí apod.).⁴⁹ Uživatelkám Charitního domova je též doporučováno, aby dětem dávaly stravu v pravidelných intervalech, nejméně však 3x denně. Výjimku mají děti, které se během dne stravují ve školních zařízeních.⁵⁰

Ještě bych zde uvedla obecné zásady a přístupy k výživě. Děti by měly být často na čerstvém vzduchu a mít dostatek pohybu. Dále dodržovat střídmost v jídle, je lepší jíst častěji a po malých porcích. Jídlo si během dne vhodně rozdělit a jíst v klidném a příjemném prostředí. Upřednostňovat bílkoviny a vitamíny. A samozřejmě nekouřit a nepít větší množství alkoholu.⁵¹

⁴⁵ FRÜHAUF, P. Výživa batolete In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 122.

⁴⁶ FRÜHAUF, P. Výživa předškoláka a školáka In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 129-130.

⁴⁷ Tamtéž, s. 133.

⁴⁸ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 18.

⁴⁹ Tamtéž, s. 18.

⁵⁰ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 15.

⁵¹ ČELEDOVÁ, L., ČEVELA, R. *Výchova ke zdraví: vybrané kapitoly*. 2010, s. 55-56.

3.3.2. Hygienické návyky

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Myjí si děti před jídlem ruce?

Myjí si ruce, když jdou děti z toalety?

Jak často matka děti koupe?

Čistí si děti zuby?

Mají děti pyžamo na spaní?

Chodí děti ve špinavém oblečení?

b) rozhovory

Koupete děti každý den?

Vedete děti k tomu, aby si čistily zuby?

Odůvodnění

Dítě by mělo být od narození vedeno ke správné hygieně. Pokud je dítě zvyklé na každodenní hygienu, zůstane to v jeho mysli jako správný návyk. K tomu může pomoci i to, že si s ním matka při koupání hraje a povídá. Tím to pro dítě je i zábava. Hygiena také podporuje a chrání jeho zdravý růst a vývoj.⁵² Pro zdravý vývoj dítěte je důležité dodržování hlavních hygienických zásad. Ty dítě provází již od nejútlejšího věku a zůstanou mu po celý jeho život. Mezi hygienické zásady patří hlavně koupání. Je to celková očista těla dítěte a také je to pro dítě příjemná změna v denním režimu, při níž si dítě vychutná pohyb bez jakéhokoliv omezení.⁵³ Dále by dítě mělo být zvyklé mýt si ruce a to hlavně před jídlem a po použití toalety. Péče o zuby je další ze zásad hygieny. Je vhodné s ní začít ihned po prořezání prvních zubů.⁵⁴ K zubní hygieně neodmyslitelně patří pravidelné návštěvy zubního lékaře, které by měly být 2 x do roka. Na to musí dohlédnout rodiče dítěte.⁵⁵ V Domovním řádu Charitního domova je uvedeno, že matka musí dodržovat každodenní hygienu u sebe i svých dětí. Musí vychovávat dítě k hygienické samo obslužnosti.⁵⁶

⁵² ŠVEJCAR, J. Hygiena dítěte In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 173.

⁵³ KRULIŠOVÁ, L. Péče o novorozence a batole In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 177.

⁵⁴ Tamtéž, s. 187.

⁵⁵ KUDYN, M. Očkování In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 203.

⁵⁶ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 15.

3.3.3. Vzdělání, školní docházka

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Dělá matka s dětmi úkoly do školy?

Učí se matka s dětmi?

Chodí děti pravidelně do školy?

Vyprovází matka děti do školy?

b) rozhovory

Víte, jaké známky mají děti? Jak se daří dětem ve škole?

Baví děti škola?

Jaký předmět mají děti nejradši?

Chodí rády děti do školy?

Pomáháte dětem s úkoly?

Odůvodnění

Docházka do jeslí nebo mateřských škol je dobrovolná. Ovšem nástup do základní školy je povinností. Je to také důležitý krok v životě dítěte. Do základní školy dítě musí podle zákona nastoupit dovršením 6tého roku. Problém je v tom, že ne každé dítě je v tomto věku zralé na školní docházku. Proto je dovoleno požádat o odklad školní docházky. Zralost dítěte posuzuje praktický lékař a pedagogicko-psychologická poradna. Školní zralost znamená dosažení takového stupně vývoje tělesného i duševního, který umožňuje dítěti osvojit si školní znalosti a dovednosti.⁵⁷ Pokud dítě při nástupu do školy již má nějaké obtíže, dochází ke snížení jeho motivace. Souvisí to také s různými činiteli, které jeho školní výsledky ovlivňují. Patří sem například oslabení zdravotního stavu, citové strádání (rodinné konflikty, rozpad rodiny apod.).⁵⁸

Podle domovního řádu je matka povinna dohlížet na povinnou školní docházkou, a nad řádnou přípravou dítěte do školy. Pokud si sama matka neví rady s přípravou dítěte do školy, může požádat o pomoc pracovníky zařízení.⁵⁹

⁵⁷SCHNEIBERG, F. Pomoc dítěti a jeho rodině ze strany společnosti In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 342-343.

⁵⁸ HOUŠKOVÁ, H. Motorické, senzorycké a duševní funkce dítěte (přehledný vývoj) In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 167.

⁵⁹ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 14.

3.3.4. Volný čas

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Hraje si matka s dětmi?

Čte matka dětem pohádky?

Věnuje se matka dětem?

b) rozhovory

Co rády dělají děti ve volném čase?

Co děláte rádi společně?

Chodí děti na nějaký zájmový kroužek?

Mají děti oblíbenou hračku?

Jaká je jejich oblíbená činnost?

Odůvodnění

Volný čas dětí by měla vyplnit především hra. Hra má být pro dítě zábavou a radostí. Tyto pocity podněcují dítě k další hře. Hra podporuje vývoj dítěte v motorické a duševní oblasti.⁶⁰ Když je dítě malé, potřebuje ke hraní své rodiče, aby mu vše vysvětlili. A také je jasné, že žádná hračka nenahradí čas strávený s rodiči, kteří se dítěti věnují a s dítětem si hraní užívají. Hraní je vlastně proces, který podporuje tvůrčí schopnost dítěte. Při hře s dítětem je důležité respektovat jeho vývojovou úroveň a osobnostní charakteristiku.⁶¹ Do hry by dítě nemělo být nuceno. Hra dítě musí bavit, a proto by si samo mělo určit, s čím si chce hrát a jak dlouho. Například když se učí se číst, plavat, jezdit na kole apod. je to pro něj zábava. Dokonce i jídlo bývá pro dítě hrou, proto je dobré, aby jedlo v přítomnosti ostatních lidí a naučilo se tak správnému stolování.⁶² I večer při uspávání je možnost využít hry, nebo čtení pohádek na dobrou noc. Pak se dětem jistě lépe usíná.⁶³

⁶⁰ SOBOTKOVÁ, D., DITTRICHOVÁ, J. *Hra ve vývoji dětí v prvním roce života*. 2006, s. 13-14.

⁶¹ Tamtéž, s. 18.

⁶² ŠVEJCAR, J. Dětský duševní vývoj a jeho ochrana In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 151.

⁶³ KAST-ZAHN, A. *Jak naučit děti pravidlům*. 2008, s. 62.

3.3.5. Lékařská péče

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Jde s dětmi k lékaři, když jsou nemocné?

Chodí matka s dětmi na vstupní prohlídku k lékaři?

b) rozhovory

Když jsou děti nemocné, jdete s nimi k lékaři?

Mají děti svého dětského lékaře?

Mají nějaké zdravotní problémy?

Navštěvujete s dětmi preventivní prohlídky?

Odůvodnění

Do lékařské péče patří preventivní prohlídky u lékaře. Jsou důležité, jelikož díky nim se předchází nemocem a dlouhodobě se tak sleduje zdravotní stav dítěte. O děti pečují ambulantní ordinace dětských a následně praktických lékařů. Každá preventivní prohlídka obsahuje vyšetření, která by měla pomoci lékaři zachytit změny či odlišnosti v tělesném, duševním i smyslovém vývoji dítěte.⁶⁴ I domovní řád určuje matce povinnost za zdravotní péči o dítě. Matka musí s dítětem chodit na preventivní prohlídky. Dále musí jít s dítětem k lékaři, pokud je nemocné a pak je odpovědná za dodržování léčebného režimu u nemocného dítěte určeného lékařem.⁶⁵

3.3.6. Komunikace matek s dětmi

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Jak s dětmi matka mluví?

Používá matka při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Hádá se matka s dětmi?

b) rozhovory

Používáte při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Dohadujete se s dětmi? (kdy a proč)

⁶⁴ KUDYN, M. Základní poučení In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 199.

⁶⁵ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 14.

Odůvodnění

Pokud rodiče při komunikaci s dětmi používají výčitky a nadávky, narušují tak sebevědomí svých dětí. A to hlavně, když se na ně křičí velmi často.⁶⁶ Při výchově je občas nutné použít příkazy, zákazy, omezení apod. na druhé straně je potřeba děti také chválit, obejmout a dát jim najevo, že je máte rádi a vážíte si jich. Pro děti je důležité slyšet pochvalu. Pak si uvědomí, že se mu něco podařilo, že je šikovný a dává mu to sebejistotu a odvalu do budoucna.⁶⁷

3.3.7. Odměny a tresty dětí

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Jaké používá matka tresty, pokud děti zlobí?

Jak matka odměňuje děti, pokud se jim něco povede ve škole či doma?

b) rozhovory

Když jsou děti hodné, dostanou od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Když Vás děti neposlouchají, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odůvodnění

Při výchově dětí hrají velkou roli odměny a tresty. Odměny dostává dítě, pokud se mu něco povede. Pochvala, uznání a podpora jsou zde skutečně na místě. Největší odměnou je pro dítě náklonnost matky, například její úsměv, pochvala, pohlazení, objetí atd. Naopak pokud dítě zlobí, mělo by pocítit trest. Ovšem nemělo by se ihned uchýlovat k fyzickým trestům, které dítě poleká a poníží. Pro dítě je trest i to, že se od něj matka odvrátí, popřípadě odejde z pokoje.⁶⁸ Trest by měl odpovídat tomu, co dítě provedlo. K dalším možným trestům můžeme zařadit krátké mlčení, odvrácení těla, důrazné vyřčení jména dítěte, pomlka v řeči, odmítavé gesto ruky, úder do stolu atd.⁶⁹ Stane se, že rodiče dítě tolik rozčílí, že mu ujedne ruka a fyzicky ho potrestá. Ale fyzické

⁶⁶ KAST-ZAHN, A. *Jak naučit děti pravidlům*. 2008, s. 78.

⁶⁷ Tamtéž, s. 90.

⁶⁸ ŠVEJCAR, J. Dětský duševní vývoj a jeho ochrana In ŠVEJCAR, J. A kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 149.

⁶⁹ KUDYN, M. Volný čas In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 2003, s. 269.

trestání je nebezpečné, pokud se tak děje příliš často. Děti mají potom tendenci se rodičům pomstít a vrátit jim to podobným způsobem, jako oni ubližovali jim. Z toho je zřejmé, že fyzicky trestané dítě pak ke svým rodičům necítí důvěru ani lásku. Spíš se rodičů bojí a zároveň je nenávidí.⁷⁰

3.3.8. Denní režim

Toto kritérium bude sledováno za pomoci následujících otázek:

a) pozorování

Mají děti nějaký denní řád?

Uspává matka děti? Popřípadě jak je uspává.

Zapojuje děti do úklidu? (mají děti své povinnosti?)

b) rozhovory

Mají děti pravidelný denní režim? Zkuste ho trochu popsat.

Jak děti uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Pomáhají Vám děti při úklidu?

Mají děti své povinnosti při úklidu?

Uklízí si děti po sobě hračky?

Odůvodnění

V Charitním domově v Prachaticích je konkrétní denní režim přizpůsobený základním pravidlům péče o dítě, kterému se musí maminky s dětmi přizpůsobit, ale samozřejmě si mohou volný čas s dětmi přizpůsobit dle svých potřeb. Spíš jsem v tomto kritériu měla na mysli, aby děti věděly, že musí splnit nějaké své povinnosti. Například ráno vstát, nasnídat se, jít do školy, až se vrátí, tak udělat úkoly, večer se navečeřet, vykoupat, jít včas spát.

Pro přesnější představu jsem ho zde uvedla:⁷¹

do 7 ³⁰	vypravení školáků do školy
do 13 ⁰⁰	vycházka (dopoledne min. 1 hodinu s dětmi venku)
11 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	oběd (příprava, jídlo)

⁷⁰ KAST-ZAHN, A. *Jak naučit děti pravidlům*. 2008, s. 79.

⁷¹ *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 14.

13 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰	polední klid (úklid po vaření a sklizení hraček ve společenské místnosti)
15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰	pracovní činnosti dětí (za účasti matky)
do 18 ⁰⁰	návrat z vycházek do zařízení v období zimního času (odpoledne min. 1 hod. s dětmi venku)
do 19 ⁰⁰	návrat z vycházek do zařízení v období letního času (odpoledne min. 1 hod. s dětmi venku)
17 ³⁰ – 19 ⁰⁰	večeře (příprava, jídlo i úklid po vaření)
19 ⁰⁰ – 20 ⁰⁰	úklid společných prostor
22 ⁰⁰	noční klid

V Domovním řádu Charitního domova je uvedeno, že uživatelka je povinna ve svém pokoji udržovat pořádek. Zejména musí vynášet koš, uklidit a složit veškeré oblečení, utřít prach, vytřít pokoj, uklidit hračky dětí večer před ukládáním dětí ke spánku.⁷²

V rodině jsou velmi důležité společné rituály. Hlavními rituály jsou společné stolování a večerní rituály. Při stolování si může celá rodina povídat o tom, co se jim povedlo, co je trápí, jaké mají plány na další den, nebo si mohou plánovat společný víkend apod. Večerní rituál má většinou podobu večeře, koupele, uložení dětí ke spánku například pomocí čtení pohádek. Dalším rituálem je pomoc matce s úklidem domácnosti a dalšími domácími pracemi jako jsou například ustlat svou postel, umýt nádobí, utřít nádobí, prostřít stůl apod.⁷³

⁷² *Domovní řád*. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011, „vnitřní materiál organizace“, s. 14.

⁷³ KAST-ZAHN, A. *Jak naučit děti pravidlům*. 2008, s. 60-62.

3.4. Metody získávání dat

Pro ověření vybraných kritérií správné péče matek o své děti, jsem zvolila 3 metody kvalitativního výzkumu – pozorování, rozhovory a analýzu dokumentů.

3.4.1. Pozorování

Pozorování je základní metoda pro získávání dat. „Pozorování je vždy selektivní (z přístupných dat jsou „vybrána“ a skutečně pozorována pouze některá).“⁷⁴

V rámci pozorování jsem jako výzkumník, hrála roli úplného účastníka, jelikož jsem byla členem přirozeného prostředí skupiny. Aby nedošlo ke zkreslení získaných informací, nesdělila jsem matkám, že je cíleně pozoruji pro výzkumné šetření.⁷⁵

„Zúčastněným pozorováním je možné popsat, co se děje, kdo nebo co se účastní dění, kdy a kde se věci dějí, jak se objevují a proč. Zúčastněné pozorování je zvláště vhodné, jestliže jev, který se bude zkoumat, je málo prozkoumaný, existují velké rozdíly mezi pohledy členů a nečlenů sledované skupiny, jev není přístupný pohledu osob mimo skupinu.“⁷⁶

Pro pozorování jsem zvolila uživatelky Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Vybrala jsem je z toho důvodu, že v tomto charitním domově brigádně vypomáhám a mám tak možnost být v jejich přirozeném prostředí. Jsem pro ně součástí jejich prostředí, a proto je mohu pozorovat, aniž bych narušila jejich denní režim. Jelikož jsem pro daný výzkum zvolila metodu zúčastněného skrytého pozorování. Uživatelky daného zařízení nevědí, že je takto sleduji, a chovají se přirozeně, nemají důvod se přetvařovat. Myslím si, že kdybych jim řekla, že je pozoruji pro potřeby výzkumu, chovaly by se při mých směnách jinak, než obvyklým způsobem. Ale jelikož kritéria, která sleduji v rámci svého výzkumného šetření, se shodují s tím, co musím pozorovat při svých směnách v azylovém zařízení, není to neetické. Pozorování, které budu provádět, se bude lišit denní a noční dobou, podle toho jakou budu mít směnu. Myslím si, že to bude užitečné, sledovat uživatelky Charitního domova v různou dobu. Mohu tak vnímat jak denní, tak i večerní zvyky matek a jejich dětí. V rámci

⁷⁴ FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha, 2000, s. 151.

⁷⁵ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha, 2005, s. 191.

⁷⁶ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha, 2005, s. 193.

pozorování budu zkoumat, jaká je péče matek o své děti. A protože do Charitního domova jsou přijaty matky s dětmi ve věku 0-18 let, s výjimkou chlapců, ti mohou být přijati maximálně do 14. roku věku včetně, budou do výzkumu zařazeny děti v tomto věkovém rozmezí dle aktuální situace v zařízení. Matky zde mohou být od 16 let, horní věková hranice není omezena.

3.4.2. Rozhovor

„Rozhovor představuje zprostředkovaný a vysoce interaktivní proces získávání dat. Informace, které chce výzkumník získat rozhovorem, jsou vždy zprostředkované.“⁷⁷

V rámci této bakalářské práce je použit strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami, který má minimalizovat množství variant odpovědí a proto se získané informace i lépe analyzují. Strukturovaný rozhovor je vhodný, když se již proběhlý rozhovor nemůže opakovat, případně doplňovat o nové poznatky.⁷⁸

Pro rozhovor s uživatelkami jsem se rozhodla, abych zjistila, jak ony vnímají svou péči o děti. Různými otázkami se budu ptát na to, co mají jejich děti rády, co rády dělají, jaké jídlo jim chutná, jaké hračky mají nejradši, zda je baví škola apod. Odpovědi na tyto otázky by měly ukázat, jak matka zná své děti a jestli se o ně zajímá. Otázky v rozhovoru jsou jednoduché, krátké a věcné, a to z toho důvodu, aby uživatelky pochopily, na co se jich ptám, jelikož většina z nich má základní vzdělání.

3.4.3. Obsahová analýza dokumentu

Analýza je výzkumná metoda, jež se na rozdíl od ostatních technik, které pracují převážně s reflexí vlastního prožívání a vnímání respondenta, zaměřuje na hmatatelné výsledky. Hmatatelné výsledky jsou obsaženy v různých písemných dokumentech, které se dají označit jako „výpovědi“ z minulosti. Obsahová analýza se soustředí právě na rozbor písemných sdělení. Opírá se především o správné porozumění analyzovaným dokumentu.⁷⁹

⁷⁷ FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha, 2000, s. 171.

⁷⁸ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha, 2005, s. 173.

⁷⁹ FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha, 2000, s. 184.

Analýza dokumentů může být samostatnou metodou, nebo doplňující u dat získaných rozhovory a pozorováním. „Za dokumenty se považují taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum.“⁸⁰

Obsahovou analýzu dokumentů jsem použila pro vyhodnocování vnitřních dokumentů charitního domova (konkrétně závěrečných zpráv, které zahrnují informace o tom, jak se matky o své děti staraly po dobu pobytu v azylovém domě).

⁸⁰ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha, 2005, s. 204.

4. Vyhodnocení výzkumného šetření

V této části se budu snažit shrnout a popsat péči matek o své děti v rámci stanovených kritérií správné péče o děti.

4.1. Vyhodnocení péče uživatelky Anety

Věk: 46

Počet dětí: 2 synové (13 let, 9 let)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka usilovala o to, aby dětem zaopatřila pravidelnou stravu (snídaně, oběd, večeře). V týdnu matka zajistila obědy ve škole. Skladba stravy se odvíjela od toho, v jaké finanční situaci se matka nacházela. Když měla peníze, vařila dětem, co si přály. Hlavně hranolky a sladká jídla. Když byla na tom s penězi hůře, udělala krupicovou kaši či těstoviny, které dostala od pracovníků Charitního domova.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se radila s dětmi ohledně jídla, které vařila. Děti podle ní nejsou vybíravé, přesto u nich převládá chuť na sladká jídla.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Uživatelka moc nevařila, oba synové měli obědy zajištěné ve škole. Pestrost stravy se odvíjela od finanční situace matky a chutí synů, kteří byli někdy vybíraví.

Shrnutí: Skladba stravy záležela na tom, v jaké finanční situaci se uživatelka nacházela. Matka usilovala o to, aby děti dostávaly pravidelně najíst. Snažila se, aby děti měly jedno teplé jídlo denně. Strava postrádala pestrost, neobsahovala zeleninu, ani ovoce.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Hygienické návyky u dětí nebyly ustálené. Během mých směn jsem je neviděla čistit si zuby, ani si mýt ruce. Jednou ráno jsem je viděla mýt si obličej a ruce. Při jedné službě jsem se ptala matky, zda se synové koupali. Matka mi odpověděla, že se koupat

nechtěli, tak je nechala být. Prý se vykoupu, než půjdou na kontrolu k lékařce, nebo než půjdou do školy. Ve špinavém oblečení děti nechodily. Pyžamo na spaní měly.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se prý snažila, aby si synové čistili zuby, ale nechtělo se jim. Takže si je nečistily denně. Koupat se byli zvyklí jen o víkendu, v týdnu výjimečně.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Hygienické návyky synové mají, není nutný dohled. Zde bych chtěla uvést, že se závěrečná zpráva neshoduje s pozorováním a rozhovorem s uživatelkou. Je to zřejmě z důvodu, že sociální pracovnice nechtěla poškodit uživatelku a přidělovat jí problémy.

Shrnutí: Matka nedovedla u dětí zafixovat hygienické návyky. Je nedůsledná v dodržování hygieny. Synové se koupali jednou týdně, zuby si nečistili, ani si nemyli ruce. Toto kritérium matka neplní.

3. Vzdělání a školní docházka

a) vyhodnocení pozorování

Oba synové navštěvovali základní školu. Petra matka přihlásila do základní školy v Prachaticích. Syn onemocněl a musel zůstat v zařízení. Matka ho ve škole omluvila a šla mu do školy pro úkoly, aby mu toho tolik nechybělo na učení. S úkoly synovi pomáhala. Hned jak se Petrovi udělalo lépe, musel jít do školy. Matka dostala peníze a hned synovi zaplatila i družinu, kam chodil po vyučování. Do Charitního domova se vracel denně až kolem čtvrté hodiny.

Martin na své přání zůstal v původní základní škole (jiné město než Prachatice), kam musel denně dojíždět. Starší syn byl také nemocný, nemohl proto do školy dojíždět. Ale doma byl ještě další týden, i když už byl zdravý, jelikož matka neměla peníze na autobus. Potom, co matka dostala peníze, jel do školy. Ale v autobuse se mu udělalo špatně a paní učitelka ho poslala domů. Ten den mu špatně bylo, ale druhý už byl v pořádku, přesto ho matka nechala doma a šla s ním k lékaři. Lékař řekl, že nemocný není. Měl jen problémy s páteří. S Martinem matka úkoly nedělala. Byl už dost velký. Ovšem když byl v Charitním domově, tak se škole vůbec nevěnoval. Nezajímal se o to, jak bude dohánět zameškanou látku. Sice tvrdil, že psal třídní učitelce o úkoly, aby mu je poslala na email, ale pak se vymlouval, že zapomněl heslo a nemohl se na něj dostat. Další snahu jsem nezaznamenala. Matka se k tomu stavila flegmaticky, prý vše dožene, je šikovný.

b) vyhodnocení rozhovoru

Petra škola bavila. U něj byl jen problém ráno se vstát z postele, pak šel už bez řeči do školy. Petr se vždy těšil na výtvarnou výchovu a tělocvik. Měl problémy v českém jazyce, protože špatně slyšel a z toho důvodu mu nešly diktáty a čtení. V poslední době mu začala dělat problémy i matematika, pletla se mu čísla.

Martina škola moc nebavila. Ráno vstal bez problémů a do školy jel, těšil se tam, protože tam měl kamarády. Šel mu zeměpis, dějepis a přírodověda. Naopak mu nešla matematika, český jazyk, fyzika a neměl rád tělocvik. Znamky měl celkem dobré.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

S Martinem matka úkoly nedělala. Je již samostatný. Dohled nad přípravou do ZŠ u Martina nedělala, neboť syn byl svéhlavý a nenechal si do ničeho mluvit. To způsobovalo nedostatečnou přípravu do školy. S Petrem se naopak učila a dělala s ním úkoly. Dohlížela nad jeho přípravou do školy.

Shrnutí: Matka přistupovala rozdílně ke vzdělání a školní docházce u synů. Petr musel chodit do školy, byla k němu přísnější. Martina podporovala ve skrytém záškoláctví (buď s ním šla k lékaři pro omluvenku, nebo mu jí napsala sama). Martin měl ohledně školy celkem volnost. S ním měla matka spíše partnerský vztah, řekla bych, že ho brala jako „náhradního rodiče“. Matka u staršího syna neměla moc autoritu. Martin většinou udělal, co chtěl. Toto kritérium plnila u Petra, u Martina ne.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Petr trávil volný čas většinou s ostatními dětmi ve společenské místnosti. Dívaly se na televizi, nebo si hrály s plyšovými hračkami, kostkami, někdy na honěnou. Občas si půjčily společenské hry, které někdy hrál i s matkou na pokoji. Bavilo ho také malování.

Martin se díval na filmy, poslouchal hudbu, hodně času trávil na internetu. Velice ho zajímala móda a trendy.

b) vyhodnocení rozhovoru

Martin měl nejradši hudbu, písničky, tanec, počítač a internet. Petr si hrál s dětmi, díval se na televizi, občas hrál na počítači hry. Martin si už s hračkami nehrál, i když mu matka koupila panenku, jelikož se mu líbila. Petr měl rád auta a roboty. Zájmové kroužky nenavštěvovali, ale Petr by chtěl chodit na fotbal, až budou peníze, tak ho

na něj matka přihlásí. Společně se dívali na televizi, chodili do města, dívali se po oblečení, uklízeli. Všichni chodili v létě na koupaliště.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Volný čas trávily děti většinou dle svého uvážení, což bylo často u televize nebo u počítače. Matka jim volný čas nijak neorganizovala a ani se na něm nepodílela.

Shrnutí: Matka s dětmi netrávila, ani neplánovala volný čas. Děti si ho musely vyplnit sami.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Matka při nástupu do Charitního domova byla se syny na vstupní prohlídce u lékařky. Uživatelka šla se syny k doktorce ihned, když řekli, že jim není dobře. U lékařky s nimi byla během pobytu v zařízení několikrát (když zvraceli, měli průjem, bolela je hlava a břicho, rehabilitace).

b) vyhodnocení rozhovoru

Dětskou lékařku měli, na preventivní prohlídky chodili. Martin měl alergii na pyly, srst, červotoče a měl problémy s páteří. Petr byl zdravý, jen měl problémy se sluchem. Chodil na různá vyšetření, aby zjistili, z čeho to má.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Mladší syn měl vadu sluchu, nedoslýchal. V minulém roce na Petra matka pobírala příspěvek na péči (má znovu zažádáno).

Shrnutí: Matka vykazuje až přehnanou péči o syny. Kritérium plní.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

S dětmi mluvila vlídně, nenadávala jim, ani nepoužívala vulgární výrazy. Neviděla jsem jí, že by se s dětmi hádala.

b) vyhodnocení rozhovoru

Občas použije: „Jsi debil, magor nebo co, že tohle děláš?“ Snažila se svůj slovník přizpůsobit dětem, už byly v pubertě, tak to bylo potřeba. Ale nic víc sprostého nepoužívala. Se syny se dohadovala, hlavně ohledně úklidu. Když nechtěli uklidit, řekla jim, že pokud to nedají tam, kam to patří, vyhodí jim to do koše.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Uživatelka se o děti starala, měla k nim citový vztah. K oběma synům uplatňovala spíše mírnou výchovu bez křiku a trestů, což ne vždy bylo úplně dobré. Často neuměla říci ne, koupila jim i zbytečnosti.

Shrnutí: Více komunikuje se starším synem. Vulgárně s nimi nemluví. Snaží se s nimi mluvit hezky a vlídně.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Po dobu pobytu jsem nezaznamenala žádné tresty. Fyzicky je jistě netrestala. Maximálně je okřikla, když dělali něco, co se matce nelíbilo. Synové dostávali každou chvíli něco, ani ne za odměnu, ale jen kvůli tomu, že to chtěli (např. hračky, mobilní telefon, auto, robota).

b) vyhodnocení rozhovoru

Za odměnu je matka brala do kina, na plovárnu, do cukrárny. 1 x za měsíc se snažila, aby jim koupila něco nového a pěkného na sebe, nebo hračku. Za trest je okřikla, ale to dle jejích slov nepomáhalo. Tak jim vyhrožovala, že pokud budou zlobit, tak jim nic nekoupí.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

K oběma synům uplatňovala spíše mírnou výchovu bez křiku a trestů, což ne vždy bylo úplně dobré. Často neuměla dětem říci ne a koupila jim i zbytečnosti, místo aby si peníze ponechala na potřebnější věci (potravin, kauce k podnájům,...).

Shrnutí: Matka nepoužívala tresty. Maximálně jim vyhrožovala, že jim nic nekoupí. Spíše využívá odměn, aby se synové chovali podle jejích představ.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

V týdnu režim měli. Ráno museli vstát, jít do školy, odpoledne udělat úkoly, pak měli volno a mohli si dělat, co je bavilo. Večer dostali večeři, dívali se na televizi a pak šli spát. Martin ještě večer pomáhal matce s úklidem. O víkendu to měli volnější. Petr byl hlavně ve společenské místnosti s dětmi a Martin si povídal s ostatními uživateli, nebo byl na počítači.

b) vyhodnocení rozhovoru

Petr ráno vstal, šel do školy, po obědě chodil do družiny, domů se vracel v 16 hodin, a chodil za dětmi do společenské místnosti. Koukl se i na televizi a po večeri chodil spát. Petr moc uklízet nechtěl, musela ho matka do toho donutit. Martin když chodil do školy, musel vstávat brzy, protože dojížděl, vracel se kolem třetí, čtvrté hodiny a pak byl doma na počítači, nebo si povídal s ostatními maminkami. Martin naopak matce s úklidem pomáhal. Občas uklízel i za bratra.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva se o denním řádu nezmiňuje, v této oblasti problémy shledány nebyly. Martin pomáhá matce s úklidem.

Shrnutí: Přes týden měli daný denní řád, o víkendu si užívali volnější program.

4.2. Vyhodnocení péče uživatelky Heleny

Věk: 32

Počet dětí: 1 dítě (syn – 1,5 roku)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka usilovala o to, aby synovi zabezpečila stravu. Na začátku pobytu v Charitním domově měla finance, jídlo měl syn pravidelně. Po čase s penězi nevyšla a byla odkázaná na pomoc ostatních uživatelék. Jiným matkám bylo Tomáše líto, tak mu dávaly jídlo, když měly. Matku jsem jíst neviděla, ale asi také dostala něco od ostatních. Matku jsem téměř neviděla vařit.

b) vyhodnocení rozhovoru

Se synem se matka radit ještě nemohla. Byl malý a ještě ani nemluvil. Ale vařila to, co mu chutnalo. Měl rád ryby, kuřecí maso a knedlíky.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Stran výchovy a výživy bylo vše v pořádku. Mezi ostatními uživatelkami nebyla moc oblíbená (začala si od nich půjčovat peníze a po čase se jim začaly ztrácet v Charitním domově potraviny) a podezření měly na paní Helenu.

Shrnutí: Z počátku matka dávala synovi stravu pravidelně. Ne vždy dostal syn teplé jídlo. Postupem času se matka dostala do finanční tísně a neměla peníze

na potraviny. Jídlo dostávala pro syna od ostatních uživatelů. Skladba jídla nebyla pestrá, neobsahovala ovoce, zeleninu, ani vitamíny.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Tomáš byl malý, nosil pleny, proto otázku mytí rukou po toaletě jsem nesledovala. Matka syna koupala každý den. Pyžamo na spaní mu matka dávala. Že by matka Tomášovi čistila zuby, jsem neviděla. Pokud se syn ušpinil, hlavně při jídle, šla ho ihned převléci.

b) vyhodnocení rozhovoru

Podle matky ještě Tomáš neměl tolik zubů, aby si je musel čistit. Ale koupala ho denně.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

V závěrečné zprávě není přesně řečeno něco o hygienických návycích. Ale dalo by se říci, že v péči o syna byla v této oblasti v pořádku.

Shrnutí: Syn dodržoval denní koupání. Zuby mu matka nečistila. Ve špinavém oblečení nechodil.

3. Vzdělání a školní docházka

Touto otázkou jsem se nezabývala, protože Tomáš je moc malý.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Se synem trávila veškerý čas, věnovala se mu. Dívali se na pohádky, hráli si s hračkami a snažili se spolu učit už chodit. To se mu po čase už povedlo i samotnému.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka řekla, že se spolu učili chodit, hráli si s hračkami a dívali se na pohádky v televizi. Měl rád všechny hračky. Rád lezl po zemi a hrál si.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Synovi se věnovala, měla k němu citový vztah. Potřeby a vývoj odpovídali jeho věku.

Shrnutí: Volný čas uživatelka se synem trávila a snažila se, aby hračky odpovídaly jeho vývoji a potřebám.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Syn byl po celou dobu pobytu v zařízení zdravý. Pouze jeden večer měl zvýšenou teplotu, ale ráno už vše bylo v pořádku. K lékaři tedy jít nemuseli. Vstupní lékařskou prohlídku podstoupili, ale až po několika připomenutích.

b) vyhodnocení rozhovoru

Tomáš měl svou dětskou lékařku. Navštěvovali pravidelné preventivní prohlídky. Zdravotní potíže neměl. Pokud byl Tomáš nemocný, zkusila ho matka nejdříve léčit sama doma, pokud to nepomohlo, šli spolu k lékaře.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Dostala napomenutí ohledně nedodaných vstupních lékařských prohlídek. Pak už v tomto ohledu problémy nebyly.

Shrnutí: Lékařská péče o syna byla v pořádku.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Matka mluvila se synem hezky. Nenadávala mu vulgárními výrazy, ani je nepoužívala v běžné řeči. Nezaznamenala jsem ani hádky se synem.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka neužívala žádné vulgární výrazy. S Tomášem se dohadovala, jen když nechtěl jíst.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

V závěrečné zprávě nebylo uvedeno, zda se s dítětem hádala, či používala vulgární výrazy. Ale lze předpokládat, že bylo vše v pořádku.

Shrnutí: Komunikace se synem byla vlídná, bez nadávek a vulgárních výrazů.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Během pobytu jsem neviděla, že by matka Tomáše trestala, ani že by ho vyloženě za něco odměňovala. Myslím si, že je to tím, že byl ještě malý a neměl z toho ještě takový rozum.

b) vyhodnocení rozhovoru

Odměnila Tomáše pohlazením, pochvalou, že je šikovný a někdy mu dala oplatku. A za trest ho plácla přes ruku.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

V závěrečné zprávě tato oblast není zmíněna. Kdyby bylo něco v nepořádku, jistě by na to sociální pracovnice upozornila.

Shrnutí: Odměny a tresty matka používala přiměřeně. Odměnou byla pochvala a pohlazení, trestem plácnutí přes ruku.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Přes den nedodržovali pevný řád. Pohybovali se po zařízení, byli na pokojích, či ve společenské místnosti. Večer ovšem měli vždy naučený rituál. Po večeři šla matka Tomáše vykoupat, dala mu napít mléka a v 19 hodin už syn spal. Na úklid byl ještě moc malý.

b) vyhodnocení rozhovoru

Ráno vstal, měl snídani, šel spát, byl čas na oběd, potom chodívali ven, pak se chystali na koupání a spaní. Večer byl zvyklý, že se denně koupal, pak mu nachystala matka láhev s mlékem a po vypití ho položila do postýlky a spal. S uklízením matce ještě pomáhat nemohl, byl malý.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Matka se synovi věnovala. Stran výchovy bylo vše v pořádku.

Shrnutí: Denní režim moc nedodržovali. Dělali, co je bavilo. Ale večerní rituál měly každý den stejný.

4.3. Vyhodnocení péče uživatelky Pavly

Věk: 33 let

Počet dětí: 1 dcera (2 roky)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka vařila podle toho, jaké měla finanční prostředky. Když měla peníze, snažila se zajistit dceři pravidelnou stravu. Pavla dostávala snídani, oběd i večeři. Dcera měla většinou jedno teplé jídlo za den (např. omáčky s knedlíkem, těstoviny, polévky, hranolky). I mezi hlavními jídly dostala Pavla sladkosti a křupky, ale to jen když měla matka peníze. Pokud matka byla bez financí, pro dceru dostala jídlo od ostatních uživatelů zařízení.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se s dcerou ohledně vaření neradila, byla na to ještě malá. Dcera jedla vše. Jen mléko jí v poslední době nechutnalo.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Stravu se matka snažila pro dceru zajistit, byly však i dny, kdy dostávala Pavla jídlo od ostatních ubytovaných maminek.

Shrnutí: Matka se snažila stravu zajistit, pestrost stravy se odvíjela od finanční situace matky. Dcera dostávala většinou pravidelně najíst. Toto kritérium matka splňuje.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Dceru koupala 1 x za dva dny. Zuby jsem je neviděla čistit. Během svých služeb jsem je nezpozorovala mýt si ruce. Pavla měla na spaní pyžamo. Přes den se stávalo, že dcera chodila ve špinavém oblečení. Většinou v době kdy jedla a než si matka všimla, že je dcera ušpiněná a převlékla jí.

b) vyhodnocení rozhovoru

Dceru matka koupala 1 x za dva dny. Ale denně jí omývala pusou, ruce. Čistily si spolu zuby, bavilo jí to.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva se o hygienických návycích nezmiňuje.

Shrnutí: Kritérium hygienických návyků matka splňuje z části. Dceru koupala 1 x za dva dny. U tohoto kritéria se neshoduje mé pozorování a výpověď matky. Já jsem je neviděla čistit si zuby, ani si mýt ruce, Pavla chodívala ve špinavém oblečení od jídla. Matka uvedla, že denně dceru aspoň omývá a čistí jí zuby.

3. Vzdělání a školní docházka

Toto kritérium jsem u této uživatelky nepozorovala a to z důvodu, že je dcera příliš malá.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Dceři se věnovala podle své nálady. Když měla matka dobrou náladu, tak si s dcerou hrála, tancovaly spolu při písničkách a také si povídaly. Pokud měla matka špatnou náladu, tak byla na dceru protivná. Pak si dcera musela hledat zábavu sama. Bloumala po zařízení, hrála si s ostatními dětmi, nebo i sama. Matka volný čas dceři neplánovala.

b) vyhodnocení rozhovoru

Pavla ráda tancovala, zpívala, dívala se na pohádky. Také ji bavilo uklízet. Společně si hrály, vařily, chodily na procházky apod.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

U matky záleželo na její náladě, jak se dceři matka věnovala.

Shrnutí: Toto kritérium matka plnila částečně na základě své aktuální nálady. Dcera se musela většinou zabavit sama, či si hrála s ostatními dětmi. Matka si s ní podle nálady hrála, zpívala, tancovala, chodila na procházky a dívala se s ní na pohádky.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku absolvovaly. Pavla byla v pořádku a zdravá. Během pobytu v Charitním domově s dcerou u lékaře nebyla. Když měla Pavla rýmu, léčila jí matka doma sirupem a čajem.

b) vyhodnocení rozhovoru

Dcera měla svého dětského lékaře. Matka s ní navštěvovala preventivní prohlídky. Neměla zdravotní problémy. I když měla dcera jen rýmu, šla s ní hned k lékaři.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

V závěrečné zprávě o lékařské péči není zmínka, ale tato péče zanedbaná nebyla.

Shrnutí: Lékařskou péči matka plnila.

6. Komunikace matek s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Matka byla často podrážděná a svou náladu si vybíjela na dceři. Většinu jejich komunikace tvořily sprosté a vulgární nadávky, vyhrožování a křik. Jen když měla matka dobrou náladu, tak se k dceři chovala a komunikovala s ní lépe.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka uvedla, že se spolu dohadovaly. Ale jen kvůli maličkostem. Vulgární výrazy matka nepoužívala, jen jí občas ujelo („ty vole“).

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Přestože matka určitý citový vztah k dceři měla, tak nadávky, vulgární výrazy a křik byly na denním pořádku. Záleželo také na tom, v jaké náladě zrovna uživatelka byla. Neboť však velice často neměla dostatek finančních prostředků, tak bývala hodně podrážděná a na dceru byla velice hrubá a vulgární. Přesto pracovnice Charitního domova nezaznamenaly fyzické týrání a vše se většinou odehrávalo v rovině slovních útoků a nadávek.

Shrnutí: Toto kritérium se rozchází. Pozorování a závěrečná zpráva se shodují, že matka s dcerou mluvila ošklivě. Používala nadávky, vyhrožování, křik a vulgární

výrazy. Matka v rozhovoru řekla, že se s dcerou hádaly občas, kvůli maličkostem a vulgární výrazy nepoužívala. Matka kritérium neplní.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Odměny – občas bylo matku slyšet Pavlu pochválit, když si třeba uklidila hračky. Tresty – za každou maličkost matka na dceru hned křičela, sprostě a vulgárně jí nadávala. Fyzické tresty jsem neviděla.

b) vyhodnocení rozhovoru

Odměny dcera dostávala, i když nebyla hodná, například bonbóny a sladkosti. Matka jí netrestala, jen na ní zakřičela, aby měla u ní nějaký respekt. Fyzické tresty nepoužívala.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Odměny nejsou v závěrečné zprávě zmíněny. Matka na dceru křičela a byla na ní vulgární, ale fyzické tresty nepoužívala.

Shrnutí: Odměny matka používala přiměřeně. Tresty používala téměř denně, hlavně křik, nadávky a výhrůžky.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Podle mého názoru neměly přímo naplánovaný denní režim. I když některé úkony se opakovaly pravidelně. Jejich den vypadal následovně. Ráno vstaly mezi 10-11 hodinou, matka připravila pro dceru snídani. Dopoledne Pavla běhala po zařízení, kolem poledne dostala oběd a odpoledne byly na pokoji, nebo ve společenské místnosti, občas šly ven a večer se navečeřely a šly spát. Matka večer dceru uspávala tak, že jí položila do postele a pustila jí v televizi pohádky, u kterých usnula. Pavla je ještě malá na uklízení, jediné co uklízí, jsou její hračky.

b) vyhodnocení rozhovoru

Dodržovaly pravidelně dobu spánku po obědě. Také byla dcera naučená na večerní hygienu a pak na večerní uspávání, hlavně pohádkou v televizi.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

V závěrečné zprávě nejsou tyto otázky zmíněny.

Shrnutí: Toto kritérium matka celkem plní.

4.4. Vyhodnocení péče matky Veroniky

Věk: 32

Počet dětí: 2 dcery (14 let, 6 let)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka vařila pravidelně. Děti měly minimálně jedno teplé jídlo denně. Někdy připravovala stravu i Sabina.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se s dcerami domlouvala, co bude vařit. Dcery jedly všechno. Sabina měla nejraději polévky a Soňa omáčky s těstovinami.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Ze strany výživy byla situace celkem dobrá, uživatelka vařila a uměla i hospodařit s penězi.

Shrnutí: Stravovací návyky byly na dobré úrovni. Jídlo matka připravovala pravidelně. Dívky měly denně teplé jídlo. Skladba stravy byla celkem přijatelná a pestrá.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Dívky se koupaly téměř denně, za mé služby skoro vždy. Soňe se moc nechtělo, ale sestra jí vždy přemluvila. Soňa si nerada myla hlavu a nechtěla se česat. Přesto jí k tomu sestra přinutila. Viděla jsem matku i dcery, jak si čistily zuby. Mytí rukou jsem neviděla. Na spaní měly pyžamo a přes den nechodily ve špinavém oblečení.

b) vyhodnocení rozhovoru

Dcery uživatelka koupala obden. K čištění zubů je vedla, snažila se, aby to bylo pravidelně.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Žádné zanedbání ze strany péče o děti nebylo zaznamenáno.

Shrnutí: Hygienické návyky matka i dcery měly. Toto kritérium splňovala.

3. Vzdělání a školní docházka

a) vyhodnocení pozorování

Soňu do mateřské školy nepřijali. Sabina chodila na Základní školu v Prachaticích. Do školy docházela sama a pravidelně. Úkoly si dělala sama, nebo s pomocí pracovníků Charitního domova.

b) vyhodnocení rozhovoru

Sabina chodila do školy ráda. Těšila se na tělocvik, zeměpis. Naopak se neměla ráda matematiku a český jazyk. Tyto předměty jí nešly. Jinak měla celkem pěkné známky (dvojky, trojky). Úkoly s dcerou matka nedělala, musela si je vypracovat sama, nebo požádala o pomoc pracovníky zařízení.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Sabina byla samostatná a šikovná. V této oblasti nebyly problémy.

Shrnutí: Vzdělání i školní docházku u dcery Sabiny matka plnila.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Matka si s dcerami nehrála. Dívky si většinou musely činnost najít samy. Soňa byla hodně s ostatními dětmi. Sabina tu neměla své vrstevníky, tak si hrála a opatrovala miminka ostatních uživatelů. Pohádky jim před spaním matka nečetla.

b) vyhodnocení rozhovoru

Sabina ráda sportovala, chodila na procházky a hrála si s malými dětmi. Soňa se ráda dívala na pohádky v televizi. Vyloženě oblíbenou hračku neměly. Zájmové kroužky nenavštěvovaly, ale Sabina by ráda chodila na sportovní výchovu. Společně chodily na procházky, povídaly si a dívaly se na televizi.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Paní Veronika si v průběhu pobytu v zařízení našla přítele, který jí denně i několik hodin volal, také ji jezdil navštěvovat nebo ona i s dcerami jezdila na několikadenní návštěvy k němu. V této době začala stále častěji přehazovat péči o dceru Soňu na Sabinu. Přes den kdy bývala Sabina ve škole, Soňa bezcílně bloumala po Charitním domově, zatímco matka telefonovala a na dceru moc nedohlížela.

Shrnutí: Volný čas děvčatům neorganizovala, ani se na něm nepodílela. Matka s nimi koukala na televizi, nebo občas šly společně ven na procházku.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku splnily. Pokud měly děti jen rýmu a kašel, tak je matka léčila doma. Když si matka nevěděla rady, nebo to byl vážnější problém, navštívila s dcerami lékaře.

b) vyhodnocení rozhovoru

Obě dcery měly dětskou lékařku a navštěvovaly pravidelně preventivní prohlídky. Sabina měla problémy se srdcem, už jako malá byla operovaná. Soňa měla špatnou srážlivost krve. Občas jí začala téct krev z nosu, a nešlo to dlouho zastavit. Na tento problém užívala léky.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Žádné zanedbání péče o děti nebylo zaznamenáno. Péče o dcery byla dobrá.

Shrnutí: Lékařská péče o dcery byla v pořádku.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

S dcerami mluvila hezky, nehádala se s nimi, ani jsem jí neslyšela mluvit vulgárně.

b) vyhodnocení rozhovoru

Když něco dívky provedly, zlobily, nebo když matku neposlechly, tak jim vynadala. Ale žádné fyzické tresty nepoužívala.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Matka měla k dcerám citový vztah. Starala se o ně.

Shrnutí: S dcerami matka mluvila pěkně. Nepoužívala vulgární výrazy. Hádala se s nimi, jen když zlobily a neposlechly ji.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Odměnou pro dcery byly pochvaly a pomazlení. Trestat jsem je matkou neviděla. Ani když Soňa vyvedla lumpárnu, tak to matka neřešila trestáním.

b) vyhodnocení rozhovoru

Odměnou je pro ně pochvala, někdy sladkost. Pokud dcery něco provedly, tak jim vynadala, aby věděly, že to nemají dělat.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Matka děti odměňovala v normě a nebyly sledovány žádné tresty.

Shrnutí: Matka děvčata spíše netrestala. Odměňovala je pochvalou a pomazlením. Vše bylo v přiměřené míře.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Na základě pozorování jsem dospěla k názoru, že Sabina aspoň v týdnu denní řád měla, díky škole. Soňa se celý den pohybovala po Charitním domově, nudila se a vymýšlela „lumpárny“. Jídlo dostávaly dcery pravidelně. A večer po večeři, se chodily vykoupat a pak se dívaly na televizi a někdy šly hned spát. Většinou do devíti hodin obě spaly. Matka je neuspávala, ale byla s nimi na pokoji. Sabina pomáhala matce s úklidem, i s vařením. Soňa uklízet nechtěla, ale když jí řekly, tak jim pomohla.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka usilovala o to, aby ho dcery měly. Sabina v týdnu chodila do školy, po návratu do zařízení si udělala úkoly a pak si mohla hrát s dětmi. Večer se najedla, vykoupala a kolem deváté chodívala spát. Soňa bývala přes den s matkou doma. Většinou si celý den hrála s ostatními dětmi, odpoledne s ní matka chodívala na procházky, pokud nebylo ošklivě, nebo nebyla nemocná. Večer se navečeřela a pak se dívala na televizi, než šla spát. Dcery matka neuspávala, byly na to už velké. Sabina pomáhala s úklidem. Soňa si uklízela většinou svoje hračky.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Péče o děti byla dobrá. Nejsou uvedeny žádné problémy.

Shrnutí: Sabina v týdnu denní řád měla a dodržovala ho. Soně se matka nevěnovala a neplánovala jí denní činnosti, tak se často stávalo, že se nudila a zlobila.

4.5. Vyhodnocení péče uživatelky Denisy

Věk: 19

Počet dětí: 1 dítě (syn – 2 roky)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Stravování se odvíjelo od finanční situace matky. Když měla peníze, nakoupila potraviny a snažila se, aby syn pravidelně jedl. Ale ne vždy měli teplé jídlo, jelikož uživatelka neuměla moc vařit. Pokud na tom finančně nebyli dobře, dostali jídlo od ostatních uživatelék, nebo od pracovníků potravinovou pomoc.

b) vyhodnocení rozhovoru

I když byl syn ještě malý, už si dokázal říci, na co má chuť, nebo na dané jídlo ukázal. Ale podle matky v jídle vybíravý nebyl.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Ve věci stravování se u klientky objevovaly problémy s pestrostí stravy připravované pro dítě. Většinou byla synovi podávána jednotvárná strava, která obsahovala často sladká jídla. Byl omezen přísun potravin bohatých na vitamíny. Několikrát v průběhu pobytu se stalo, že klientka neměla dostatek finančních prostředků na nákup potravin. Z tohoto důvodu jí byly opakovaně poskytnuty zásoby ze skladu potravinové pomoci charitního domova. Rovněž v těchto případech jí zajišťovaly stravu pro syna ostatní obyvatelky domova nebo jí občas finančně vypomohla její matka.

Shrnutí: Pravidelnost stravování se u nich odvíjela od finanční situace. Jestliže měla matka peníze, dávala synovi najíst, v opačném případě se musela spolehnout na pomoc ostatních uživatelék a také pracovníků Charitního domova. Pestrost stravy u nich byla minimální, obsahovala stejná jídla dokola (hlavně sladká jídla, hranolky). Vitamíny, ovoce a zeleninu vůbec.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Hygiena není na moc dobré úrovni. Většinou při mých službách syna koupala, ale zuby čistit, nebo si mýt ruce jsem je neviděla. Syn neměl pyžamo, spal buď nahý, nebo v tom oblečení, ve kterém chodil celý den. Přes den býval upatlaný od jídla. Občas se

stalo, že se pomočil. Přes den ho matka učila, aby chodil na nočník, ale ještě si neuměl pořádně říci, že se mu chce na záchod a pak se počůral.

b) vyhodnocení rozhovoru

Mirka koupala každý den. Snažila se, aby si čistil zuby každý den, ale nechtělo se mu. Jako důvod uvedla, že měl syn své zuby už zkažené a při čištění ho bolely.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Hygienické návyky nebyly příliš dodržovány. Koupání v dětské vaničce klientka příliš nepreferovala a udávala, že se syn koupal s ní ve sprše, což pracovnice nemohly kontrolovat. Péče o ústní dutinu byla minimální. Klientka uváděla jako důvod, že syn má zuby zkažené a čištění mu způsobuje bolesti.

Shrnutí: Matka syna koupala téměř denně. Ale nebyli zvyklí si mýt ruce a čistit si zuby. Hygiena nebyla na moc dobré úrovni.

3. Vzdělání a školní docházka

Toto kritérium jsem u této matky vynechala. Synovi jsou teprve 2 roky.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Matka se synovi věnovala. Trávila s ním veškerý čas. Hráli si spolu na pokoji, nebo ve společenské místnosti. Dívali se spolu na pohádky v televizi. Číst pohádky jsem matku neviděla.

b) vyhodnocení rozhovoru

Mirek si rád hrál s auty a pistolemi. Také si už maloval, i když mu to ještě moc nešlo. Na zájmové kroužky nechodil, na to byl malý. Spolu se mazlili, hráli si, lechtali se a jedli.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

V průběhu pobytu bylo sledováno, že po výchovné stránce nedocházelo k zanedbávání péče. Synovi se věnovala.

Shrnutí: Synovi se uživatelka věnovala po celý den. Trávili společně veškerý čas, hráli si s hračkami, dívali se na televizi, povídali si a mazlili se.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku se synem absolvovala. Po dobu pobytu neměl zdravotní potíže, jen trochu rýmu a tu mu matka léčila doma.

b) vyhodnocení rozhovoru

Mirek měl svou dětskou lékařku. Navštěvovali preventivní prohlídky. Syn měl chronickou rýmu, jinak byl zdravý.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Ze strany lékařské péče jsme neshledali žádné problémy. Pokud se u syna klientky vyskytl zdravotní problém, včas vyhledala pomoc pediatra.

Shrnutí: Lékařská péče o syna byla dobrá.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Matka se synem komunikovala velmi vlídně. Neslyšela jsem, že by používala vulgární výrazy. Se synem se nedohadovala, většinou bylo po jeho. Když se mu něco nelíbilo, začal plakat, matka ho pochovala a byl klid.

b) vyhodnocení rozhovoru

Se synem se matka nehádala, ani nepoužívala vulgární výrazy.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Komunikace s dítětem byla bezproblémová, k synovi mluvila vlídně bez používání vulgárních slov či zvyšování hlasu.

Shrnutí: Matka komunikovala se synem velmi pěkně. Žádné vulgární výrazy nepoužívala, ani se se synem nehádala.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Matka syna spíš chválila, chovala ho a mazlila se s ním. Tresty jsem u ní vůbec neviděla použít.

b) vyhodnocení rozhovoru

Když byl syn hodný, tak ho matka pochovala, dala mu pusu. Pokud jí neposlechl, tak mu vynadala a řekla mu, že se to nedělá. Buď to pochopil, nebo ne. Ale netrestala ho fyzicky.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva tuto oblast přímo nezmiňuje, ale v tomto ohledu nebyl s uživatelkou problém.

Shrnutí: Ze strany matky byly poznatelné pouze odměny, tresty vůbec.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Denní režim neměli moc uspořádaný. Ráno vstali, až když se jim chtělo. Matka se pak věnovala přípravě stravy a syn mezi tím býval ve společenské místnosti. Díval se na televizi, nebo si hrál s ostatními dětmi. Odpoledne bývali na pokoji, i ve společenské místnosti. Večer se navečeřeli, někdy se vykoupli a spát chodívali až kolem deváté až desáté hodiny. I když byl Mírek malý, snažil se už po sobě hračky uklízet. Jinak ho do úklidu nezapojovala.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se snažila, aby měl denní režim, ale moc jí to nešlo. Akorát dostával pravidelně stravu. Se spaním míval syn problém, v noci se mu nechtělo spát. Byli zvyklí na jeden rituál, matka syna kojila a povídala mu pohádky, mazlila se s ním, než usnul.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Denní režim nebyl příliš pestrý. Klientka trávila hodně času ve společenské místnosti nebo na pokoji. Syn chodil rovněž poměrně k jeho věku pozdě spát.

Shrnutí: Matka se nesnažila synovi plánovat denní režim. Dělali jen to, co je napadlo a co se jim líbilo. Pravidelný měli akorát večerní rituál.

4.6. Vyhodnocení péče uživatelky Šarloty

Věk: 27

Počet dětí: 1 dítě (syn – 8 let, nastoupil do ZŠ speciální do 1. třídy – má poruchu pozornosti, je hyperaktivní a psychomotoricky nezralý)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka synovi vařila každý den aspoň jedno teplé jídlo. Přes týden měl obědy ve škole, o víkendu je zajišťovala matka. Snažila se, aby měl pravidelnou stravu. Každý den syn dostal snídani, oběd a večeři a někdy i sladkost mezi jídly. Pokud byla na tom hůře s financemi, tak jí pomohl její přítel a nakoupil jim potraviny.

b) vyhodnocení rozhovoru

Uživatelka vařila jídla podle toho, na co měl syn chuť. Nejvíce Lubošovi chutnala rajská omáčka a těstoviny.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Při příchodu do zařízení syn neměl stravovací návyky, neuměl sám ani jíst lžící. Ale v průběhu pobytu v zařízení se matka začala více snažit tyto návyky zlepšit a povedlo se jí to. Zanedbávání ze strany výživy nebylo zaznamenáno. Uživatelka často vařila a syn míval i teplé večeře, na obědy chodil do ZŠ.

Shrnutí: Uživatelka toto kritérium splňovala. Syn měl pravidelnou stravu, denně teplé jídlo. Matka usilovala i o pestrost stravy.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Luboš se koupal téměř denně. Zpočátku se stávalo, že se pomočoval nebo i pokálel. Postupem času se tento stav zlepšil a už se mu to stávalo jen výjimečně. Matka se snažila, aby si Luboš myl ruce, když šel z toalety, ale vždy mu to musela připomínat a dohlédnout na to. Čistit zuby jsem je neviděla. Luboš měl na spaní pyžamo, ale někdy se stalo, že trávil v pyžamu i dopoledne, než ho matka zahнала, aby se převlékl. Ve špinavém oblečení nechodil, matka ho převlékla do čistého ošacení.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka řekla, že vedla syna k tomu, aby si čistil zuby, a koupala ho obden.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Někdy se stalo, že se Luboš pomočil či se vykálel do kalhot. Zvláště na začátku pobytu v našem zařízení neměl syn skoro žádné hygienické návyky. Až po spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou a učiteli Základní školy, se tento stav zlepšil.

Shrnutí: Nejdříve hygiena u syna nebyla téměř na žádné úrovni. Během pobytu v Charitním domově se tento stav zlepšil. Luboš se častěji koupal, chodil v čistém oblečení, a velký pokrok byl v tom, že se přestal pomočovat.

3. Vzdělání a školní docházka

a) vyhodnocení pozorování

Luboš chodil pravidelně do ZŠ speciální v Prachaticích. I když se mu ráno nechtělo vstávat, matka ho vypravila a doprovodila do školy. Neviděla jsem matku, že by se se synem učila, či s ním dělala úkoly.

b) vyhodnocení rozhovoru

Do školy chodil podle matky rád. Nejvíce se těšil na tělesnou výchovu, protože se tam mohl vyřádit. Znamky měl špatné, ale byl teprve v přípravném ročníku ve speciální škole, aby se připravil do první třídy a zvykl si na učení. Úkoly do školy s ním dělaly vychovatelky v družině, matka jen výjimečně, když je nestihl v družině napsat.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Syn byl lehce mentálně zaostalý, hyperaktivní a trpěl poruchami chování. Proto navštěvoval Základní školu speciální v Prachaticích, kam docházel do první třídy a měl tam i správné a odborné vedení, které potřeboval. Dále navštěvoval Pedagogicko-psychologickou poradnu, kde s ním i s matkou spolupracovali.

Shrnutí: Matka kritérium splňovala. Usilovala o to, aby měl syn vzdělání a školní docházku plnili.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Luboš hodně času trávil ve společenské místnosti, kde se díval na televizi nebo si hrál s ostatními dětmi. Společně s matkou chodili na procházky a dívali se na pohádky.

b) vyhodnocení rozhovoru

Luboš si rád hrál s ostatními dětmi. Také se rád díval na televizi, ale na to musel mít klid, jinak se nesoustředil a nevydržel u ní. Z hraček měl nejraději knihy, auta a společenské hry. V zimě byl rád venku, moc se mu líbilo hrát si ve sněhu. Na zájmový kroužek nechodil, protože to matce nedoporučili v Pedagogicko-psychologické poradně. Měl by trávit více času s matkou. Spolu trávili čas různě, ale nejvíce spolu dělali „vylomeniny“, honili se venku, hráli si na schovávanou, nebo jen tak „blbli“ v posteli.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Zpočátku se matka synovi moc nevěnovala. Nechala ho, aby si hrál s dětmi a volný čas mu nevyplňovala. Když si Luboš hrál s dětmi, často se stávalo, že ostatním dětem ubližoval, pokud nebylo po jeho. Matka ho pak trestala nadávkami, ale i fyzickými tresty. Ale situace se změnila, když uživatelka začala spolupracovat v Pedagogicko-psychologickou poradnou a se školou, kde dostala rady, jak s Lubošem jednat. Matka je poslechla, více se synovi věnovala a jeho chování se úplně změnilo. Začala si se synem hrát, povídat, chodit na procházky a večer ho začala uspávat, byla s ním na pokoji, dokud neusnul.

Shrnutí: Nejdříve se Lubošovi moc nevěnovala. Po odborné konzultaci se situace změnila a matka začala se synem trávit volný čas, kdy si spolu hráli, dívali se na televizi, chodili na procházky.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku matka i syn splnili. Luboš měl z předchozí lékařské péče diagnostikovanou poruchu pozornosti, hyperaktivitu a psychomotorickou nezralost. Během pobytu nebyl Luboš nemocný.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka uvedla, že měl Luboš svou dětskou lékařku a preventivní prohlídky navštěvovali. Zdravotní problémy neměl, jen byl hyperaktivní a měl poruchu pozornosti. Pokud měl syn jen rýmu, nebo něco méně závažného, k lékařce nešla, až když to bylo akutní.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Ze závěrečné zprávy vyplývá, že po této stránce problémy v péči nebyly.

Shrnutí: Lékařská péče odpovídala kritériím.

6. Komunikace matek s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Na začátku pobytu matka se synem mluvila minimálně. Pokud Luboš zlobil, nebo matku neposlechl, dostal okamžitě na zadek a ještě mu matka sprostě nadávala. Matka se se synem hodně dohadovala, téměř ohledně všeho. Když Luboš nechtěl jíst, nechtěl se jít vykoupat, či si lehnout do postele a spát. Postupně se komunikace mezi nimi změnila. Opět po konzultaci s odborníky. Matka s Lubošem začala mluvit lépe, nepoužívala nadávky a fyzické tresty a tak se změnilo i synovo chování a bylo zřejmé, že se vztah mezi nimi zlepšil.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka přiznala, že se se synem občas dohaduje. Hlavně, když Luboš nechtěl jíst, vstávat do školy, nebo v situaci, kdy nechtěl uklízet. Dále uvedla, že se snažila, aby při komunikaci nepoužívala vulgární výrazy, ale občas je použila.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Uživatelka si se synem nevěděla rady a zvláště zpočátku na něj často křičela (někdy používala i vulgární výrazy), zavírala ho na pokoj a fyzicky ho trestala. Uživatelka měla pocit, že jedině tento způsob výchovy povede k jeho zklidnění a poslušnosti. Opak byl pravdou a nedostatek pozornosti ze strany matky a špatné vedení se vždy odrazilo v jeho chování. Tato situace však nebyla způsobena malou láskou matky k synovi, ale spíše neznalostí a laxností jejího přístupu. U matky nebyla dostatečná motivace a snaha řešit situaci. Určitá lenost a výmluvy, že nastalý problém nelze jinak řešit, vyústily do situace, kdy syn byl nezvladatelný, matka používala neúčinné a nesprávné výchovné

metody a z viditelného neúspěchu pak byla psychicky i fyzicky vyčerpaná. Uživatelka začala aplikovat rady a praktiky doporučené těmito odborníky a speciálními pedagogy a začaly se dostavovat výsledky. Matka Luboše již fyzicky netrestala, více se synovi věnovala a trávila s ním volný čas. Snažila se poskytovat synovi více pozornosti a zaměstnávat ho různými činnostmi, což vedlo k jeho zklidnění. Bohužel ve chvíli, kdy byla uživatelka ve stresu a byla nervózní, se vracela ke starým negativním výchovným metodám, které opět vše navracely k původním nežádoucím stereotypům.

Shrnutí: Na začátku pobytu v Charitním domově matka se synem neuměla komunikovat. Mluvila s ním, jen když mu nadávala (používala vulgární výrazy, výhružky a fyzické tresty). Po odborné konzultaci s Pedagogicko-psychologickou poradnou se úroveň komunikace zlepšila. Vulgární výrazy již nepoužívala.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Za odměnu matka Luboše pochválila, občas mu dala něco dobrého. Tresty byly u matky dříve hodně časté. Používala nadávky, křik, zavírala syna do pokoje, kde ho nechala vyvztekat a vyplakat a také fyzické tresty. Později již fyzické tresty a vulgární nadávky nepoužívala. Jen syna okřikla, aby to nedělal a většinou poslechl.

b) vyhodnocení rozhovoru

Když byl hodný, dostal od matky pusu, někdy i čokoládu. Pokud syn neposlechl, poslal ho na pokoj, aby se vyvztekal, přemýšlel, co udělal a vrátil se, až bude klidný.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Syn se často vztekal, neposlechl a někdy byl na okolní děti agresivní. Uživatelka si se synem nevěděla rady a zvláště zpočátku na něj často křičela (někdy používala i vulgární výrazy), zavírala ho na pokoj a fyzicky ho trestala. Luboš neslyšel od matky žádnou pochvalu. Uživatelka měla pocit, že jedině tento způsob výchovy povede k jeho zklidnění a poslušnosti. Opak byl pravdou a nedostatek pozornosti ze strany matky a špatné vedení se vždy odrazilo v jeho chování. Syn byl nevladatelný, matka používala neúčinné a nesprávné výchovné metody a z viditelného neúspěchu pak byla psychicky i fyzicky vyčerpaná. Uživatelka začala aplikovat rady a praktiky doporučené těmito odborníky a speciálními pedagogy a začaly se dostavovat výsledky.

Shrnutí: Na začátku pobytu v zařízení odměny nepoužívala vůbec, převažovaly tresty (slovní i fyzické). Po odborné konzultaci se situace obrátila. Syna odměňovala pohlazením a pochvalou. Trestala ho méně a jen když opravdu zlobil.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Syn měl svůj denní režim. V týdnu ráno vstával, šel s matkou do školy. Když přišel ze školy, mohl si hrát s ostatními dětmi ve společenské místnosti. Dostal večeři, většinou se vykoupal a šli s matkou spát. Večer matka dříve syna neuspávala, mělo to za důsledek, že syn nechtěl být na pokoji sám a utíkal za matkou do společenské místnosti a usínal až kolem desáté hodiny. Po poradě s odborníky, začala matka chodit spát se synem a tyto problémy ustaly. Luboš byl veden k tomu, aby si uklízel hračky. Ale sám se snažil matce s úklidem pomáhat, viděla jsem ho utírat prach, zametat a chtěl i dávat prádlo do pračky.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se snažila, aby měl Luboš denní režim. V týdnu musel chodit do školy, do družiny, občas stihli jít na procházku, jinak večer se vykoupal, najedl a pak šli na pokoj, lehli si do postele, poslechli si pohádku na CD, nebo mu ji matka přečetla. Uživatelka usilovala o to, aby si po sobě věci Luboš uklízel, ale moc se mu nechtělo.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva se této oblasti přímo nevěnuje. Nebyly zaznamenány žádné problémy.

Shrnutí: V týdnu Luboš denní řád měl a dodržoval ho. O víkendu měl volnější program. Většinou víkend trávili s přítelem matky venku, nebo si hráli. Syn se už snažil matce pomáhat s úklidem, ale společných prostor, hračky se mu uklízet nechtělo.

4.7. Vyhodnocení péče uživatelky Kláry

Věk: 33

Počet dětí: 4 děti (syn – 6 let, dcera - 4 roky, syn - 3 roky, syn - 1,5 let)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka vždy dbala na to, aby děti měly co jíst. Pokud měla peníze, tak vařila denně a to například omáčky, řízky, guláš, palačinky, sekanou, hodně pekla buchty, protože je děti mají rády. Když na tom byla finančně hůře, tak vařila méně náročná jídla (placky z mouky, těstoviny zapečené s vejci), ale i tak děti dostaly jídlo. Snažila se, aby měly děti pravidelnou stravu.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se ohledně vaření s dětmi radí, hlavně s nejstarším synem. Ale děti nejsou dle jejích slov vybíravé, sní všechno. Přesto nejraději mají knedlík s omáčkou, nebo bramborovou kaši.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Paní Klára se o své děti starala dobře, vždy jim zajistila jídlo několikrát denně. Dá se říct, že měli všichni pravidelnou stravu. Umí dobře vařit, i z toho mála co má.

Shrnutí: Matka udělala vše proto, aby dětem zajistila stravu, i v době, kdy nebyla v dobré finanční situaci. Děti dostávaly jídlo pravidelně.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Děti přes den ve špinavém oblečení nechodily. Matka pravidelně prala prádlo a potom jej i žehlila. Děti měly většinou na spaní pyžamo. Děti jsem neviděla mýt si ruce, ani čistit si zuby. Při mých směnách děti nekoupala pokaždé. Koupala většinou jedno nebo dvě děti, střídala je.

b) vyhodnocení rozhovoru

Děti koupala uživatelka většinou jednou za dva dny. K čištění zubů vedla ty dvě starší děti.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Děti chodily čisté a upravené, uživatelka pravidelně prala oblečení, prádlo bylo vždy vyžehlené - jako jediná maminka zde v zařízení své prádlo žehlila. Děti koupe 2 x

týdně, nejmladšího syna koupe častěji. Ohledně mytí rukou a čištění zubů, k tomu děti nejsou vedeny. Do postele chodí buď ve věcech, ve kterých běhaly přes den, někdy dostanou pyžamo, to když je vypráno.

Shrnutí: Hygiena byla u nich celkem na dobré úrovni. Děti koupala většinou obden. Snahu k čištění zubů neprojevovala. Ale děti chodily čisté a upravené.

3. Vzdělání a školní docházka

Vzhledem k tomu, že její děti jsou předškolního věku a ani mateřskou školu nenavštěvují, jsem tuto otázku nevyhodnocovala.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Matka se bohužel neměla moc čas věnovat dětem. Jelikož měla 4 děti, musela plnit další povinnosti, například vařit a uklízet. Ale občas si s nimi sedla ve společenské místnosti a povídala si s nimi. A Věra bývala někdy s matkou v kuchyni a hrála si tam s nádobím. Večer když děti uložila, musela jít uklízet společné prostory a neměla možnost jim číst pohádky.

b) vyhodnocení rozhovoru

Nejstarší Emil se rád díval na pohádky, kreslil si, jezdil s auty. Byl hodně zvědavý, chtěl všechno vědět. Věra si hrála na paní učitelku, dívala se na pohádky, hrála si s panenkami. Marek si hrál s autíčky a kostkami. Patrik byl moc malý, občas jen kostky. Společně si malovali, učili se poznávat a pojmenovávat věci, počítat a další různé hry.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Matka si s dětmi moc nehrála, pouze s nejmladším synem si občas povídala, nebo si s ním hrála, větší děti byly odkázány na sebe, většinou starší děti seděly u televize, nebo si hrály spolu s dalšími dětmi.

Shrnutí: Matka neměla čas se dětem v jejich volném čase věnovat, musela plnit své další povinnosti. Ale jelikož to byli čtyři sourozenci, uměli se zabavit sami.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku s dětmi matka podstoupila. Nemocné během pobytu v zařízení děti nebyly.

b) vyhodnocení rozhovoru

Děti měly svou dětskou lékařku, preventivní prohlídky všichni navštěvovaly. Očkování měly všechna splněná. Zdravotní problémy neměly.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

K lékaři šla s dětmi, pokud to bylo neodkladné, jinak se snažila léčit děti sama. Matka tvrdila, že na léky pro děti neměla peníze.

Shrnutí: Lékařská péče byla v pořádku.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Matka s dětmi mluvila hezky. Měla k nim citový vztah. Vulgární výrazy použila jen výjimečně, jestliže zlobily a pokud jí děti neposlechly, ani když jim to již opakovala několikrát. Dohadovala se s nimi občas, hlavně z důvodu, že jí děti neposlechly.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se s dětmi snažila mluvit hezky. Vulgární slova nepoužívala, a když se tak stalo, bylo to omylem. Někdy ta slova použily děti, tak jim uživatelka vysvětlila, že to je ošklivé a neměly to používat. Hádala se s dětmi jen občas. Jako příklad uvedla, že se často dohadovala s dcerou, když Věra chtěla šatičky, i když byla venku zima a nenechala si to od matky vysvětlit. Pak se matka snažila převést řeč jinam, tak aby to nakonec bylo dle jejího. I přesto se snažila se s dětmi nehádat, nenadávat jim, spíš převést řeč jinam.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Komunikace s dětmi byla docela dobrá, na děti zvýšila hlas, pokud děti opravdu zlobily, nebo nechtěly poslouchat. Vulgární slova nepoužívala. S dětmi se moc nehádala, jen s nejstarším synem občas vedla diskuzi o tom, co chtěla, aby syn udělal.

Shrnutí: Matka s dětmi mluvila hezky a slušně. Stalo se jen výjimečně, že by se s dětmi hádala, nebo použila vulgární výraz.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Při mém pozorování jsem neviděla, že by matka dětí přímo odměňovala, ale běžně je chválila za cokoli, co se jim povedlo. Fyzické tresty jsem nezaznamenala, pouze okřiknutí, když děti zlobily.

b) vyhodnocení rozhovoru

Pokud děti po sobě uklidí například hračky, tak je uživatelka pochválila a pomazlila se s nimi. Někdy dostaly sladkost, ale nebylo to pravidlem. Záleželo na tom, jak na tom byla matka finančně.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Uživatelka neměla problémy v této oblasti. Ze zprávy vyplývá, že dětem vynadala, pokud neposlušaly. O odměnách zde není zmínka.

Shrnutí: Odměny a tresty byly přiměřené.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Děti neměly pevně stanovený denní řád. Ráno vstávaly podle toho, kdy se vzbudily. Přes den si děti hrály ve společenské místnosti. Matka většinu dne byla v kuchyni a vařila, nebo uklízela na pokoji. Akorát večer byly děti naučené, že po večeři musí do osmi hodin být na pokoji, v posteli a spát.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka popsala denní režim následovně: „Ráno se vstaneme, najíme se, pak si s nimi hrají na pokoji nebo ve společenské místnosti. Uvařím oběd. Po jídle musí jít všechny čtyři děti do postele a spát. Pak jim dám svačinu. Hrají si a pak je už čas na večeři a spánek. Nejdéle do osmi hodin musí všechny být v posteli a spát.“ Pohádky jim večer matka už nečetla, neboť na to neměla čas. Protože musela jít uklízet společné prostory a po návratu na pokoj, děti už spaly. Pokud ne, tak si s nimi jen tak povídala. Když bydleli všichni společně, i s otcem dětí, tak se o čtení pohádek střídali. Děti do úklidu nezapojovala. Jejich jedinou povinností bylo, uklízet si po sobě hračky.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Denní režim děti moc nedodržovaly, pouze nejmladší syn ještě ano, ale starší děti tak nějak rozhodovaly, co se bude dělat, kdy budou obědvat apod. Děti byly většinou do 20 hodin na pokoji a usínaly samy, matka je neuspávala, nečetla jim pohádky. Děti

do úklidu nezapojovala - pouze si musely občas uklidit hračky ve společenské místnosti. Jinak žádné povinnosti neměly, matka tvrdila, že jsou na to ještě malé.

Shrnutí: Denní řád děti neměly přesně daný. Pravidelně dostávaly akorát najíst a večerní rituál se jim denně opakoval. Přes den si děti hrály ve společenské místnosti. Do úklidu děti matka nezapojovala, jelikož byly moc malé.

4.8. Vyhodnocení péče uživatelky Sáry

Věk: 28

Počet dětí: 2 děti (2 synové – 7 let, 5 let)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Děti dostávaly denně pravidelnou stravu. Matka vařila každý den jedno teplé jídlo. V týdnu měl Dan zajištěné obědy ve škole. Také se stalo, že neměla dostatek financí na potraviny, ale v takové situaci jí většinou pomohl její přítel, který jí suroviny na vaření nakoupil a donesl.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se snažila vařit podle přání synů, ale také záleželo, v jaké byli finanční situaci. Synové měli nejraději sladká jídla, například nudle s cukrem.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Synové většinou měli alespoň jedno teplé jídlo denně, pestrost stravy se odvíjela hlavně od finanční situace matky. Pokud neměla dostatek financí, tak se snažila vařit tzv. „co dům dal.“ Jelikož je nyní uživatelka ve finanční tísní, tak dostávají děti jídlo i od ostatních matek.

Shrnutí: Uživatelka usilovala o to, aby se děti pravidelně stravovaly. Denně dostaly aspoň jedno teplé jídlo. Matka kritérium splňovala.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Hygienické návyky byly velmi dobré. Děti si každý den čistily zuby. Viděla jsem je i mýt si ruce, když šly z toalety. Koupaly se obden. Děti měly pyžamo na spaní a ve špinavém oblečení nechodily.

b) vyhodnocení rozhovoru

Děti se koupaly obden. Zuby si čistily denně. Byly zvyklí od malička.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Stran hygienických návyků se děti chovaly dle svého věku, starší syn byl samostatný, jen u mladšího byl nutný občasný dohled.

Shrnutí: Hygienické návyky na velmi dobré úrovni.

3. Vzdělání a školní docházka

a) vyhodnocení pozorování

Dan chodil do školy pravidelně. Úkoly si dělal sám, matka mu je pak kontrolovala. Do školy už docházel sám, nepotřeboval už doprovod. Láďa navštěvoval MŠ, momentálně byl s užívatelkou doma, ale matka by chtěla, aby opět začal školku navštěvovat.

b) vyhodnocení rozhovoru

Dan chodil do školy, hodně ho to tam bavilo. Nejvíce měl rád prvouku. Znamky měl dobré, ale víc než se známky měl problém se vztahy k ostatním dětem, on byl dle slov matky pomalejší než ostatní, potřeboval na vše víc času a kvůli tomu asi neměl moc kamarádů. Úkoly s ním užívatelka nedělala. On se na úkoly víc soustředil, když je dělal sám, matka mu je pak zkontrolovala. Když s ním úkoly psala, tak si chtěl s ní povídat a hrát a nechtěl se věnovat škole. Láďa chodil do školky, po dobu pobytu v Charitním domově na to neměla užívatelka bohužel peníze.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Dan chodil do ZŠ, úkoly si dělal sám a matka je poté zkontrolovala. S Danem byly výchovné problémy a byl hyperaktivní. Matka s ním chtěla začít docházet do Pedagogicko-psychologické poradny v Prachaticích, aby tam mohla s odborníky vše řešit. Láďa chodil do MŠ, avšak v posledních měsících neměla matka peníze na obědy a školné, tak syna do MŠ přestala dávat. Po zaplacení dluhu by byla užívatelka ráda, aby syn opět do školky chodil.

Shrnutí: Toto kritérium plní. Syn do školy chodil, úkoly si psal a docházku měl v pořádku.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Synové si rádi hráli s ostatními dětmi. Když byli na pokoji, stavěli si hradby z knížek, nebo si malovali. Bavili je i společenské hry a dívání na televizi. Matka se dětem věnovala, ale nechávala je, aby si také hrály samy. Pohádky dětem už nečetla, spíš se na ně dívaly v televizi.

b) vyhodnocení rozhovoru

Oba synové si rádi malovali, hráli si s plyšovými hračkami, nebo s motorkou. Na zájmové kroužky nechodili, ale spolu s matkou hráli na hudební nástroje, poslouchali písničky a povídali si o hudbě.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

S dětmi trávila i svůj volný čas, občas chodila s dětmi a přítelem na procházky (využila i zimního času na bobování) a někdy svůj volný čas trávili u televize.

Shrnutí: Synové si uměli hrát sami, nebo s ostatními dětmi. Ale i matka s nimi trávila dost času, kdy dělali společně různé aktivity.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku matka s dětmi podstoupila. Když byly děti nemocné, nechala je doma a léčila je nejdřív sama, pokud to nepomohlo, šla s nimi k doktorce.

b) vyhodnocení rozhovoru

Synové měli svého dětského lékaře. Chodili na pravidelné preventivní prohlídky. Zdravotní potíže neměli. Pokud byli nemocní, zkusila je vyléčit doma, když to nezabíralo, šla s nimi k lékaři.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Péče matky o děti je bezproblémová.

Shrnutí: Matka splňovala dobrou lékařskou péči.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Matka s dětmi mluvila hezky. Jen když neposlechly, tak jim důsledně řekla, co by měly, nebo naopak neměly dělat. Někdy na ně zakřičela, když domluva nepomohla.

Fyzicky je netrestala. Občas použila i vulgární výrazy, ale ne vyloženě, že by dětem nadávala. Spíše mezi řečí. S dětmi se dohadovala, když neposlouchaly.

b) vyhodnocení rozhovoru

Jestliže synové neposlechli, tak jim matka vynadala. Pokud odmlouvali a byli drzí, tak jim dala matka i na zadek. Vulgární výrazy občas použila, brala to jako součást dnešního života.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Občas použila při výchově jadrnější výrazy a lehce zvýšila hlas. Bylo však vidět, že na dětech jí záleželo a nebylo zaznamenáno, že by dětem fyzicky ubližovala.

Shrnutí: Matka mluvila se syny hezky. Vynadala jim, jen když jí neposlouchali. Občas použila vulgární výraz.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Pokud se synům něco podařilo, tak je matka pochválila. Naopak, když zlobili, je matka okřikla.

b) vyhodnocení rozhovoru

Pro kluky byl největší odměnou pochvala, protože matka s nimi šetřila, aby si jich pak víc vážili a byli na sebe víc pyšní. Sladkosti jim moc nedávala za odměnu. U trestu záleželo na tom, co provedli. Zvýšila na ně hlas. Dávala jim trest po každý jiný, podle toho, co udělali. Někdy je nechala i vybrat si samotné trest. Třeba když Dan ublížil fyzicky Lád'ovi, tak mu řekla, že buď mu udělá to samé, aby věděl, jaké to je, nebo má třeba na týden zákaz chodit ven apod.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Občas použije při výchově jadrnější výrazy a lehce zvýší hlas. Je však vidět, že na dětech jí záleží a nebylo zaznamenáno, že by dětem fyzicky ubližovala.

Shrnutí: Odměny a tresty jsou ve správné míře. Není zaznamenán žádný problém.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

V týdnu určitý řád chlapci měli. Ráno všichni vstávali společně. Dan se vypravil a odešel do školy. Lád'a si hrál přes den ve společenské místnosti. Matka vařila oběd a věnovala se Lád'ovi. Když přišel Dan ze školy, musel si jít nejdříve udělat úkoly a pak

teprve mohl jít za ostatními dětmi. Večer dostali jídlo, vykoupani se a v 19 hodin museli spát. O víkendu měli program volnější, ale dobu spánku dodržovali. Matka děti neuspávala, usínaly samy. Uklízely si své hračky, na ostatní povinnosti byly ještě malí.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se také řídila podle toho, zda šel Dan do školy či ne. Ale i tak usilovala o to, aby nějaký řád měli. Večer byli zvyklí po jídle a koupeli jít do postele a spát. Neuspávala je. Pokud jde o úklid, tak si chlapci uklidili, když jim to uživatelka poručila, ale hračky si už uklízeli sami.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Denní režim zde není úplně uveden. Ale matka o děti pečuje a věnuje jim svůj čas. Mají den rozdělený na povinnosti i zábavu.

Shrnutí: Dan denní režim míval. Hlavně v týdnu, když chodil do školy. Lád'a si přes den hrál ve společenské místnosti. O víkendu měli volněji. Často na víkend chodívali k příteli matky.

4.9. Vyhodnocení péče uživatelky Hermíny

Věk: 28

Počet dětí: 2 děti (dcera – 2 roky, syn necelé 2 měsíce)

Při vyhodnocování jsem se zaměřila hlavně na péči o dceru Tinu, protože syn Šimon je miminko a matka se o něj starala.

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka nevařila pravidelně. Ani nedbala na to, aby děti měly jedno teplé jídlo denně. Několikrát se stalo, že jedly jen pečivo s paštikou apod. Nebylo výjimkou, že matka byla ve špatné finanční situaci a neměla na potraviny. Ostatní uživatelky jí dávaly pro dceru jídlo, protože jim Tiny bylo líto.

b) vyhodnocení rozhovoru

Tina měla nejraději těstoviny, brambory a maso.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Dcera Tina bývala někdy i bez jídla, nebo dostávala jen čínskou polévku či suchý rohlík. Za špatnou výchovu a péči o dceru dostala uživatelka 2 písemná napomenutí.

Shrnutí: Matka toto kritérium nesplňuje. Neměla pro děti pravidelně zajištěnou stravu a vůbec nevařila denně teplé jídlo. Neuměla hospodařit s penězi, a proto byla ve špatné finanční situaci, která jí neumožnila nakoupit potřebné potraviny na vaření. Strava nebyla pestrá, neobsahovala ovoce, ani zeleninu.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Tinu jsem neviděla mýt si ruce, čistit si zuby, ani že by měla na spaní pyžamo. Matku jsem viděla dceru párkrát koupat, jednou jí koupala i dcera jiné uživatelky v zařízení. Přes den dcera chodila v ušpiněném oblečení od jídla. Matka jí hned nepřevlékala do čistého ošacení.

b) vyhodnocení rozhovoru

Tinu koupala matka každý druhý, třetí den. Snažila se vést dceru k tomu, aby si čistila zuby.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Ze závěrečné zprávy vyplývá, že péče o dceru nebyla uspokojivá.

Shrnutí: Hygienické návyky nebyly na dobré úrovni. Dceru koupala jednou za tři dny. Zuby Tině nečistila, ani jí neučila mýt si ruce po toaletě, či před jídlem.

3. Vzdělání a školní docházka

Toto kritérium jsem vzhledem k věku dětí nemohla sledovat.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Matka se dceři téměř nevěnovala. Nehrála si s ní. Dcera chodila celé dny po zařízení sama a musela si zábavu hledat. Hrála si s ostatními dětmi. Často se jí věnovaly ostatní uživatelky zařízení, protože jim bylo Tiny líto. Neslyšela jsem, že by matka dceři četla pohádky.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka uvedla, že dříve s dcerou dělaly hodně věcí, například chodily na procházky, na pískoviště a malovaly si, teď dle slov matky nechtěla v zařízení Tina spolupracovat. Společně se dívaly na pohádky v televizi. Tina si ráda hrála s panenkami a jezdila na motorce.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

U paní Hermíny bylo zjevné, že k dceři žádnou citovou vazbu neměla. Nehrála si s ní, nevěnovala se jí a často jí jen okřikovala a byla na ní hrubá, o dceru se často staraly ostatní matky a pí. Hermína si jí nevšímala. K synovi se uživatelka chovala naprosto odlišně, věnovala se mu, chovala ho a měla k němu citový vztah.

Shrnutí: Dceři se matka nevěnovala, odstrkovala ji od sebe a Tina si musela hrát sama, nebo s ostatními dětmi. Naopak synovi se věnovala dostatečně.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Matka s dcerou splnily vstupní prohlídku u lékaře. Nemocná Tina během pobytu v Charitním domově nebyla, proto nemusela k lékaři.

b) vyhodnocení rozhovoru

Tina měla svého dětského lékaře a preventivní prohlídky dodržovaly. Tina neměla žádné zdravotní problémy. Ale kdyby byla nemocná, šla by s ní ihned k lékaři.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva neobsahuje kritiku lékařské péče. Lze říci, že tuto oblast matka splňuje.

Shrnutí: Lékařská péče byla bez problémů.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Komunikace matky s dcerou byla opravdu plná nadávek, hrubých výrazů, vulgárních slov a vyhrožování (podrobněji popsáno v příloze).

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka přiznala, že se s dcerou dohadovala. Hlavně když matku neposlechla, zavřela ji na pokoj a nechala jí tam vyvztekát. Přiznala, že při komunikaci s dcerou používala vulgární výrazy. Odůvodnila to tím, že vulgární slova používají všechny matky, které mají děti.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Uživatelka na dceru velmi často křičela, odstrkovala ji od sebe a vulgárně jí nadávala, situace se ještě zhoršila po narození syna. K synovi se chovala naprosto odlišně.

Shrnutí: Matka s dcerou nemluvila pěkně. Jejich komunikace se skládala z nadávek, hrubých výrazů a vulgárních slov. Vlídneho slova Tina neslyšela.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Odměnit Tinu jsem matku neviděla. Ani ji pochválit. Ovšem trestání bylo na denním pořádku. I když ne všechny nadávky a vulgární výrazy byly myšleny jako trest. Od matky byly slyšet nadávky, výhružky a také používala fyzické tresty.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka dceru za odměnu pochválila, poděkovala jí, a pokud měla peníze, koupila jí sladkost. Pokud zlobila, tak ji okřikla a neposlechla-li, dala jí na zadek. Ale prý ji hned fyzicky netrestala.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Uživatelky výchovné metody sestávaly ze zákazů a příkazů, bez vlídneho slova, pochvaly či pohlazení. Drobné prohřešky řešila u dcery neadekvátními fyzickými tresty.

Shrnutí: Matka dceru téměř neodměňovala. Tresty ovšem byly znatelné (nadávky, výhružky, tělesné tresty).

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

O denním řádu pro Tinu matka vůbec neuvažovala. Dcera běhala celý den po zařízení a snažila se upoutat na sebe pozornost, aby se jí někdo věnoval. Matka trávila čas se synem. Když měla matka peníze na jídlo, dala dceři najíst. Večer dceru neuspávala. Tina neměla ještě povinnosti při úklidu, ale snažila se pomáhat. Hodně si hrála s koštětem, snažila se zametat. A hračky si po sobě také uklízela.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka uvedla, že se snažila, aby dceru chodila aspoň pravidelně spát a koupat se. Denní režim dle uživatelky v Charitním domově dodržovat nejde, ale prý v zařízení, kde bydleli předtím, to šlo a dodržovala ho. Tina si po sobě hračky uklízela. Pomáhala matce i s mladším bráškou, například použité pleny donesla do koše. Také se už snažila utírat stoly.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Ze závěrečné zprávy lze shrnout, že se matka dceři nevěnovala a nesnažila se jí naplánovat denní činnost. Musela si hrát a zabavit se sama.

Shrnutí: Denní režim Tina vůbec neměla. Celý den se potulovala po zařízení a hledala si zábavu sama. Matka se věnovala hlavně synovi. Tina se snažila už uklízet hračky, občas i utírala prach.

4.10. Vyhodnocení péče uživatelky Šárky

Věk: 41 let

Počet dětí: 2 děti (syn – 11 let, dcera – 6 let)

1. Stravovací návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka zajišťovala dětem pravidelnou stravu. Každý den děti dostaly snídani, oběd i večeři. Denně měly aspoň jedno teplé jídlo. V týdnu jim matka zaplatila obědy ve škole a často mají v týdnu i večeři teplou.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka se s dětmi radila ohledně vaření. Snažila se vařit podle toho, na co měly děti chuť. Nejradši jedly bramborovou kaši a řízek.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Péče o děti byla velice dobrá. Děti byly vždy najedené a vždy o ně bylo dobře postaráno.

Shrnutí: Toto kritérium matka plní.

2. Hygienické návyky

a) vyhodnocení pozorování

Matka i děti měly hygienické návyky. Děti se koupaly každý den. Mytí rukou jsem neviděla, ale byly k tomu vedeny. Zuby si čistily. Večer po koupání se děti převlékaly do pyžama. Nikdy jsem je neviděla chodit ve špinavém oblečení.

b) vyhodnocení rozhovoru

Ano, děti si čistily zuby a koupaly se denně.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Péče o děti byla velice dobrá.

Shrnutí: Hygienické návyky splňují.

3. Vzdělání a školní docházka

a) vyhodnocení pozorování

Syn chodil do základní školy. Dodržoval pravidelnou docházku. Syn si dělal úkoly sám, matka mu je pak zkontrolovala. Snažila se s ním i učit. Jirka byl už velký, do školy už docházel sám. Když byl nemocný, matka ho ve škole řádně omluvila. Dcera navštěvovala mateřskou školu. Zdena matka každý den ráno do školky doprovázela a odpoledne si jí vyzvedávala.

b) vyhodnocení rozhovoru

Jirku škola bavila, chodil do ní rád. Znamky měl hezké, v pololetí měl vyznamenání. Nejvíce ho bavila matematika a tělocvik. Jirka si dělal úkoly sám, matka mu je pak zkontrolovala. Když tomu nerozuměla uživatelka, musel si poradit sám. Zdeně se ve školce také líbilo, těšila se tam.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Jelikož v závěrečné zprávě není zmíněno, že by byly v tomto ohledu problémy, byly bezproblémové.

Shrnutí: Vzdělání a školní docházka velmi dobře plněna.

4. Volný čas

a) vyhodnocení pozorování

Matka se dětem věnovala ve volném čase. Hráli spolu společenské hry. Dívali se na pohádky. Se Zdenou si hrály s plyšovými zvířátky a panenkami. S Jirkou hodně hráli karty.

b) vyhodnocení rozhovoru

Jirka hrál rád společenské hry a díval se na filmy. Zdena si hrála s plyšovými zvířátky a s panenkami. Společně se rádi dívali na pohádky a hráli společenské hry. Děti zatím na žádné zájmové kroužky nechodily.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Dětem se věnuje, má k nim vřelý citový vztah.

Shrnutí: Kritérium splňují.

5. Lékařská péče

a) vyhodnocení pozorování

Vstupní prohlídku matka s dětmi absolvovaly. Když dětem nebylo dobře, šla s nimi matka k lékaři. Měly angínu a dostaly od lékaře antibiotika. Pak se zdržovaly na pokoji, v posteli a dodržovaly doporučení lékaře.

b) vyhodnocení rozhovoru

Děti měly svého dětského lékaře. Navštěvovaly preventivní prohlídky. Pokud dětem nebylo dobře, šla s nimi matka radši hned k lékaři. Jinak žádné zdravotní problémy neměly.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

O děti je vždy postaráno. Veškeré potřeby odpovídají jejich věku.

Shrnutí: kritérium splňují.

6. Komunikace matky s dětmi

a) vyhodnocení pozorování

Během pobytu v zařízení komunikovala matka s dětmi velice hezky. Hodně si spolu povídaly. Neslyšela jsem matku používat vulgární výrazy, ani hádky.

b) vyhodnocení rozhovoru

Matka uvedla, že se s dětmi nehádá. Ani nepoužívala při komunikaci s nimi vulgární výrazy.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Není přesně popsáno, ale vztah k dětem měla matka velmi dobrý.

Shrnutí: Kritérium splňuje.

7. Odměny a tresty dětí

a) vyhodnocení pozorování

Za odměnu děti pochválila. Jirka pomohl matce s úklidem, tak mu poděkovala, že je šikovný a váží si toho. Trestat jsem matku děti neviděla. Ani na děti přede mnou nekřičela.

b) vyhodnocení rozhovoru

Vždy je pochválila a řekla jim, že byly hodné a že je má ráda. S oběma se také pomazlila. Když měla u sebe něco dobrého, tak jim to dala. Když zlobily, vysvětlila jim, jak by se měly chovat. Snažila se na ně nekřičet, ani je netrestat fyzicky.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

O této oblasti se závěrečná zpráva nezmiňuje. Proto lze předpokládat, že v tomto ohledu u nich problém nebyl.

Shrnutí: Odměny a tresty používala přiměřeně.

8. Denní režim

a) vyhodnocení pozorování

Podle mého názoru se matka opravdu snažila, aby děti dodržovaly pravidelný režim. Měly své povinnosti, Jirka ohledně školy, ale zůstával jim i čas na zábavu. Večer Jirka pomáhal matce s úklidem a po koupeli šli všichni spolu na pokoj, kde společně četli pohádku a usnuli.

b) vyhodnocení rozhovoru

Ano, děti dodržovaly denní režim. Věděly, že ráno musely vstát, umýt se a nasnídat. Pak se oblékly a šly do školy a školky. Po škole šel Jirka domů a pro Zdenu si chodila matka. Doma si pak mohly hrát. Jirka ale až po tom, co si udělal úkoly. Večer než šly po večeři a koupeli spát, se mohly dívat na televizi a pak si četly pohádky. Někdy jim je četla matka a někdy Jirka. Zdena ještě moc neuklízela, ale uživatelka ji vedla k tomu, aby si uklízela hračky. Jirka byl už větší a snažil se matce pomáhat s úklidem.

c) vyhodnocení na základě závěrečné zprávy

Péče o děti je bezproblémová.

Shrnutí: Kritérium splňují.

5. Celkové shrnutí výzkumného šetření

	Veronika	Šárka	Hermína	Helena	Šarlota
Stravovací návyky	plní	plní	neplní	částečně	plní
Hygienické návyky	plní	plní	částečně	plní	částečně
Vzdělání a školní docházka	plní	plní	x	x	plní
Volný čas	částečně	plní	neplní	plní	plní
Lékařská péče	plní	plní	plní	plní	plní
Komunikace matek s dětmi	plní	plní	neplní	plní	částečně
Odměny a tresty	plní	plní	částečně	plní	plní
Denní režim	částečně	plní	neplní	částečně	plní

Tab. č. 1 Přehled plnění kritérií správné péče matek o své děti (I. část)

	Pavla	Klára	Denisa	Sára	Aneta
Stravovací návyky	plní	plní	neplní	plní	částečně
Hygienické návyky	částečně	částečně	neplní	plní	neplní
Vzdělání a školní docházka	x	x	x	plní	částečně
Volný čas	částečně	neplní	plní	plní	neplní
Lékařská péče	plní	plní	plní	plní	plní
Komunikace matek s dětmi	neplní	plní	plní	plní	plní
Odměny a tresty	částečně	plní	částečně	plní	částečně
Denní režim	plní	částečně	částečně	částečně	plní

Tab. č. 2. Přehled plnění kritérií správné péče matek o své děti (II. část)

Stravovací návyky splňovalo na dobré úrovni 6 uživatelky. 2 matky plnily dané kritérium částečně, z důvodu špatné finanční situace. Dvě ho neplnily vůbec (finanční důvody, neuměly vařit, nezájem o stravování dětí).

Ke správným hygienickým zásadám vedly děti 4 uživatelky. Částečně toto kritérium uskutečňovaly 4 matky, například děti koupaly, ale už je nenaučily si čistit zuby, mýt si ruce apod. Hygienické návyky nesplňovaly 2 uživatelky.

Na vzdělání svých dětí a školní docházku dbaly 4 maminky. Jedna uživatelka splnila toto kritérium jen částečně (jeden syn musel chodit do školy a druhého ze školy omlouvala a nezajímala se o to, jak zameškanou dobu ve škole dožene). Z této oblasti jsem vyřadila 5 maminek, jelikož jejich děti byly malé a nenavštěvovaly žádnou školu.

Ve volném čase se dětem věnují a hrají si s nimi 4 uživatelky. Částečně dětem naplňují volný čas 2 maminky (jedna si s dcerou hrála, jen když měla náladu a druhá si dcery všímala, pokud netelefonovala s přítelem). Nezájem o děti a jejich trávení času vykazují 3 matky.

Lékařskou péči naplňují všechny uživatelky v uspokojivé míře.

Komunikaci matek s dětmi lze těžko hodnotit. Ale lze říci, že 7 maminek s dětmi mluví hezky, povídají si a nepoužívají vulgární výrazy. Jedna uživatelka se se synem baví podle své nálady a podle toho, jak moc zlobí. Někdy s ním mluví hezky a jindy na něj křičí a nadává mu. Dvě uživatelky toto kritérium neplní (jedna neměla k dceři citový vztah a druhá na dceru hodně křičela, nadávala jí, vyhrožovala a používala vulgární výrazy).

System odměn a trestů je důležitou součástí výchovy. Přiměřeně používá 6 matek odměny a tresty. Částečně toto kritérium naplňují 4 uživatelky, z toho dvě téměř nepoužívají tresty a dvě naopak používají málo odměn a více trestů.

O to, aby děti měly denní řád, který musí dodržovat, se staraly 4 maminky. Denním režimem pro děti se zabývalo 5 uživatelky částečně (v týdnu děti řád měly a o víkendu si volný čas vyplňovaly dle svých představ). A jedna matka dítěti volný čas neplánovala vůbec.

6. Zhodnocení zjištěných poznatků

V první kapitole s názvem Reflexe literatury k tématu bezdomovectví jsem analyzovala odbornou literaturu a časopisy, abych zjistila nakolik se věnují cílové skupině matek s dětmi. Došla jsem k závěru, že se této skupině literatura věnuje minimálně. Uvádí pouze příčiny vzniku bezdomovectví u žen a matek, jeho formy, postoj většinové společnosti k matkám s dětmi bez domova a poskytované sociální služby. Dále popisuje, jak vypadá azylový dům pro matky s dětmi, jeho interiér, vybavení, případně poskytované služby v rámci tohoto zařízení. Bohužel v žádné odborné literatuře se nepopisuje, jak by měl vypadat celkový postup práce s uživatelkami zařízení, od doby kdy nastoupí do azylového domu až do ukončení pobytu v něm. Pracovníci se musí řídit vnitřními předpisy, například standardy, domovním řádem, etickým kodexem, dále zákonem o sociálních službách a mnoha dalšími.

V rámci výzkumného šetření se mi podařilo vybranými metodami sběru dat (pozorování, rozhovory, analýzou dokumentů) získat informace o péči matek o své děti. Pro výzkum jsem si zvolila pomocná kritéria správné péče na základě odborné literatury, které jsem pak mohla porovnat s reálnou péčí matek v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Uvedu zde srovnání odborné literatury s realitou, kterou jsem měla možnost zkoumat.

Odborníci uvádí, že stravovací návyky u dětí jsou velice důležité. Dítě by mělo mít pravidelnou stravu, minimálně snídani, oběd a večeři. Matka by měla dbát na to, aby dětem zajistila pestrý jídelníček, který by obsahoval vitamíny, ovoce a zeleninu, nikoliv jen sladká a tučná jídla. Matka by měla děti naučit také správnému stolování. Uživatelky Charitního domova toto kritérium splňovaly rozdílně. Většina uživatelék zařízení se snažila, aby pro děti jídlo obstarala. Pro tuto cílovou skupinu je typické, že se pravidelnost a pestrost stravy odvíjí od jejich finanční situace. V době, kdy matky dostanou sociální dávky, nakoupí jídlo a přibližně na 14 dní mají stravu zajištěnou. Pestrost stravy je také ovlivněna financemi. Když uživatelky mají peníze, vaří různá jídla a také pečou buchty. V opačném případě se jídelníček skládá z jednoduchých, jednotvárných a levných jídel, například dělají smažené placky z mouky či zapečené těstoviny s vajíčkem. Jsou také dny, kdy uživatelky nemají finance na potraviny a ani si nemohou vzájemně pomoci. V takovém případě mohou využít potravinové pomoci, kterou poskytuje Charitní domov.

V oblasti hygieny odborná literatura popisuje, že by se jí děti měly učit již od raného věku. Správná hygiena zahrnuje denní koupání, pravidelné čištění zubů, mytí rukou před jídlem a po použití toalety. V Charitním domově mají uživatelky možnost a podmínky, aby tyto návyky splňovaly, ovšem ne každá matka a děti toho využívají. Pouze 4 matky vedly děti ke správným hygienickým návykům. Z větší části ale uživatelky děti ke správné hygieně nevedly. Sice děti koupaly alespoň každý druhý den, ale už je nenaučily dalším návykům. Často se stávalo, že byly matky i děti cítit potem, také jim zapáchalo z úst, jelikož si nečistily zuby apod.

Oblast vzdělání a školní docházky je velmi důležitá. V literatuře se uvádí, že nástup do základní školy je povinností. Rodič by měl dbát na to, aby dítě do školy pravidelně docházelo a připravovalo se na výuku. Z tohoto kritéria jsem musela 5 uživatelek vyloučit, jelikož jejich děti ještě nebyly ve věku, kdy musely navštěvovat základní školu. A do mateřské školy matkám děti nepřijaly, jelikož neměly zaměstnání, takže s nimi mohly být doma. Dalších 5 maminek toto kritérium splňovalo. Posílaly děti pravidelně do školy a dělaly s nimi úkoly. Některé uživatelky zajistily pro děti družinu a tím pro ně odpadla i starost se psaním úkolů. Děti prospívaly ve škole celkem bez problémů. Jedna maminka byla v tomto zařízení výjimkou. Jednoho syna posílala do školy i do družiny, musel si plnit své školní povinnosti. Ale druhého syna matka ve škole často omlouvala a nechávala ho doma, i když nebyl nemocný. O jeho prospěch se téměř nezajímala a pokud syn řekl, že nemá žádné úkoly, tak mu matka věřila a ani si to neověřovala ve škole.

Volný čas je další oblastí výzkumného šetření. Odborníci říkají, že by volný čas měla vyplnit hlavně hra. Hra by měla dítě bavit a zároveň rozvíjet jeho schopnosti a dovednosti. Při hře je také důležité brát ohled na vývojový stupeň dítěte. Dítě by si mělo hrát s rodiči, nebo se svými vrstevníky, ale mělo by se umět zabavit i samo. V Charitním domově volný čas tráví většina uživatelek i dětí téměř stejně. Děti tráví většinu dne ve společenské místnosti, kde si hrají s hračkami, nebo se dívají na pohádky v televizi. Pokud je hezké počasí, jdou si děti hrát ven na dětské hřiště, či na pískoviště, které je u azylového zařízení. Část maminek se dětem věnuje a hraje si s nimi. Ale jsou zde uživatelky, které s dětmi tráví volný čas, jen pokud mají dobrou náladu, jinak se dětem nevěnují vůbec. Uživatelky se nesnaží, aby dětem pomocí hry rozvíjely jejich schopnosti a dovednosti. Je to velký problém, jelikož děti předškolního věku, které nebyly přijaty do mateřské školy, nemají pak rozvinuté znalosti, jež potřebují k tomu, aby byly přijaty do základní školy a musí požádat o odklad povinné školní docházky.

Do lékařské péče patří především preventivní prohlídky u lékaře, které předchází nemocem a sledují zdravotní stav dítěte. Matka je povinna jít s dítětem k lékaři, pokud je nemocné a následně dodržovat léčebný režim. Toto kritérium splňují všechny uživatelky Charitního domova.

Odborníci uvádí, že komunikace s dětmi je velmi důležitá. Rodiče by s dětmi měli mluvit hezky, chválit je, aby věděly, že se jim něco povedlo. Ale na druhé straně je potřeba jim pomocí příkazů a zákazů ukázat, že se některé věci dělat nesmí. Ovšem to neznamená, že musí na dítě křičet, nadávat mu vulgárně a používat výhrůžky. To může dítě trvale psychicky poškodit. Většina matek v azylovém zařízení s dětmi mluví hezky a vlídně. Snaží se, aby vulgární slova nepoužívaly při komunikaci s dětmi. Jedna uživatelka se synem mluví podle své aktuální nálady. To znamená, pokud má matka dobrou náladu, hovoří s ním hezky. Naopak když má špatnou náladu, používá vulgární slova. V zařízení byly ubytované také dvě uživatelky, které při komunikaci s dětmi používaly jen křik, nadávky, vulgární výrazy, pochvalu či vlídné slovo od nich děti neslyšely. Tyto dvě uživatelky uvedly, že samy byly takto vychovávány. Rodiče také používali vulgární slova, nadávky apod. a proto jim to nepřijde divné, když s dětmi mluví stejně.

V rámci výchovy se používá systém odměn a trestů. Tento systém hraje velkou roli v tom, aby dítě pochopilo, co je správné a co špatné. Odměny mohou mít formu pochvaly, pohlazení či objetí. Trestat dítě lze mlčením, odvrácením těla, odmítavým gestem ruky, ale nemělo by se moc často přistupovat k fyzickým trestům, jelikož dítě ponižují a polekají. Fyzické tresty se mohou obrátit proti rodičům (nenávisť, pomstou). V Charitním domově se celkem větší část maminek snaží, aby používaly přiměřené tresty a odměny. Nejčastějšími odměnami byly pochvaly, pohlazení, poděkování, sladkosti, pokud měly matky finanční prostředky. Jedna uživatelka děti netrestala, jen je odměňovala a to hlavně tím, že jim kupovala oblečení a hračky, i když na tom s penězi nebyla zrovna nejlépe. Odměňování používala, aby se děti chovaly podle jejích představ, jelikož u nich neměla moc velkou autoritu. Naopak mezi časté tresty maminek patřily fyzické tresty, křik, vulgární slova a zavírání na pokoji. Dvě uživatelky používaly hlavně tresty, odměny u nich nebyly zaznamenány.

Děti by měly být zvyklé mít denní řád. Den by se měl skládat z povinností i zábavy. Mezi povinnostmi dětí patří ráno vstát, nasnídat se, jít do školy, po příchodu domů si udělat úkoly, pak si mohou hrát a večer po večeři se jít vykoupat a spát. Do denního

pořádku by měly patřit také rituály rodiny (společné stolování, večerní rituál a starší děti by již měly pomáhat doma s úklidem). Uživatelky Charitního domova se z větší části snažily, aby děti svůj denní režim měly. U matek, jejichž děti navštěvovaly mateřskou či základní školu, byl denní řád ovlivněn časem, který děti trávily ve škole a poté časem věnovaný psaní úkolů a přípravě do školy. Zbytek dne mohly být ve společenské místnosti a hrát si s ostatními dětmi. O víkendu měly denní režim volnější a mohly si dělat, co chtěly. Uživatelky, které měly děti do 6 let věku, s nimi musely být doma, ale činnosti dětem neplánovaly. Děti pobývaly celé dny ve společenské místnosti a musely si vystačit samy.

7. Závěr

Při zpracování této bakalářské práce jsem se mohla hlouběji zabývat problematikou bezdomovectví matek s dětmi. Cílem mé práce bylo popsat problematiku péče matek o své děti, které se ocitly bez domova a v současné době jsou ubytovány v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Tento cíl jsem si zvolila z důvodu, že je tato problematika málo reflektovaná v odborné literatuře.

Než jsem začala psát tuto práci, již jsem pracovala v Charitním domově třetím rokem. Byla jsem s touto cílovou skupinou delší dobu v kontaktu. A na tomto základě, jsem si myslela, že jejich péče o děti je spíše nedostatečná. Soudila jsem tak proto, že jsem stále viděla, že nemají několik dní v měsíci peníze na jídlo. Také hygiena nebyla na dobré úrovni. Často se matky s dětmi hádaly a používaly vulgární výrazy. Podle mě jsem postupem času začala většinu uživatelék posuzovat stejně. Zpracování bakalářské práce mi znovu otevřelo oči a přehodnotila jsem svůj postoj k péči matek o děti v Charitním domově.

V první kapitole Reflexe literatury jsem doložila, že se odborná literatura cílové skupině téměř nevěnuje. Z tohoto důvodu jsem do své práce nezařadila teoretickou část.

Většinu bakalářské práce tvoří výzkumné šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak matky pečují o své děti, když přišly o svůj domov a nemají sociální zázemí. Tento cíl se mi podařilo pomocí metod výzkumu splnit. Pozorováním jsem měla možnost sledovat, jak matky pečují o děti v jejich přirozeném prostředí. Rozhovory s uživatelkami měly ukázat názory matek na svou péči. Rozhovory a pozorování se u některých uživatelék zařízení lišily, což se dalo čekat. Uživatelky buď nepřiznají, že něco dělají špatně, nebo o tom samy ani nevědí. Závěrečné zprávy popisovaly chování a péči matek k dětem po dobu pobytu v Charitním domově. Bohužel ne všechny závěrečné zprávy obsahovaly informace o všech stanovených kritériích správné péče v rámci výzkumu. To považuji trochu za nedostatek, jelikož jsem nemohla ověřit všechna kritéria, která jsem sledovala.

Z celého výzkumného šetření vyplynulo, že každá uživatelka v Charitním domově je individuální a jedinečný případ. Na závěr mohu říci, že kritéria správné péče matky splňovaly různě. Každá uživatelka měla jiné představy o výchově a péči o své děti. To záviselo také na tom, z jakého sociálního prostředí a rodiny uživatelka pocházela. Chování ke svým dětem matky přebírají od svých rodičů. I když některé matky neplnily

určená kritéria dle odborné literatury, byly samy přesvědčené, že se o své děti starají dobře. Neuvědomovaly si, že by nějak svou péči zanedbávaly.

Poznatky získané z výzkumného šetření mohou sloužit k hlubšímu nahlédnutí do problematiky bezdomovectví matek s dětmi. Lidé tak mají možnost si představit, jak se uživatelky starají o své děti. Jistě nelze zjištěné informace zobecnit na všechny matky bez domova, které pobývají v azylových domech, jelikož výzkumný vzorek uživatelék Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, je jen malá část ze všech. Aby se daly zjištěná fakta zobecnit, musel by se výzkum provést ve všech azylových domech pro matky s dětmi.

8. Seznam použitých zdrojů

ČELEDOVÁ, L., ČEVELA, R. *Výchova ke zdraví: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010, 126 s. ISBN 978-80-247-3213-8.

FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*, 1. Vydání. Praha: Portál, 2000. 255 s. ISBN 80-7178-367-6.

FRÜHAUF, P. Výživa batolete In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

HAASOVÁ, J. *Jak žijí v Olomouci ženy bez domova*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. 95 s. ISBN 80-244-1238-1.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. 1. Vydání. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

HOUŠKOVÁ, H. Motorické, senzorní a duševní funkce dítěte (přehledný vývoj) In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

HRADECKÝ, I. *Konflikt, bezdomovectví, a veřejný prostor. Profily bezdomovectví v ČR*. Praha, 2006. 30 s.

HRADECKÝ, I. *Profily bezdomovství v České Republice. Proč spí lidé venku a kdo jsou ti lidé*. Praha, 2005, 16 s.

HRADECKÝ, I. HRADECKÁ, V. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*. Praha: Naděje. 1999. 107 s. ISBN 80-902292-0-4.

KAST-ZAHN, A. *Jak naučit děti pravidlům*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2008, 184 s. ISBN 978-80-251-2042-2.

KRULIŠOVÁ, L. Péče o novorozence a batole In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

KUDYN, M. Očkování In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

KUDYN, M. Volný čas In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

KUDYN, M. Základní poučení In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

KUNZE, P. *Malé děti potřebují rituály*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2011, 126 s. ISBN 978-80-251-3405-4.

Obce, města, regiony a sociální služby. Sešity pro sociální politiku. 1. vydání. Praha: SOCIOKLUB, 1997, 271 s. ISBN 80-902260-1-9.

PRŮDKOVÁ, T. NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. 1. vydání. Praha: TRITON, 2008. 93 s. ISBN 978-80-7387-100-0.

ROGGE, J. *Výchova dětí krok za krokem*. 1. vydání. Praha: Portál, 2007, 263 s. ISBN 978-80-7367-249-2.

SCHNEIBERG, F. Pomoc dítěti a jeho rodině ze strany společnosti In ŠVEJCAR, J. a kol. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

SCHWARZOVÁ, G. Sociální práce s bezdomovci. In MATOUŠEK, O. KOLÁČKOVÁ, J. KODYMOVÁ, P. (eds.). *Sociální práce v praxi – specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 351 s. ISBN 80-7367-002-X.

SOBOTKOVÁ, D., DITTRICHOVÁ, J. *Hra ve vývoji dětí v prvním roce života*. 1. vydání. Praha: Grada, 2006, 203 s. ISBN 80-247-1137-0.

ŠUPKOVÁ, D. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*. 1. Vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, 64 s. ISBN 978-80-247-2245-0.

ŠVEJCAR, J. A KOL. *Péče o dítě: doplněné, rozšířené a aktualizované vydání*. 1. vydání. Praha: NUGA, 2003, 399 s. ISBN 80-85903-15-6.

VÁGNEROVÁ, M. Bezdomovectví in VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. Vydání. Praha: Portál, 2004. 852 s. ISBN 80-7178-802-3.

Odborné časopisy

Azylový dům v Kojetíně pomáhá matkám s dětmi v – nejen finanční – tísní In *Sociální práce/Sociálna práca*, Sociální práce a boj s chudobou, 1/2010, s. 21-23.

BAJER, P. Nejsme připraveni na bezdomovectví celých rodin In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 3-6.

BAJER, P. Prodejcem ze zoufalství In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 30-32.

DOLEŽEL, J., BAJER, P. Katedra seznamuje s křesťanským pojetím Boha, člověka společnosti In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 113, 114.

HAVLÍKOVÁ, J. Očekávání bezdomovců od sociální služby „azylový dům“ a úskalí jejich interpretace In *Sociální práce/Sociálna práca*. Sociální práce a boj s chudobou, 1/2010, s. 87-97.

HRADECKÝ, I. Jak spočítat bezdomovce In *Sociální práce/Sociálna práca*. Hodnoty a etika v sociální práci, 4/2004, s. 103-116.

HRÁDECKÝ, I. Proč spí lidé venku a kdo jsou tito lidé In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 64-76.

KADLEC, J. Zjevní bezdomovci Jižního města In *Sociální práce/Sociálna práca*. Probace a mediace, 4/2005, s. 151-154.

JETENSKÝ, A. Domácí násilí z hlediska policejní praxe In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 107-112.

KOPŘIVOVÁ, J. Návrat ztracené budoucnosti In *Sociální práce/Sociálna práca*. Bezdomovectví, 4/2006, s. 22-24.

PTÁČEK, L. Bytová politika v oblasti prevence bezdomovectví nebude efektivní bez návaznosti na sociální práci In *Sociální práce/Sociálna práca*. Sociální práce a boj s chudobou, 1/2010, s. 51-52.

Sociální práce/Sociálna práca: Bezdomovectví, Brno: Asociace vzdělavatelů v sociální práci. roč. 2006, č. 4, 130 s. ISSN 1213-6204.

Zákony

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Jiné zdroje

Domovní řád. Prachatice: Charitní domov sv. Dominika Savia pro matky s dětmi, 2011. „vnitřní materiál organizace“.

9. Přílohy

9.1. Seznam příloh

- I. Záznamy z pozorování
- II. Přepisy rozhovorů
- III. Závěrečné zprávy

I. Záznamy z pozorování

Záznamy z pozorování paní Anety

Identifikační údaje matky

Věk: 46

Rodinný stav: rozvedená

Důvod příchodu do azylového zařízení: musela odejít, bydlela u své tchýně a ta je vyhodila

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 13. 1. - 29. 2. 2012

Zaměstnání: není na registrovaná na Úřadu práce, je v pracovní neschopnosti

Počet dětí: 2 synové (13 let, 9 let)

15. 1. 2012

Ráno vstali, provedli ranní hygienu a dali si snídani na pokoji. Petr (9 let) si hrál s dětmi ve společenské místnosti. K obědu měli hranolky. Po obědě si přišel pro společenské hry (deskovou hru z pohádky do pohádky, člověče, nezlob se a mini fotbálek) a hrál je s mamkou na pokoji po zbytek odpoledne. Martin (13 let) byl dopoledne na pokoji, díval se na filmy. Odpoledne Martin šel na internet ke mně do kanceláře. Při tom jsme si spolu povídali o hudbě, filmech a škole a jeho zálibách.

21. 1. 2012

Martin byl na návštěvě u své babičky v Netolicích. Petr si hrál po celý den s dětmi nebo se díval na televizi. Matka balila synům učebnice a sešity do papíru do školy. K obědu matka vařila halušky. Po obědě matka umyla nádobí a uklízela si na pokoji. Zbytek odpoledne strávila ve společenské místnosti u televize.

29. 1. 2012

K snídani měli chlapci housku s medem a čaj. Petr v noci zvracel, tak s ním šla matka ráno k dětskému lékaři. Lékařka mu nařídila držet dietu (rohlík, čaj). I druhý syn si stěžoval, že mu není moc dobře, tak zůstal ležet v posteli na pokoji. K obědu dostali těstoviny. Po zbytek dne byla rodina na pokoji, synové leželi a dívali se na filmy.

5. 2. 2012

Petrovi je stále špatně, nic nevečeřel. Dietu je nucen stále dodržovat, jelikož se mu k tomu přidal průjem. Matka ho nechala hrát si s ostatními dětmi i přes zdravotní potíže. Upozornila jsem matku několikrát, že by se měla s nemocným synem zdržovat na pokoji, aby nenakazil ostatní. Martin si udělal k večeři krupicovou kaši a to i po doporučení, že by se mu mohly střevní potíže vrátit. V důsledku nedodržení diety, se mu obtíže k ránu vrátily. Dnes se oba synové odmítli koupat. Matka nad tím mávla rukou, že je jí to jedno. Večer šli spát kolem půl desáté.

9. 2. 2012

Chlapci jsou stále doma. Spali do deseti hodin. Matka šla pro jídlo do školní jídelny, tak měli co jíst k obědu. Také se zastavila u třídní učitelky Petra a přinesla mu úkoly. Pak se matka zdržovala na pokoji a děti ve společenské místnosti u televize.

12. 2. 2012

Matka se zdržovala na pokoji, dívala se na filmy na počítači. Martin si povídal s ostatními maminkami, díval se na televizi a později byl chvíli na internetu. Psal také

email paní učitelce, zda by mu poslala úkoly na email. Petr byl s dětmi ve společenské místnosti, hrály hry a malovaly si. K večeři matka uvařila „šunkofleky“. Martin večer pomohl matce při úklidu. Dnes šli spát až kolem desáté. Koupat jsem je opět neviděla.

14. 2. 2012

Ráno šel Petr do školy. Vrátil se téměř ihned zpět, že mu opět není dobře, bolí ho břicho, hlava a kašle. Tak s ním půjde znovu matka k dětskému lékaři. Martin je stále doma, už mu není špatně, ale momentálně nemají peníze na autobus. Kolem poledne přišla matce složenka s penězi od její matky, s tím že je má na úhradu kaucí u nalezeného nového podnájmu. Z obdržených peněz matka pořídila staršímu synovi nový mobil, mladšímu koupila dětské časopisy s hračkami a 2 tašky potravin. K obědu dětem udělala matka hranolky. Odpoledne si Martin hrál s novým telefonem. Mladší syn si hrál s dětmi. Matka se sama zdržovala na pokoji, občas koukla na děti, co dělají.

15. 2. 2012

Oba synové stále doma. Martina prý nechala matka doma z důvodu, že ho ve škole omluvila v pondělí až do konce týdne. Takže do školy půjde až další týden v pondělí. Po mém dotazu na domácí úkoly a na poznámky za dobu nedocházky Martina do školy, mi bylo řečeno, že mu paní učitelka poslala zadání na email, ale on tvrdí, že zapomněl heslo k emailu a proto se úkolům, ani škole nevěnuje. Petr je ještě nemocný, v pátek jde na kontrolu. Seděl u televize a maloval si. K obědu měli ovocné knedlíky.

16. 2. 2012

Ráno v 9 hodin vzala oba syny (i když byl mladší nemocný) do Českých Budějovic na nákupy.

21. 2. 2012

Matka i Martin byli na pokoji. Martinovi nebylo dobře, bolela ho hlava, břicho – zvracel, odpoledne šli k doktorce. Zítra jde na rehabilitaci. Spíš to vypadá na potíže s páteří než na virózu. Matka dělala k jídlu hranolky. Mladší syn byl přes den ve škole, oběd měl zajištěn ve školní jídelně a odpoledne trávil do 16 hodin v družině.

26. 2. 2012

Vstali kolem deváté hodiny. Petr dopoledne byl s dětmi ve společenské místnosti. Pak si půjčili míč a šli si hrát ven na hřiště. Martin byl na pokoji a dělal si pořádek ve věcech. Včera byli s matkou v Českých Budějovicích nakupovat oblečení, tak dnes to starší ošacení třídí a vyhazuje. Matka byla dopoledne na pokoji, vyšla až před polednem, aby udělala rybí prsty a hranolky k obědu. Odpoledne byl Martin s ostatními maminkami v kuchyni, povídali si a pak přišel ke mně do kanceláře na internet. Petr byl s dětmi ve společenské místnosti, dívali se na pohádky. Také se stihl pohádat a poprat s ostatními dětmi. Matka byla na pokoji a dívala se na televizi, nic jiného neřešila. Odpoledne se u mě matka chvíli zastavila a vyprávěla mi o včerejších nákupech. Dětem koupila oblečení, Petr si vybral nějaké auto a Martin panenku Sharpei (podobná barbie), prý je to jeho idol.

27. 2. 2012

Ráno vypravila matka Petra do školy, kde je až do čtyř hodin odpoledne ve družině. Martin dnes nešel do školy, protože musel k lékaři. Bude chodit na rehabilitaci, má problémy s páteří. Doktor mu také zakázal 2 měsíce cvičit ve škole. Martin se od doktora vrátil sám. Matka se šla poptat po práci. V jedné firmě jí slíbili, že by ji od května přijali. K obědu dnes jedli bramborovou polévku od včerejší večeře.

Odpoledne Martin za mnou přišel do kanceláře, měl na sobě paruku blond dlouhých vlasů, sluneční brýle a náramky a říkal, že vypadá jako Lady Gaga. A tak chodil po zbytek dne. Petr po příchodu ze školy si šel hrát s dětmi. Matka se zdržovala na pokoji, má rýmu, tak nechce ostatní nakazit.

Záznamy z pozorování paní Denisy

Identifikační údaje

Věk: 19

Rodinný stav: svobodná

Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 20.1. - 29.2.2012

Zaměstnání: rodičovská dovolená

Počet dětí: 1 dítě (syn – 2 roky)

21. 1. 2012

Se synem trávila dopoledne ve společenské místnosti. Mirek (2 roky) bez mámy nedá ani krok. Musí ho neustále chovat a hrát si s ním. K obědu připravila bramborovou kaši a kuřecí stehna. Po jídle šla se synem na pokoj spát. Po zbytek dne jsem je neviděla.

29. 1. 2012

K snídani měl Mirek dva suché rohlíky. Dneska matka upekla buchtu. Teplé jídlo matka nevařila. Po celý den byla se synem na pokoji. S Mirkem je neustále, věnuje se mu.

5. 2. 2012

S Mirkem byla matka odpoledne ve společenské místnosti. Dítě se od ní nehne, chce se stále chovat, nebo začne plakat. Dneska si s ním matka malovala. Kolem sedmé večer ho vykoukala a k večeři mu dala krupicovou kaši, co dostala od ostatních maminek. Ještě nedostala peníze. Po večeři matka uklidila společné prostory a šli oba spát.

9. 2. 2012

Dopoledne spali do deseti hodin. Snídat jsem je neviděla, ale k obědu vařila maminka omáčku s těstovinami. Po jídle byli spolu ve společenské místnosti. Malý si hrál s knížkami a plyšovými hračkami.

12. 2. 2012

Odpoledne trávili oba ve společenské místnosti. Večeři dostala matka i syn od ostatních uživatelů zařízení. Večer matka syna vykoukala a šli kolem deváté hodiny spát.

14. 2. 2012

Dopoledne byli oba ve společenské místnosti, dívali se na pohádky. Dnes dostala matka peníze, tak šla se synem hned do města nakoupit potraviny. K obědu jedli pizzu.

15. 2. 2012

Ráno vstávali v devět hodin. Dali si k snídani čaj a piškoty, oblékli se a šli na úřad. Pak jeli rovnou k prarodičům Mirka. Návrat matka předpokládá druhý den.

16. 2. 2012

Dnes je se synem mimo azylový dům. Jeli společně k jejím rodičům. Ještě se nevrátila.

21. 2. 2012

Dopoledne oba trávili v azylovém domě, nejvíce se zdržovali ve společenské místnosti. K obědu matka uvařila šišky s mákem. Na 13. hodinu šli k dětské doktorce, byli objednaní na vstupní prohlídku. Mírek je v pořádku. Odpoledne Mírek chvíli spal. Pak byli společně na pokoji.

26. 2. 2012

Matka se synem mimo azylový dům. Jela ke svým rodičům na návštěvu.

27. 2. 2012

Do zařízení se se synem vrátila mezi jednou a druhou hodinou odpolední. Hned šla vařit gulášovou polévku k obědu. Přivezla si nějaké nádobí, oblečení a hračky od své matky, co u ní měla uschované. Syn byl s dětmi ve společenské místnosti. Po jídle za mnou přišla i se synem si popovídat, jak dopadla u doktora na genetickém vyšetření. Syna celou dobu chovala, mazlila se s ním, protože když ho dala na zem, začal plakat a chtěl opět chovat. Pak odešli na pokoj.

Záznaky z pozorování paní Heleny

Identifikační údaje

Věk: 32

Rodinný stav: svobodná

Důvod příchodu do azylového zařízení: příchod z Azylového domu sv. [REDACTED]

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 15. 11. 2011 - 10. 1. 2012

Zaměstnání: rodičovská dovolená

Počet dětí: 1 dítě (syn – 1,5 roku)

19. 11. 2011

Odpoledne byli oba na pokoji. Syna Tomáše (1,5 roku) jsem viděla až kolem šesté hodiny, když ho krmila matka v židličce Sunarem. Po jídle ho matka vykoupala a dala spát již v 19 hodin. Tomáš usnul téměř hned. Večer se ještě chvíli matka dívala na televizi ve společenské místnosti.

26. 11. 2011

S Tomášem byla matka ve společenské místnosti. Chvíli ho chovala, pak si hrál s hračkami. Už se zkouší postavit na nohy, chytá se nábytku a chodí okolo něj. K večeri měli těstoviny. Večer Tomáše čekala koupel a v 19 hodin spánek.

3. 12. 2011

Odpoledne šla se synem do charitního šatníku pro nějaké teplejší oblečení. Z toho co má, jí prý již vyrostl. K večeri Tomáš dostal mléko a piškoty. Pak následovala koupel a spánek. Matku jsem jíst neviděla. Po usnutí syna byla matka ve společenské místnosti u televize.

8. 12. 2011

Odpoledne trávila s Tomáškem ve společenské místnosti. Kolem půl sedmé dostal k večeri těstoviny s omáčkou, vykoupala ho a dala ho v 19. hodin spát. Sama pak ještě poklidila pokoj a dívala se na televizi.

11. 12. 2011

Dnes se zdržovala se synem na pokoji. Měl zvýšenou teplotu. K večeři mu dala těstoviny s vajíčkem, dostala je od jiné maminky. Matka je momentálně bez finančních prostředků. Dnes malého jen omyla, nechtěla ho koupat, aby se nenastydl. Když malý usnul, šla se podívat na televizi, ale oproti jiným dnům, šla spát dříve.

17. 12. 2011

Ráno vstali kolem deváté hodiny. K snídani měli palačinky od jiné uživatelky. Jsou stále na tom finančně špatně. Dnes byl velký den pro matku i syna. Tomáš se poprvé postavil a udělal pár kroků bez držení se matky či nábytku. Matka měla velikou radost. Hned mi to přišli ukázat. Tomáš ještě jedl během dne křupky a pil mléko. Matku jsem jíst neviděla nic. Odpoledne šli chvíli ven.

7. 1. 2012

Se synem byla matka odpoledne ve společenské místnosti. Hráli si s kostkami a auty. Jíst jsem Tomáše viděla housku a čaj. Po jídle následovala koupel a v 19. hodin už spal. Matka pak poklidila pokoj a balila si věci.

10. 1. 2012

Dnes douklidila pokoj, dobalila všechny věci a odstěhovala se do jiného azylového domu.

Záznamy z pozorování paní Hermíny

Identifikační údaje

Věk: 28

Rodinný stav: svobodná

Důvod příchodu do azylového zařízení: odchod z Azylového domu [REDACTED]

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 11. 9. - 21. 11. 2011

Zaměstnání: rodičovská dovolená

Počet dětí: 2 děti (dcera – 2 roky, syn necelé 2 měsíce)

26. 10. 2011

Když ráno matka vstala, začala hned Tině (2 roky) nadávat. Použila věty: „Žer, dělej nebo dostaneš, kurva, do píči, mám už tě dost. Už abychom byly samy někde v píče, tam teprve dostaneš kapky, to uvidíš. Nehrabej na to mléko, to je malého, jsi normální? Srát mě už dlouho nebudeš ty vole...“ Dopoledne pak byly ve společenské místnosti. Syn Šimon (necelé 2 měsíce) spinkal v pokoji. Tina si hrála s dětmi. Matka se dívala na televizi. Kolem jedné matka uvařila omáčku a těstoviny. Odpoledne přišel přítel matky a otec dětí na návštěvu. Byli všichni na pokoji.

29. 10. 2011

Matka se Tiny moc nevšimala, spíš se o ni starají ostatní maminky. Věnuje se hodně Šimonovi. Hodně ho chová a mazlí se s ním. Dceru spíše odstrkává a je k ní hrubá. Odpoledne byly s dcerou ve společenské místnosti, dokud za nimi nepřišel přítel matky. Pak se odebrali všichni do pokoje. Kolem šesté hodiny večerní odešel. Večer dala matka dětem najíst, vykoupala obě děti, uklidila společné prostory a pak šla za dětmi na pokoj. Už šli spát, nebylo je již vidět.

4. 11. 2011

Ráno matka vstala kolem sedmé hodiny, vzbudila jí dcera, že chtěla na záchod. Dnes matka nadávala Tině, když jí nechtěla poslouchat. Tina běhá sama po celém azylovém domě, bez dozoru. Chce si hrát s ostatními dětmi. Matka se jí moc nevěnuje. Neviděla jsem je jíst teplé jídlo. Tina měla jen housku s paštikou, čaj. Pro syna nemá mléko, ani pleny. Momentálně je bez peněz. Tak jsme jí mléko i pleny zapůjčili, než dostane peníze. Odpoledne byla matka s dětmi ve společenské místnosti.

5. 11. 2011

Odpoledne trávila s dětmi zavřená na pokoji. Jíst jsem je neviděla. Jen Tina držela suchý rohlík v ruce. Těžko říct, zda je jejich, či ho vzala jiné mamince. Večer koupala sebe, děti ne. Uklidila společné prostory a šla za dětmi na pokoj. Usnuli kolem desáté hodiny.

12. 11. 2011

K snídani měla Tina paštiku a chleba. Dopoledne běhala Tina po zařízení, hrála si ve společenské místnosti. K obědu dělala matka kuře a brambory. Odpoledne šli všichni na procházku. Přišel si pro ně partner matky. Po příchodu z procházky byli na pokoji. Občas byly slyšet vulgární nadávky na dceru, že něco má, nebo naopak nemá dělat.

13. 11. 2011

Dopoledne byla matka na pokoji se synem. Tina byla ve společenské místnosti. Matka nemá peníze na jídlo. Jíst jsem je neviděla. Asi dostala něco k jídlu od ostatních maminek. Nevím. Odpoledne šla s dětmi ven a po zbytek mé služby se už nevrátily zpět do zařízení.

19. 11. 2011

Pekla buchtu. Poklízela na pokoji. Tina běhala bez dozoru matky po azylovém domě, hrála si s ostatními dětmi.

26. 11. 2011

Odpoledne matka uklízela a balila věci na pokoji. Šimona jsem neviděla, matka ho měla na pokoji. O Tinu se starala dcera jiné maminky, aby na balení měla uživatelka klid. Tina jedla k večeři omáčku a těstoviny. Byla celá upatlaná od jídla. Tina večer nechtěla usnout, prý se jí i dvakrát počůrala. Asi cítí, že bude opět nějaká změna (stěhování).

Záznamy z pozorování paní Pavly

Identifikační údaje

Věk: 33 let

Rodinný stav: svobodná

Důvod příchodu do azylového zařízení: bydlela s partnerem, skončila jim nájemní smlouva

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 28. 10. 2011 - 31. 1. 2012

Zaměstnání: rodičovská dovolená

Počet dětí: 1 dcera (2 roky)

29. 10. 2011

Matka s dcerou do zařízení nastoupily včera, zatím se moc neprojevují. Odpoledne šla matka s Pavlou ven. K večeři matka uvařila játrovou omáčku. Večer byly obě ve společenské místnosti. Dcera si hrála s ostatními dětmi. Matka za mnou přišla

s dcerou a ukazovala mi, že má Pavla kolem úst pupínky až stroupky kolem pusy. Řekla jsem jí, aby jí to namazala krémem, snad to pomůže. Jinak aby si došla k doktorce. Pak šly obě v devět hodin spát.

4. 11. 2011

Ráno obě spaly do 11 hodin. K obědu matka připravila polévku. Pavla snědla ještě během dne jogurt, rohlík, čokoládu. Odpoledne byly spolu chvíli ve společenské místnosti, pak šly na procházku.

5. 11. 2011

S dcerou byly odpoledne na pokoji nebo ve společenské místnosti. K večeři měly zeleninovou polévku, pak ještě dcera jedla mandarinky. Večer matka Pavlu vykoupala a šla jí v devět hodin uložit do postele.

12. 11. 2011

Vstávaly kolem desáté hodiny. K snídani dostala dcera jogurt. Dopoledne byla Pavla s matkou v kuchyni. Matka vařila oběd. Připravovala zapečené těstoviny. Dcera s ní byla v kuchyni, chtěla si hrát s nádobím. Ale matka jí pořád odháněla, aby šla do společenské místnosti a sprostě jí nadávala. Po obědě byla matka na pokoji, dcera byla chvíli s ní a pak se na střídačku potulovala po azylovém domě, po chodbě či šla do společenské místnosti.

13. 11. 2011

Vstávaly kolem desáté hodiny. Pavla nechtěla snídat, asi se špatně vyspala, tak na ni matka křičela a nadávala jí (matka použila slova: idiotko, debile). Když je dcera nevrhá, tak jí matka zavře na pokoji, řve na ní (kreténe, vole, krávo), nechá jí brečet a sama jde do kuchyně nebo kouřit. K obědu matka vařila játrovou omáčku. Odpoledne šly na návštěvu ke kamarádce.

19. 11. 2011

Odpoledne byla s dcerou na pokoji či ve společenské místnosti. K večeři měla dcera hranolky s kečupem. Na Pavlu matka dost křičela. Večer si matka uklidila pokoj, pak vykoupala dceru a dala jí spát. Sama pak seděla u televize.

26. 11. 2011

Dnes měla matka špatnou náladu. Na dceru křičela, sprostě jí nadávala. K jídlu jí ohřála guláš. Pavle se věnovala dcera jiné maminky v azylovém domě. Pak se matka zklidnila a už tolik nenadávala. Pavla má rýmu a kašel, matka ji léčí sama doma. Po večeři dceru vykoupala a dala spát, před spaním jí pustila pohádku v televizi.

3. 12. 2011

Přišla s Pavlou z návštěvy po 18. hodině. Začíná být vzteklá, nemá peníze. Jídlo (buchtu, čaj) pro malou dostala od jiné maminky. Večer ještě jedla Pavla křupky. Pak ji matka vykoupala, uspala pohádkou v televizi, uklidila si pokoj, chvíli koukala na televizi a kolem 22. hodiny šla spát.

8. 12. 2011

S Pavlou byla matka ve společenské místnosti. Matka se dívala na televizi. Pavle se věnovala dcera jiné maminky. K večeři dceři namazala chléb s máslem a k tomu uvařila čaj. Večer dala malou spát kolem deváté a šla k televizi do společenské místnosti. V jednu ráno se jí malá vzbudila a bylo slyšet samé sprosté nadávky (lež, nebo ti ji

natáhnu, ty krávo, napij se a spi, nebo uvidíš). Pavla začala ještě plakat a nějakou chvíli trvalo, než byl u nich na pokoji zase klid.

11. 12. 2011

Vstávaly již v půl desáté ráno. Dnes se matka dobře vyspala, měla celkem dobrou náladu a nebyla tak ošklivá na dceru. Pavla si hrála dopoledne ve společenské místnosti. Matka dělala těstoviny s vajíčkem. Pavla to nechtěla jíst. Přesto přes den snědla Pavla suché knedlíky, suchary, křupky, sladkosti. Matka s dcerou tancovaly na písničky z televize. Docela se u toho bavily. Odpoledne šly ven na procházku.

17. 12. 2011

Dnes byly mimo zařízení, jely na návštěvu k prarodičům Pavly.

7. 1. 2012

Dorazily z procházky kolem 17. hodiny. S dcerou byla na pokoji. Pavla má rýmu a kašel. K večeri jí matka dala těstoviny. Ale vařit jsem jí neviděla, ani jsem neviděla matku nic jíst. Pavlu dnes koupat nebude, když je nachlazená. V půl osmé dala dceru do postele, byla unavená, hned usnula. Matka se pak věnovala úklidu.

15. 1. 2012

Ráno vstaly v deset hodin. Pavla snídala housku a přesnídávku. Dopoledne se zdržovaly na pokoji. Oběd jsem matku neviděla vařit. Matka vynadala Pavle, když jí omylem vylila kávu na zem a na povlečení na posteli. Matka byla naštvaná, že musela uklízet a vyprat povlečení. Odpoledne si Pavla hrála s kyblíkem, přenášela si hračky v kyblíku z místa na místo, vydržela u toho dlouho. Matka s ní byla na pokoji a pouštěla si rádio.

21. 1. 2012

Dopoledne bylo klidné, bez nadávek, s Pavlou byla matka na pokoji. Měly puštěné pohádky v televizi. K obědu matka dělala karbanátky s bramborem. Pavla dnes byla spokojená, smála se. Matka dala prád oblečení. Pavla si hrála odpoledne s dětmi, honily se po chodbě. Kolem třetí hodiny šly s matkou ven.

29. 1. 2012

Matka dnes dostala peníze, tak je v klidu a není tak nervózní a protivná k dceři. Dopoledne byla s dcerou ve městě. Matka koupila nějaké potraviny. Do zařízení se vrátily kolem 13. hodiny. K obědu měla Pavla krupicovou kaši. Ubytování v azylovém domě jí k poslednímu dni končí. Odpoledne si již začala pomalu balit věci. Dcera si hrála s ostatními dětmi ve společenské místnosti.

1. 2. 2012

Odstěhovala se na ubytovnu s dcerou, i s otcem Pavly.

Záznamy z pozorování paní Sáry

Identifikační údaje

Věk: 28

Rodinný stav: vdaná

Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení, dlouhodobá nezaměstnanost, finanční krize

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 1. 2. - 29. 2. 2012

Zaměstnání: nepracuje, ani není nikde evidovaná

Počet dětí: 2 děti (2 synové – 7 let, 5 let)

5. 2. 2012

Odpoledne trávili všichni na pokoji. K večeru se matka i oba synové vykoupli. Potraviny, které matka potřebovala, aby uvařila večeři, jí donesl její přítel. Chlapci v sedm hodin už spali. Matka pak uklidila společné prostory, chvíli se dívala na televizi a šla také spát.

6. 2. 2012

Dan (7 let) ráno zvracel, pro jistotu ho matka neposlala do školy, ale nechala ho doma. Ve škole ho omluvila.

9. 2. 2012

Ráno chlapci vstali, šli se umýt a vyčistit si zuby. K snídani měli chléb namazaný nutelou. Děti si hrály hlavně na pokoji. Občas šly na chvilku za ostatními dětmi do společenské místnosti. Dopoledne byla matka na pokoji. Poslouchala hudbu a uklízela. K obědu všichni měli americké brambory. Odpoledne za nimi přišel přítel matky, zdržovali společně na pokoji.

12. 2. 2012

Odpoledne si Lád'a (5 let) maloval na pokoji. Dan se díval na televizi ve společenské místnosti. Matka udělala synům k večeři zeleninovou polévku. Večer je oba vykoukala, vyčistili si zuby a v osm hodin šli spát.

14. 2. 2012

Ráno šla matka do města. Syny hlídala jiná maminka. Byly oba hlavně na pokoji a malovaly si. Prý také stavěly z knížek hradby pro plyšová zvířátka. K obědu matka uvařila polévku a zapečené těstoviny. Odpoledne byli všichni na pokoji.

15. 2. 2012

Matka ráno obstarala děti (ranní hygiena a snídaně). Pak musela jít po úřadech, tak poprosila jinou maminku, zda by jí na syny dohlédla, aby s ní nemuseli. Po dobu nepřítomnosti své matky si děti hrály ve svém pokoji. Matka se vrátila kolem poledne a ihned začala vařit oběd. Po obědě byli synové s ostatními dětmi ve společenské místnosti a dívali se na pohádky. Matka umyla nádobí a pak byla ve svém pokoji.

16. 2. 2012

Matka i oba synové jsou celý den v azylovém domě. Momentálně je matka bez peněz. Dnes jedli k obědu poslední brambory. Opekla je na oleji na způsob amerických brambor. Odpoledne přišel přítel a přinesl jí tašku jídla. Tak jsou zase na chvilku zaopatření. Odpoledne byli všichni společně na pokoji. Lád'a si přišel pro papír, aby si mohl malovat.

21. 2. 2012

Ráno matka vstala s Danem v půl sedmé, aby ho vypravila do školy. S Lád'ou byla chvíli na pokoji. Pak se spolu vydali na procházku do města. Zpátky na azylový dům se spolu vrátili v jednu hodinu. Matka ohřála jídlo z předešlého dne, co jí zbylo. Kolem půl druhé přišel Dan ze školy a hned si šel psát úkoly. Pak si chlapci hráli. Všichni byli na pokoji.

26. 2. 2012

Děti vstaly kolem osmé hodiny, došly si na záchod a umýt se a vyčistit si zuby. Matka jim šla udělat k snídani sladké placky s čajem. Děti snídaly ještě v pyžamu u televize, pak se převlékly. Dopoledne chlapci byli ve společenské místnosti, pohádali se a poprali s dalšími dětmi, matka je okřikla a donutila je, aby se vzájemně omluvili. Matka je nyní ve finanční tísní, neměla peníze na nákup surovin k obědu. Oběd dostaly děti od jiné maminky. Po jídle šly děti na pokoj a hrály si tam. Za matkou přišel přítel, byli všichni na pokoji.

27. 2. 2012

Matka a oba synové vstali v 7 hodin a provedli ranní hygienu, čištění zubů. Poté vypravila Dana do školy. S Láďou byla na pokoji. Kolem desáté hodiny potřebovala jít matka na úřad, Láďu pohlídala jiná maminka, aby ho nemusela brát s sebou. Včera jí přítel koupil tašku jídla. Tak když se vrátila z úřadu, uvařila polévku k obědu. Dan se vrátil ze školy o hodinu déle, než měl. Matka se ptala, kde byl. Odpověděl, že se ještě houpal na houpačce. I přes toto vysvětlení mu matka vynadala, že už to nesmí dělat, že o něj měla strach, když nevěděla, kde je. A ihned ho zahrála na pokoj, aby si udělal úkoly. Láďa byl zatím ve společenské místnosti s dětmi. Matka byla chvíli u mě v kanceláři. Potřebovala poradit s vyplněním formulářů hmotné nouze a pak byla chvíli na internetu.

Záznamy z pozorování paní Šarloty

Identifikační údaje

Věk: 27

Rodinný stav: svobodná

Důvod příchodu do azylového zařízení: Neshody s matkou, ohledně toho, že je nezaměstnaná

Vzdělání: základní + kurz na PC

Délka pobytu v azylovém domě: 19. 9. 2011 – 29. 2. 2012

Zaměstnání: evidence na Úřadu práce

Počet dětí: 1 dítě (syn – 8 let, nastoupil do ZŠ speciální do 1. třídy – má poruchu pozornosti, je hyperaktivní a psychomotoricky nezralý)

29. 10. 2011

Syn Luboš (8 let) trávil odpoledne ve společenské místnosti s dalšími dětmi. Když mu nechtěly půjčit hračky, tak hned děti bouchal a kousal. Matka zareagovala tím, že mu dala na zadek a vynadala mu. Večer jedl buchtu a čaj, pak ho matka vykoupala a dále byl problém Luboše dostat do postele, aby šel spát. Několikrát vyběhl z pokoje a lítal po chodbě. Matka ho vždy zahrála na pokoj, zavřela ho tam a sama se šla dívat na televizi. Po deváté hodině večer teprve usnul.

4. 11. 2011

Spali do 10 hodin. Dopoledne byli oba ve společenské místnosti. Syn si hrál s dětmi, matka koukala na televizi. Dneska běhal do oběda po azylovém domě v pyžamu, než ho matka zahrála převléci. K obědu měli kuře a bramborovou kaši. Odpoledne šli na dvě hodiny na procházku. Když se vrátili, dali si čaj a buchtu k svačině. Pak byli ve společenské místnosti.

5. 11. 2011

Odpoledne byla matka se synem ve společenské místnosti. K večeři upekla matka mraženou pizzu. Pak Luboše vykoupala, ale spát se mu nechtělo. Když jí neposlouchal, tak mu nadávala, dostal na zadek. Opět ho zavřela samotného na pokoj, to se Lubošovi nelíbilo, plakal a chtěl jít zpátky za matkou, ale ta ho vždy poslala zpět na pokoj a sama zůstala ve společenské místnosti a dívala na televizi. Usnul až v 21:30.

12. 11. 2011

Matka se synem vstávali po osmé hodině. K snídani si dali čaj a rohlík s marmeládou. Kolem deváté za matkou a Lubošem přišel přítel matky. Dopoledne šli všichni nakoupit a na procházku. Po návratu z procházky matka uvařila k obědu lečo. Luboš si hrál odpoledne s dětmi. Matka byla s přítelem na pokoji.

13. 11. 2011

Luboš i maminka se vzbudili již kolem sedmé. Luboš zahrnala matka, aby si umyl obličej a ruce. Pak jim udělala k snídani čaj a placky. Ráno po osmé hodině přišel za nimi přítel matky. Chvilí pobýli na pokoji. Kolem desáté odešli všichni ven. Po zbytek dne byli mimo zařízení.

19. 11. 2011

Odpoledne byla matka se synem na pokoji nebo ve společenské místnosti. K večeři udělala matka opečený chleba ve vajíčku. Dnes byl Luboš hodný, nepral se, ani se nehádal s ostatními dětmi. Dokonce pomohl matce uklidit, utírat prach, zametat. Po osmé hodině večerní šli oba spolu spát. Dnes klidné usínání. Luboš byl jistě klidnější, když s ním matka byla na pokoji, když měl jít spát.

26. 11. 2011

Oba jsou mimo azylový dům. Na návštěvě u babičky Luboše.

3. 12. 2011

Matka a Luboš šli odpoledne na procházku. Z procházky přišli po 18 hodině. K večeři uvařila matka Lubošovi zapečené těstoviny. Dnes syn vůbec nezlobil. Pomáhal matce s úklidem. Večer se šel bez řečí vykoupat, chvíli se díval na televizi a potom odešli společně spát. Ostatní maminky si ho chválí, prý je hodný a neubližuje ostatním dětem.

8. 12. 2011

Luboš byl dnes živější, běhal po chodbě, hrál si s plyšovými zvířátky, s auty i s dětmi. Matka byla ve svém pokoji, měla puštěné rádio a uklízela si. Večer Luboš dostal k jídlu těstoviny s omáčkou. Matka šla pak uklidit společné prostory, syn mezitím ještě koukal na televizi. Pak ho matka vykoupala. Po koupání šli kolem deváté společně spát.

11. 12. 2011

Ráno vstávali kolem deváté hodiny. Dali si snídani a na desátou hodinu za nimi přijel přítel matky. Seděli spolu v kuchyni a pak byli na pokoji. Přítel si hrál s Lubošem s auty. K obědu matka vařila knedlík, zelí a maso. Po obědě šli všichni na procházku.

17. 12. 2011

K snídani měl Luboš chléb s máslem, rajčata. Dále měl chuť na palačinky. Tak mu je matka udělala na jeho přání. Dopoledne si hrál s dětmi ve společenské místnosti. Matka zatím uklízela svůj pokoj. Dnes Luboš mamce pomohl zamést na pokoji, dát prádlo do pračky a uklidil si i hračky. K obědu měli obalovaný chléb ve vajíčku. Odpoledne

spolu byli ve společenské místnosti. Luboš byl s dětmi a maminka si povídala s ostatními užívatelkami.

7. 1. 2012

Odpoledne si Luboš hrál s dětmi. Koukal se na televizi. Matka pobývala na pokoji. K večeři mu matka opekla párek a k tomu dostal chléb. Po jídle se šli vykoupat. Dnes se mu nechtělo jít spát, chtěl se dívat na televizi. Do postele se Luboš dostal až 21:30.

15. 1. 2012

Ráno vstali kolem deváté hodiny. Dopoledne si Luboš hrál s dětmi ve společenské místnosti, dnes hráli společenské hry (pexeso, krtečku, nezlob se, z pohádky do pohádky) a skládali puzzle. Za matkou přijel po desáté hodině přítel, byli spolu na pokoji. K obědu udělala matka brambory a karbanátek. Lubošovi to jíst nechtěl, radši se najedl buchtou. Po obědě šli chvíli do města a po návratu zůstali všichni na pokoji.

21. 1. 2012

Vstávali kolem půl desáté ráno. Umyli se a nasnídali. Hned na desátou přijel matky přítel. Byli všichni na pokoji, nebylo je vidět. Dnes jsem je neviděla vařit, ani jíst.

29. 1. 2012

Dnes jeli na návštěvu k babičce Luboše. Byli pryč celý den.

5. 2. 2012

Odpoledne až do 17 hodin zde měla matka přítele. Luboš s maminkou ho šli vyprovodit na autobus. Přišli zpátky v šest hodin. K večeři měli zapečené těstoviny. Luboš si hrál ještě chvíli s dětmi, pak se musel jít vykoupat a po deváté šli s maminkou spát.

9. 2. 2012

Ráno vstali v půl sedmé. Udělala Lubošovi snídani a vypravila ho do školy. Také ho do školy doprovodila. Matka se vrátila do azylového domu kolem deváté hodiny, uklízela a vařila kuřecí stehna s bramborovou kaší. Odpoledne po druhé hodině šla pro syna do školy. Přišli po třetí hodině. Luboš dostal jídlo a šel si hrát za dětmi do herní místnosti.

12. 2. 2012

Luboš si hrál odpoledne ve společenské místnosti. K večeři mu mamka namazala housky s nutelou a čaj. Potom se spolu dívali se na televizi. Večer se Luboš koupal. Matka musela uklidit společné prostory a kolem deváté hodiny šli spát.

14. 2. 2012

Dnes byli oba na výletě v Českých Budějovicích. Mají tam mít sraz s přítelem matky.

15. 2. 2012

Ráno šla matka vyprovodit Luboše do školy. Pak se vrátila do zařízení. Chvíli se dívala na televizi a povídala si s ostatními matkami. K obědu uvařila brambory a řízek. Dostala od nás potvrzení do charitního šatníku, kde si vybrala oblečení pro sebe i syna zdarma. Pak si Luboše vyzvedla ve škole a přišli kolem čtvrté. Prý se po cestě ze školy podívali ještě do města.

16. 2. 2012

Ráno vypravila a doprovodila syna do školy. Přijel za nimi přítel, matka mu byla naproti na autobusovém nádraží. Byli spolu chvíli venku a pak se zdržovali na pokoji. Jídlo měli z předešlého dne. Odpoledne kolem jedné hodiny šli pro syna a byli s ním venku.

21. 2. 2012

Luboš je přes den ve škole. Matka ho doprovodila do školy, pak se vrátila do azylového domu a vařila bramboráky. Odpoledne za ní přijela maminka a šli společně pro syna do školy. Společně byli venku. Do zařízení se vrátili okolo půl čtvrté. Pak byla se synem ve společenské místnosti.

26. 2. 2012

K snídani udělala Lubošovi chleba s paštikou a čaj. Luboš se díval chvíli na televizi, pak byl s matkou na pokoji. Měli puštěné rádio, syn si hrál a matka si balila věci a poklízela. K obědu matka uvařila guláš, i když říkala, že sice vaří, ale syn jí to nechce jíst. A to i přes to, že se snaží vařit podle toho, na co má syn chuť. Po obědě si hrál Luboš ve společenské místnosti a matka se zdržovala na pokoji.

27. 2. 2012

Ráno matka vypravila a doprovodila syna do školy. Do azylového domu se vrátila po deváté hodině i s přítelem. Dopoledne šli spolu na chvíli ven. K obědu matka ohřála jídlo z předešlého dne. S přítelem byla na pokoji a pak šli pro syna do školy. Odpoledne jsem je už neviděla.

Záznamy z pozorování paní Šárky

Identifikační údaje

Věk: 41 let

Rodinný stav: rozvedená

Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení, vypovězení nájemní smlouvy

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 10. 10. - 13. 11. 2011

Zaměstnání: evidence na Úřadu práce

Počet dětí: 2 děti (syn – 11 let, dcera – 6 let)

14. 10. 2011

Odpoledne byli všichni na pokoji. Hráli společenské hry (člověče, nezlob se, karty). Potom se k nám přidali na pečení hnětýnek. Paní Šárka tuto tradici zná a měla nakoupené hezké ozdobičky. Děti se na to také moc těšily. Vyřádily se při jejich zdobení a pak je snědly k večeři. Po úklidu šly děti do vany, se vykoupat a v půl desáté byly na pokoji, kde jim matka přečetla pohádku a pak hned usnuly.

29. 10. 2011

Odpoledne byla matka s dětmi ve společenské místnosti. Dcera Zdena (6 let) si hrála s ostatními dětmi. Syn Jirka (11 let) si udělal úkoly do školy a pak se díval na televizi. Obě děti jsou moc hodné. K večeři matka uvařila polévku se zeleninou, opečený salám a brambor. Večer se obě děti vykouply a šly na pokoj. Matka jim před spaním přečetla pohádku. Pak šla ještě chvíli ke mně do kanceláře, potřebovala si vyřídit emaily.

4. 11. 2011

Ráno vstali v sedm hodin. Zdena šla do koupelny, umýt se a vyčistit si zuby. Matka udělala dceři snídani. V půl osmé šla se Zdenou do školky. Jirka dnes nejde do školy, je doma, marodí. Matka s ním byla včera u lékařky, má angínu, dostal antibiotika. Syna ve škole omluvila. Dcera má oběd ve škole. Jirkovi udělala vepřový plátek a rýži. Byla dopoledne se synem na pokoji. Dívali se na televizi. Odpoledne matka došla pro dceru do školky a pak byli všichni společně na pokoji.

5. 11. 2011

Odpoledne obě děti v azylovém domě. Zdržují se na pokoji s matkou. Jirka je stále nemocný, leží, dívá se na pohádky a hraje s mamkou karty. Matka si také s dcerou hrála na zoo. Udělaly si ohrady z knih a daly do nich plyšová zvířátka. K večeři měli buchtu s marmeládou a čaj. Večer se děti vykouply a šly na pokoj. Matka uklidila společné prostory, vysprchovala se a šla za dětmi. Jirka četl sestře pohádku na dobrou noc a pak šli spát.

10. 11. 2011

Od včera už marodí obě děti. I dcera dostala od paní doktorky antibiotika. Dopoledne vstali kolem desáté hodiny. Matka jim udělala snídani a donesla jim jí na pokoj, aby byly stále v teple. Zdenu telefonicky omluvila ve školce, odhlásila jí i obědy. Matka vařila k obědu brambory a kuřecí maso. Po jídle umyla nádobí a odpoledne byla s dětmi na pokoji. Matka během dne již balí věci a uklízí v pokoji. V nejbližší době se odstěhuje do nového podnájmu, který si našla. Bude tam bydlet matka, děti a jejich otec.

Záznamy z pozorování paní Veroniky

Identifikační údaje

Věk: 32

Rodinný stav: rozvedená

Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení

Vzdělání: základní

Délka pobytu v azylovém domě: 29. 8. 2011 – 19. 1. 2012

Zaměstnání: evidence na Úřadu práce

Počet dětí: 2 dcery (14 let, 6 let)

1. 10. 2011

Odpoledne byla matka s dcerami na procházce. Vrátily se v šest hodin večer. K večeři matka dcerám namazala chléb s máslem a salámem. Sabina (14 let) za mnou přišla do kanceláře a poprosila mě, jestli bych s ní udělala úkol. Souhlasila jsem, dělaly jsme rovnice z matematiky. Soňa (6 let) byla mezi tím s matkou ve společenské místnosti, dívaly se na televizi. V 21 hodin šly všechny spát.

14. 10. 2011

Dnes byla v azylovém domě akce – pečení hnětýnek. Matka i děvčata se jí zúčastnily. Matce se nejdřív nechtělo, ale asi celková atmosféra se jí líbila, tak se k nám přidala. Sabina udělala těsto a vyvalovala ho a poté vykrajovala. Matka hlídala troubu. Zdobení hnětýnek pak uchvátilo Soňu. Pár si jich ozdobila i Sabina. V devět hodin se dopeklo. Pak šly děti do koupelny se umýt a v deset hodin už všechny spaly.

29. 10. 2011

Odpoledne všechny trávily na pokoji. Sabina si chvíli hrála s dcerou jiné maminky. Soňa se k večeru dívala ve společenské místnosti na televizi. Večer se najedly,

vykoupaly a do devíti hodin se dívaly na televizi, pak se odebraly na pokoj a spát. V noci se Soňa vzbudila a zvracela, asi střevní chřipka.

4. 11. 2011

Sabina ráno vstala v sedm hodin, nasnídala se a šla do školy. Matka byla dnes celý den na pokoji. Soňa si hrála dopoledne s ostatními dětmi ve společenské místnosti. K obědu matka vařila pečený bůček a brambor. Potom umyla nádobí a šla zpět na pokoj. Soňa byla i odpoledne s ostatními dětmi. Když přišla Sabina ve dvě hodiny ze školy, tak byla chvíli s mamkou na pokoji. Pak se šla dívat na televizi.

5. 11. 2011

Odpoledne byla matka se Soňou na pokoji. Vůbec jsem je neviděla. Se Sabinou jsem dělala úkoly do školy, matematiku. Moc jí to nejde. K večeři jim matka namazala housku máslem. Sabina pomohla matce s úklidem společných prostor. Dívky se dnes nekoupaly. Šly rovnou v osm hodin spát.

12. 11. 2011

Matka se zdržovala celý den na pokoji. Děti byly ve společenské místnosti. Sabina se zde nudí, nemá tu nikoho ve svém věku. Proto si hraje s malými dětmi (miminky), neustále je chová a hlídá ostatním maminkám. Oběd si ohřály z předchozího dne - čevapčiči a brambor. Po jídle šly všechny na dvě hodiny na procházku.

13. 11. 2011

Soňa byla dopoledne ve společenské místnosti nebo venku na hřišti u azylového domu s dalšími dětmi. Sabina hlídala miminko jiné maminky. K obědu dělala matka lečo. Odpoledne šla matka se Soňou ven. Sabina zůstala v zařízení, ve společenské místnosti s ostatními maminkami i dětmi.

19. 11. 2011

Odpoledne byly všechny na pokoji. Dnes maminka pekla buchty s marmeládou k večeři a k tomu měly čaj. Sabina se večer koupala a pak vykoupala i Soňu. Soňa nemá ráda koupání a už vůbec ne mytí a česání vlasů. Večer pomohla Sabina matce s úklidem. Soňa byla zatím u televize. V osm hodin šly dcery spát. Matka šla s nimi.

26. 11. 2011

Odpoledne se všechny zdržovaly na pokoji. K večeři měly svíčkovou s knedlíkem. Dnes šly děti spát už kolem sedmé, není jim dobře. Matka večer uklidila a šla za nimi.

3. 12. 2011

Byla na víkend i s dětmi u svého přítele ve [REDACTED].

8. 12. 2011

Matka byla dnes jen na pokoji. Vůbec nebyla vidět. Sabina vařila pro obě hrachovou polévku z pytlíku k večeři. Soňa byla hodně živá, nudí se a vymýšlí „lumpárny“ s dalšími dětmi. Večer se jí vůbec nechtělo do postele. Sabina večer Soňu vykoupala, donutila jí vyčistit si zuby a šla ji uložit do postele. Sabina si pak se mnou povídala v kanceláři a hrála se mnou a dalšími dvěma dětmi karty. V půl desáté šla spát. Když dcery spaly, šla se matka dívat na televizi.

11. 12. 2011

Přes noc byly všechny u přítele matky. Do azylového domu dorazily ve dvě hodiny odpoledne. Oběd měly ještě u přítele. Sabina se učila se mnou vyšívát. Soňa byla ve společenské místnosti s dětmi. Matka se zdržovala na pokoji, neustále s někým telefonovala.

17. 12. 2011

Matka s děvčaty jela na celý víkend ke svému příteli.

7. 1. 2012

Celý den se matka zdržovala na pokoji. Jídlo prý měly z předchozího dne, ale jíst jsem je neviděla. Sabina si hraje s malými dětmi ostatních maminek. Večer Sabina uklízela společné prostory místo matky. Soňa byla živější, dělala nepořádek po celém zařízení a vůbec nechce poslouchat. Matka si jí nevšímá, je jí jedno, co dělá. Ani jí nevynadá, když dělá nepořádek a zlobí. Neviděla jsem je, že by se koupaly. V devět večer všechny už spaly.

15. 1. 2012

Všechny mimo azylové zařízení, na víkend byla matka s dcerami opět u jejího přítele.

20. 1. 2012

Balily si všechny věci, uklidily pokoj a přestěhovaly se k příteli matky.

II. Přepisy rozhovorů

Rozhovor s matkou Anetou

1. Co rádi dělají děti ve volném čase?

Odpověď: Martin miluje hudbu, písničky a tanec, taky hraje na počítači a je stále na telefonu, na internetu. Petr je hodně s ostatními dětmi, hraje si s nimi, dívá se na televizi, na pohádky, občas hraje hry na počítači.

2. Baví děti škola?

Odpověď: Petra škola baví. Martin je takovej... nevím, jednou ano, jindy zase ne... ale já si myslím, že ano.

3. Mají oblíbenou hračku?

Odpověď: Martin si s hračkami moc nehraje. Je už větší. Ten si hraje s náramky. Ale teď jsem mu koupila panenku sharpei (vypadá jako barbie). Je to jeho idol. On je takový zženštilý, asi měl být holka (smích). Petr je naopak na auta a roboty, teď dostal transformen robota, ze kterého jde postavit i auto.

4. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Ano uklízí. Ale někdy je taky musím k tomu honit.

5. Když jsou hodní, dostanou od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Vezmu je třeba do kina, na plovárnu, do cukrárny. Taky se snažím jim jednou za měsíc koupit něco pěkného na sebe nebo hračku.

6. Když Vás neposlouchají, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odpověď: Určitě je okřiknu, ale je to k ničemu. Takže jim řeknu, když ty tohle neuděláš, tak ode mě nedostaneš nic, nekoupím ti tričko, nebo tak něco. Zkoušela jsem jim dát zaracha, ale z toho si nic nedělali, byli i drzí. To, že nic nedostanou, na ně platí.

7. Používáte při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Odpověď: Občas. Řeknu: „Jsi debil, magor, nebo co ti je, že tohle děláš? A tak podobně. Ale nic opravdu sprostého neříkám, ani jim to nedovoluji. Tak občas není zbylí, jsou už v takovém věku, že jim stejně musím přizpůsobit slovník.“

8. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dětmi?

Odpověď: Ano určitě se ptám, na co mají chuť.

9. Co mají rádi k jídlu?

Odpověď: Nejradši sladká jídla, hlavně Petr. Druhý syn není tak vybíravý, sní všechno.

10. Chodí rádi do školy?

Odpověď: Petr – nechce se mu vstávat, ale když už vstane, není problém jít do školy. Ve škole je rád. Martin nemá problém vstát a jet do školy, má tam kamarády, tak bych řekla, že jo, chodí rád do školy.

11. Jaký předmět má nejradši?

Odpověď: To já vůbec nevím. Jo Petr má rád výtvarku a tělocvik. Martin je spíš na zeměpis a dějepis, přírodovědu. Vůbec mu nejde čeština a matika, s fyzikou také válcí. A tělocvik ho vůbec nebaví.

12. Chodí na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Nechodí, teď na to nebyli peníze. Martin o nic nejeví zájem, že by chtěl chodit. Petr by chtěl chodit na fotbal a výtvarku, ale musí si vybrat jen jedno, nejsou peníze. Tak asi půjde na ten fotbal.

13. Jaká je jejich oblíbená činnost?

Odpověď: Oba chodí rádi na plovárnu. Martin se věnuje hodně tanci a hudbě. Petr si hodně maluje a vybarvuje, to ho baví.

14. Víte jaké známky má? Jak se mu daří ve škole?

Odpověď: Starší syn má problémy s matematikou a češtinou, z toho má čtyřky, ale ostatní předměty jsou dobré. Petr má problémy s českým jazykem, hlavně diktáty a čtení. On špatně slyší a tak mu to dělá potíže. Ale měli bychom s tím jít k doktorovi a až mu to vyléčí, tak snad už to bude dobré. Petr také začal mít trochu potíže v matematice, trochu se mu pletou čísla, déle mu to trvá, než to vypočítá.

15. Pomáháte mu s úkoly?

Odpověď: Martin si úkoly dělá už sám. Petr si je dělá sám, ale já u něj sedím, kdyby mu nebylo něco jasné a chtěl by poradit. Ale snažím se ho také naučit samostatnosti.

16. Co děláte rádi společně?

Odpověď: No teď nic moc. Díváme se na televizi, chodíme do města, se dívat na oblečení, uklízíme. Ale kdyby byli peníze, tak bych je vzala do aquaparku či na koupaliště.

17. Mají svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano

18. Navštěvujete s dětmi preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano. Zrovna Petr měl teď pravidelnou prohlídku při jeho devátých narozeninách.

19. Mají nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Martin má alergie na pyly, srst, červotoče. Bere na to léky, je to lepší. A také má problémy s páteří. Petr špatně slyší, chodí na vyšetření, ale není stále jisté, z čeho to má. Jeden doktor říkal, že to může být nosními mandlemi, tak musím s ním jít na ušní, nosní, krční a uvidíme, co mi k tomu řeknou.

20. Mají pravidelný denní režim? Zkuste ho trochu popsat.

Odpověď: Ano. Petr ráno vstane, jde do školy, po obědě jde do družiny, domů přijde v 16 hodin, jde za dětmi do společenky. Koukne se i na televizi a po večeri chodí spát. Martin když jde do školy, musí vstát brzy, protože dojíždí, vrací se kolem třetí, čtvrté hodiny a pak je doma na počítači, nebo si povídá s ostatními maminkami.

21. Jak dítě uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Ne. Na to jsou velcí.

22. Pomáhají Vám při úklidu?

Odpověď: Martin ano, udělá si, co má. Petr někdy uklidí a někdy ne, jak se mu chce.

23. Mají své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Když jsme bydleli doma, tak museli střídavě luxovat, utírat prach, vynášet koš, tady mi stačí, když si uklidí hračky a třeba věci do skříně.

24. Dohadujete se s dětmi? (kdy a proč)

Odpověď: Ano, hlavně ohledně toho úklidu. Když nechtějí uklidit, tak jim řeknu, že pokud to nedají na místo, kam to patří, tak jim to vyhodím do koše. A to už oni vědí, že jsem toho schopna.

25. Vedete je k tomu, aby si čistili zuby?

Odpověď: Ano, snažím se, ale nechce se jim. Takže si je nečistí denně.

26. Koupete děti každý den?

Odpověď: Ne, to určitě ne. My jsme zvyklí se koupat o víkendu, v sobotu či v neděli, v týdnu opravdu jen výjimečně.

27. Když jsou nemocní, jdete s nimi k lékaři?

Odpověď: Ano, jdu hned, pro jistotu.

28. Věk: 46

29. Rodinný stav: rozvedená

30. Důvod příchodu do azylového zařízení: musela odejít, bydlela u tchýně a ta je vyhodila

31. Vzdělání: základní

32. Délka pobytu v azylovém domě: 13. 1. - 29. 2. 2012

33. Zaměstnání: není na Úřadu práce, je na nemocenské

34. Počet dětí: 2 synové (13 let, 9 let)

Rozhovor s matkou Denisou

1. Co rád dělá syn ve volném čase?

Odpověď: Hraje si s auty nebo pistolemi.

2. Má svou oblíbenou hračku?

Odpověď: Nejvíc ty auta.

3. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Ano, už je šikovný, zkouší už i zametat, odnese si svoje pleny do koše.

4. Když je hodný, dostane od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Pochovám ho, obejmu, dám mu pusu.

5. Když Vás neposlouchá, jak se zachovává (co uděláte, jak to řešíte)?

Uved'te příklad:

Odpověď: Tak mu vynadám, řeknu mu, že se to nedělá. Buď to pochopí, nebo ne. Ale nemlátím ho.

6. Používáte při komunikaci se synem vulgární výrazy?

Odpověď: Ne vůbec.

7. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se se synem?

Odpověď: Jo už si taky řekne, co chce, nebo spíš na to ukáže.

8. Co mají rádi k jídlu?

Odpověď: On jí všechno, není vybíravý.

9. Chodí na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Nechodí, na to je moc malý.

10. Jaká je jeho oblíbená činnost?

Odpověď: Teď si rád maluje, i když mu to ještě moc nejde.

11. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Mazlíme se, hrajeme si, lochtáme se, jíme.

12. Má svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano

13. Navštěvujete s dítětem preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano.

14. Má nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Má chronickou rýmu, jinak je zdravý.

15. Má pravidelný denní režim? Zkuste ho trošku popsat.

Odpověď: Snažím se, ale nefunguje to. Co se týká jídla ano, ale se spaním je problém. Ve dne mi usne, ale v noci se mu spát nechce.

16. Jak dítě uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Kojím ho a u toho mu říkám pohádky, nebo ho třeba jen hladím.

17. Pomáhá Vám při úklidu?

Odpověď: Uklízí si ty hračky.

18. Má své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Jako povinnost nemá nic daného, je malý, ale i tak se snaží.

19. Dohadujete se s dítětem? (kdy a proč)

Odpověď: Ne, vůbec.

20. Vedete syna k tomu, aby si čistil zuby?

Odpověď: Vedu, ale nechce se mu pravidelně. On má už svoje zuby zkažené, a když mu je chci vyčistit, tak pláče, tak si myslím, že ho to bolí.

21. Koupete dítě každý den?

Odpověď: Ano, denně. Musím, on je pořád špinavý, od jídla a tak.

22. Když je nemocný, jdete s ním k lékaři?

Odpověď: Když si nevím rady, tak zkusím se nejdřív poradit se známými, nebo s paní doktorkou po telefonu. Ale pokud je mu opravdu špatně, tak jdu k doktorovi.

23. Věk: 19

24. Rodinný stav: svobodná

25. Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení

26. Vzdělání: základní

27. Délka pobytu v azylovém domě: 20. 1. - 29. 2. 2012

28. Zaměstnání: rodičovská dovolená

29. Počet dětí: 1 dítě (syn – 2 roky)

Rozhovor s matkou Helenou

1. Co rád dělá syn ve volném čase?

Odpověď: Učíme se chodit.

2. Má syn oblíbenou hračku?

Odpověď: Nemá, hraje si se všemi hračkami.

3. Uklízí si syn po sobě hračky?

Odpověď: Na to je ještě moc malý.

4. Když je syn hodný, dostane od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Pohladím ho, řeknu, že je šikovný, někdy dostane oplatku.

5. Když Vás syn neposlouchá, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odpověď: Plácnu ho přes ručičku.

6. Používáte při komunikaci se synem vulgární výrazy?

Odpověď: Ne

7. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se synem?

Odpověď: On toho ještě moc neví. A ještě moc nemluví. Dělam většinou to, co má rád.

8. Co má rád k jídlu?

Odpověď: Ryby, kuřecí maso s knedlíky.

9. Jaká je jeho oblíbená činnost?

Odpověď: Lezení po zemi a hraní s hračkami.

10. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Díváme se na televizi, na pohádky.

11. Má syn svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano má paní doktorku

12. Navštěvujete se synem preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano, určitě.

13. Má syn nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Nemá.

14. Má syn pravidelný denní režim? Zkuste ho trochu popsat.

Odpověď: Ráno vstane, má snídani, jde spát, je čas na oběd, potom jdeme ven, pak je chystání na koupání a spaní.

15. Jak syna uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Každý večer se koupe, je na to zvyklý, pak chystáme láhev s mlékem a po vypití ho položím do postýlky a spí.

16. Pomáhá Vám syn při úklidu?

Odpověď: Ne, na to je malý.

17. Dohadujete se synem? (kdy a proč)

Odpověď: Ano, ale jen když nechce jíst.

18. Vedete syna k tomu, aby si čistily zuby?

Odpověď: Ještě nemá tolik zubů, aby si je měl čistit.

19. Koupete syna každý den?

Odpověď: Ano, denně.

20. Když je syn nemocný, jdete s ním k lékaři?

Odpověď: Pokud je jen nachlazený, zkusím to nejdřív sama. Pokud to nepomáhá, tak jdu k lékařce.

21. Věk: 32

22. Rodinný stav: svobodná

23. Důvod příchodu do azylového domu: příchod z AD sv. Josefa v Lochovicích

24. Vzdělání: základní

25. Doba pobytu v azylovém domě: 15. 11. 2011 - 10. 1. 2012

26. Zaměstnání: rodičovská dovolená

27. Počet dětí: 1 dítě (syn – 1,5 roku)

Rozhovor s matkou Hermínou (zaměřen na dceru Tinu)

1. Co ráda dělá dcera ve volném čase?

Odpověď: Chvilí sedí, přemýšlí, nedívá se mi do očí. Neodpoví.

2. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Dřív jsme toho spolu dělaly víc. Ale teď jak jsme tady v azyláku, tak nechce spolupracovat. Dřív jsme chodily hodně na procházky, malovaly si, chodily jsme na pískoviště. Teď hlavně díváme na pohádky.

3. Když je dcera nemocná, jdete s ní k lékaři?

Odpověď: Tak v tomhle jsem hodně aktivní. Chodím hned k lékaři.

4. Má dcera svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano.

5. Používáte při komunikaci s dcerou vulgární výrazy?

Odpověď: Tak ten nevynechám. Každá ženská, která má děcka, tak jí vypadne vulgární slovo. Ale spíš jen ty vole, krávo... nic hrozného.

6. Dohadujete se s dcerou? (kdy a proč)

Odpověď: Občas. Když neposlechne, tak jí nechám zavřenou na pokoji, ať se vyvzteká.

7. Co má dcera ráda k jídlu?

Odpověď: Hodně těstoviny, brambory a maso.

8. Má dcera oblíbenou hračku?

Odpověď: Na spaní má panenku. Jinak si ráda jezdí na motorce.

9. Když je dcera hodná, dostane od Vás nějakou odměnu?

Uveďte, jakou.

Odpověď: Pochválím jí. Děkuju, jsi hodná. Sladké dávám jak kdy, podle peněz.

10. Když Vás dcera neposlouchá, jak se zachováte?

Uveďte příklad.

Odpověď: Ne ji hned mlátit. Okřiknu ji hlasitě. Když neposlechne, tak na prdel v krajním případě. Ale respekt má spíš z táty, než ze mě.

11. Má dcera pravidelný denní režim?

Odpověď: Mám snahu, aby chodila pravidelně spát a koupat. Tady v azyláku to moc nejde, spíš to dodržovala tam, kde jsme bydleli předtím.

12. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Jo v tomhle je šikovná.

13. Pomáhá Vám dcera při úklidu?

Odpověď: Snaží se utírat stoly, pomáhá mi s malým. Třeba uklidí pleny do koše. Až bude starší, tak bude chytrá. Chci, aby z ní byla právnička třeba...

14. Navštěvujete s dcerou preventivní prohlídky?

Odpověď: Určitě jo.

15. Koupete dceru každý den?

Odpověď: Denně ne, spíš jednou za dva, tři dny.

16. Vedete ji k tomu, aby si čistila zuby?

Odpověď: Snažím se o to.

17. Má dcera nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Je zdravá.

18. Věk: 28

19. Rodinný stav: svobodná

20. Důvod příchodu do azylového domu: odchod z Azylového domu XXXXXXXXXX

21. Vzdělání: základní

22. Doba pobytu v azylovém domě: 11. 9. - 21. 11. 2011

23. Zaměstnání: rodičovská dovolená

24. Počet dětí: 2 děti (dcera – 2 roky, syn necelé 2 měsíce)

Rozhovor s matkou Klárou

1. Co dělají děti rádi ve volném čase?

Odpověď: Nejstarší Emil se rád dívá na pohádky, kreslí si, jezdí s auty. Je hodně zvědavý, chce všechno vědět. Věra si hraje na paní učitelku, dívá se na pohádky, hraje si s panenkami, jako že je maminka. Marek si hraje s autíčky a kostkami. Patrik je moc malý, občas jen kostky.

2. Mají oblíbenou hračku?

Odpověď: Emil auta. Věra panenky, knížky. Marek asi spíš ty auta. Patrik kostky.

3. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Ano, vedu je k tomu. Teda ty starší děti.

4. Když jsou děti hodné, dostanou od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou.

Odpověď: Když si uklidí Emil a Věra, tak jim řeknu, že z toho mám radost a pomazlím se s nimi. Pokud mám zrovna něco dobrého, tak jim dám. Ale není to pravidlo. Ty dva mladší jsou na to ještě malí.

5. Když Vás děti neposlouchají, jak se zachováte (co uděláte)?

Uveďte příklad.

Odpověď: Když to nejde po dobrým, tak dostanou na prdel. Nebo jim řeknu, že když to neudělají, to co mají, nekoupím jim jogurt. Na to slyší.

6. Používáte při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Odpověď: Ne, nikdy. Občas se stane, že to řeknou oni. Vysvětlím jim, že je to ošklivé a nemají to používat.

7. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dětmi?

Odpověď: Zrovna s Emilem se radím, je totiž už starší. Vařím podle toho, na co mají chuť. Ale taky záleží na penězích.

8. Co mají děti rádi k jídlu?

Odpověď: Děti nejsou vybíraví, když nejsou peníze, tak sní vše. Nejradši ale mají knedlík a jakoukoli omáčku, nebo i samotnou bramborovou kaši.

9. Jaké jsou jejich oblíbené činnosti?

Odpověď: Tak hlavně pohádky a hraní si s hračkami.

10. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Třeba si sedneme ke stolu a malujeme si. Učíme se poznávat věci, počítat a hrajeme různé hry.

11. Mají děti svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano.

12. Navštěvujete s dětmi preventivní prohlídky?

Odpověď: Určitě. Všechna očkování máme v pořádku.

13. Mají děti nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Nemají.

14. Mají děti pravidelný režim? Zkuste ho trochu popsat.

Odpověď: Ráno se vstaneme, najíme se, pak si s nimi hrají na pokoji nebo ve společence. Uvařím oběd. Po jídle musí jít všechny čtyři děti do postele a spát. Pak jim dám svačinu. Hrají si a pak je už čas na večeři a spánek. Nejdéle do osmi hodin musí všechny být v posteli a spát.

15. Jak děti uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Dřív jsem jim četla pohádky, nebo manžel. Tady na to není čas. Musím je dát spát a jít uklízet. Pak když přijdu na pokoj, tak už většinou spí. Když ne, tak si s nimi povídám, než usnou.

16. Dohadujete se s dětmi? (kdy a proč)

Odpověď: Občas, málokdy. Hlavně kvůli oblečení. Když chce Věra šatičky, i když je zima, postaví si hlavu a nenechá si to vymluvit. Tak se snažím převést řeč jinam, tak aby to nakonec bylo podle mého. Ale určitě ne hádky, nadávky, spíš se snažím řeč převést někam jinam, a abychom to skončili smíchem a ne hádkou.

17. Vedete děti k tomu, aby si čistily zuby?

Odpověď: Emila a Věru ano. To už je učil otec, když jsme bydleli spolu. Teď už jdou i sami. A ty mladší ještě zoubky moc nemají, tak zatím jsem to ještě nechala.

18. Koupete děti každý den?

Odpověď: Většinou jednou za dva dny. A při nemoci vůbec, to je jen omyju žínkou.

19. Když jsou děti nemocné, jdete s nimi k lékaři?

Odpověď: Nejdřív je zkusím léčit sama doma. Když to nepomůže, tak jdu k doktorovi. U mě to je těžký, čtyři děti a platit poplatky za doktora a ještě pak za léky. Takže mám doma zásobu sirupů, paralenu a tak a snažím se je vyléčit doma.

20. Věk: 33

21. Rodinný stav: svobodná

22. Důvod příchodu do azylového domu: partner přišel o práci a následně přišli o bydlení

23. Vzdělání: základní, učební obor – výrobní konfekce – nedokončeno (chybí 1 měsíc)

24. Doba pobytu v azylovém domě: 22. 11. 2011 – 29. 2. 2012

25. Zaměstnání: rodičovská dovolená

26. Počet dětí: 4 děti (syn – 6 let, dcera 4 roky, syn 3 roky, syn 1,5 let)

Rozhovor s matkou Pavlou

1. Co ráda dělá ve volném čase?

Odpověď: Hraje si, kouká na pohádky, hlavně na kouzelnou školku – Františka. Zpívá a tancuje, pokud zpívají kreslené figurky.

2. Má dcera oblíbenou hračku?

Odpověď: Nemá.

3. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Snaží se.

4. Když je hodná, dostane od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: I když není, tak dostane bonbónky, sladkosti.

5. Když Vás dcera neposlouchá, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odpověď: Netrestám ji. Zahulákám na ni, musí mít ke mně respekt. Nedostává ode mě na prdel.

6. Používáte při komunikaci s dcerou vulgární výrazy?

Odpověď: Ne. Občas mi uteče „ty vole“.

7. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dítětem?

Odpověď: Neradím.

8. Co má ráda k jídlu?

Odpověď: Sní všechno, akorát teď nemá ráda mléko.

9. Chodí dcera na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Spolu si čmáráme, ale moc dlouho u toho nevydrží.

10. Jaká je její oblíbená činnost?

Odpověď: Ráda uklízí, hraje si s lopatkou a smetáčkem, ráda zametá.

11. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Hrajeme si, vaříme spolu. Děláme spolu skoro všechno.

12. Má svého dětského lékaře?

Odpověď: Má.

13. Navštěvujete s dcerou preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano.

14. Má nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Ne.

15. Má pravidelný denní režim? Zkuste ho trošku popsat.

Odpověď: Jo, po obědě chodí spát. i večer je naučená chodit spát a provést veškerou hygienu. Chodíme na procházky, když neprší.

16. Jak dítě uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Neuspávám. Pustím jí pohádku a ona u ní usne, nebo se spolu díváme z postele na DVD, na večerníček v televizi.

17. Pomáhá Vám při úklidu?

Odpověď: Ano, už sama uklízí.

18. Má své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Uklízet si po sobě hračky. Tak mi ukazuje, jak je šikovná.

19. Dohadujete se s dcerou? (kdy a proč)

Odpověď: „Hádáme se“ je to spíš taková hádka, ne hádka. Když upustí rohlík a řeknu jí, aby ho zvedla, tak začne dělat chytrou, řekne: „huhu“ a začne trucovat, dá ruce nahoru, jako že to nezvedne a mám jí to zvednout já.

21. Vedete dceru k tomu, aby si čistila zuby?

Odpověď: Zkoušíme to spolu si čistit zuby, baví jí to. Nemá s tím problémy.

22. Koupete ji každý den?

Odpověď: Ne. 1 x za dva dny. Omývám ji, otírám každý den pulinku, pusku, umyju ji, když je špinavá.

23. Když je nemocná, jdete s ní k lékaři?

Odpověď: Když má rýmu, dávám jí kapky do nosu. Pokud má teplotu a tak něco, jdu s ní hned k doktorce, mám o ni strach. i jen s rýmou jdu k doktorce.

24. Věk: 33 let

25. Rodinný stav: svobodná

26. Důvod příchodu do azylového domu: bydlela s partnerem, skončila jim nájemní smlouva

27. Vzdělání: základní

28. Délka pobytu v azylovém zařízení: 28. 10. 2011 - 31. 1. 2012

29. Zaměstnání: rodičovská dovolená

30. Počet dětí: 1 dítě (dcera – 2 roky)

Rozhovor s matkou Sárrou

1. Co rádi dělají děti ve volném čase?

Odpověď: Oba rádi malují.

2. Baví děti škola?

Odpověď: Dan chodí do školy, hodně ho to tam baví. Lád' a chodil do školky, teď na to nemám bohužel peníze.

3. Mají oblíbenou hračku?

Odpověď: Rádi si hrají s plyšáky. Někdy také s motorkou.

4. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Ano, Dan už to dělá automaticky, mladšího k tomu musím nutit. Občas uklidí starší syn za oba, sám od sebe.

5. Když jsou hodní, dostanou od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Pro ně je největší odměnou pochvala, protože já s nimi šetřím, aby si jich pak víc vážili a byli na sebe víc pyšní. Sladkosti jim moc nedávám za odměnu.

6. Když Vás neposlouchají, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odpověď: Podle toho, co provedou. Zvýším na ně hlas. Dávám jim trest po každý jiný, podle toho, co udělali. Někdy je nechám i vybrat si samotné trest. Třeba když Dan ublíží fyzicky Lád'ovi, tak mu řeknu, že buď mu udělám to samé, aby věděl, jaké to je, nebo má třeba na týden zákaz chodit ven apod.

7. Používáte při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Odpověď: Jo, hm. (přikyvování hlavou) v dnešní době je používá téměř každý a mají to slyšet ode mě, nebo ve škole.

8. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dětmi?

Odpověď: Vařím podle toho, co chtějí, ale záleží i na penězích.

9. Co mají rádi k jídlu?

Odpověď: Nejradši sladká jídla, třeba nudle s cukrem

10. Chodí rádi do školy?

Odpověď: Dan, ano určitě.

11. Jaký předmět má nejradši?

Odpověď: Prvouku.

12. Chodí na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Nechodí. Ale baví je hrát na hudební nástroje. Starší Dan zkouší kytaru, mladší Láďa si bouchá do bubnů. Jsou v tomto po mně.

13. Jaká je jejich oblíbená činnost?

Odpověď: Hlavně to malování, Dan si občas zpívá, ale hudební sluch na zpěv nemá, to líp hraje, než zpívá.

14. Víte jaké známky má? Jak se mu daří ve škole?

Odpověď: Zatím dobrý, ale víc než se známkami má problém se vztahy k ostatním dětem, on je pomalejší než ostatní, potřebuje na vše víc času a kvůli tomu asi nemá moc kamarádů.

15. Pomáháte mu s úkoly?

Odpověď: Teď už ne. On se na úkoly víc soustředí, když je dělá sám, já mu je pak zkontroluju. Když tam jsem, tak chce se mnou dělat vše, krom učení.

16. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Hrajeme na nástroje, zpíváme... povídáme si o hudbě.

17. Mají svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano.

18. Navštěvujete s dětmi preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano.

19. Mají nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Nemají

20. Mají pravidelný denní režim? Zkuste ho trošku popsat.

Odpověď: Podle toho, zda chodí do školy, školky. Ale snažím se, aby měli režim.

21. Jak dítě uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Neuspávám je. Po večěři a koupeli jdou rovnou do postele.

22. Pomáhají Vám při úklidu?

Odpověď: Ano, když jim řeknu, tak pomůžou.

23. Mají své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Nic pevně stanoveného ne, ale pomáhají.

24. Dohadujete se s dětmi? (kdy a proč)

Odpověď: Neustále. Když neposlouchají, když jsou drzí, Láďa se teď naučil se mi smát do obličeje, tak pak dostanou i na prdel.

25. Vedete je k tomu, aby si čistili zuby?

Odpověď: Ano.

26. Koupete děti každý den?

Odpověď: Obden.

27. Když jsou nemocní, jdete s nimi k lékaři?

Odpověď: Spíš ne, léčím je doma, jen když to nepomůže, tak jdu k doktorce.

28. Věk: 28

29. Rodinný stav: vdaná

30. Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení, dlouhodobá nezaměstnanost, finanční krize

31. Vzdělání: základní

32. Délka pobytu v azylovém domě: 1. 2. - 29. 2. 2012

33. Zaměstnání: nepracuje, ani není nikde evidovaná

34. Počet dětí: 2 děti (2 synové – 7 let, 5 let)

Rozhovor s matkou Šarlotou

1. Co rád dělá syn ve volném čase?

Odpověď: Chce si hlavně hrát s kamarády. Dívá se na televizi, ale na to musí mít klid, jinak se nesoustředí.

2. Baví ho škola?

Odpověď: Ano, chodí tam rád.

3. Má syn oblíbenou hračku?

Odpověď: Knížky, auta, hry – teď vede krtečku, pojd' si hrát

4. Uklízí si syn po sobě hračky?

Odpověď: Nechce se mu, spíš je to zázrak, když si je sám uklidí.

5. Když je syn hodný, dostane od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Dám mu pusinku, když jsou peníze, tak čokoládu, bonbon.

6. Když Vás syn neposlouchá, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odpověď: Jde na hanbu, jde do pokoje, dokud se nevyvzteká.

7. Používáte při komunikaci s dítětem vulgární výrazy?

Odpověď: Občas jo, ale snažím se, aby to nebylo často.

8. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dítětem?

Odpověď: Vařím podle toho, co chce. Obědy má teď ve škole, ale večere a o víkendu vařím tak, aby mu chutnalo.

9. Co má rád k jídlu?

Odpověď: Těstoviny, rajskou omáčku

10. Chodí rád do školy?

Odpověď: Ano, určitě.

11. Jaký předmět má syn nejradši?

Odpověď: Tělocvik, protože tam se vyblbne.

12. Chodí syn na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Nechodí, v Pedagogicko-psychologické poradně to ani nedoporučili.

13. Jaká je jeho oblíbená činnost?

Odpověď: Teď když je sníh, tak chce být venku a hrát si v něm.

14. Víte, jaké má syn známky ve škole? Jak se mu daří ve škole?

Odpověď: Znamky má špatné, ale je teprve v přípravném ročníku ve speciální škole, aby se připravil do první třídy a zvykl si na učení.

15. Pomáháte mu s úkoly?

Odpověď: Většinou je dělá v družině s vychovatelkami, když to nestihne, tak je s ním udělám doma já.

16. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Hrajeme si na schovávanou, honíme se venku, blbneme v posteli

17. Má syn svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano

18. Navštěvujete s dítětem preventivní prohlídky?

Odpověď: To je jasné, že ano.

19. Má syn nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Zdravotní ne. Jen je hyperaktivní a má poruchu pozornosti.

20. Má syn pravidelný denní režim? Zkuste ho trochu popsat.

Odpověď: Řekla bych, že jo. v týdnu musí chodit do školy, do družiny, občas stihneme jít na procházku, jinak večer koupání, jídlo a spát.

21. Jak dítě uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Po koupání jdeme spolu do postele a pustím mu na CD pohádky, občas mu ji přečtu

22. Pomáhá Vám při úklidu?

Odpověď: Ne

23. Má syn své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Snažím se o to, ale nechce se mu.

24. Dohadujete se s dítětem? (kdy a proč)

Odpověď: To je různé, když nechce vstávat do školy, když nechce jíst, nechce uklízet, někdy mě dokonce pošle do prdele, tak ho tam pošlu taky (smích).

25. Vedete ho k tomu, aby si čistil zuby?

Odpověď: Ano.

26. Koupete syna každý den?

Odpověď: Spíš obden.

27. Když je nemocný, jdete s ním k lékaři?

Odpověď: Pokud má jen rýmu, nebo tak něco, tak ne. Jen když je to vážnější.

28. Věk: 27

29. Rodinný stav: svobodná

30. Důvod příchodu do azylového domu: Neshody s matkou, ohledně toho, že je nezaměstnaná

31. Vzdělání: základní + kurz na počítači

32. Doba pobytu v azylovém domě: 19. 9. 2011 – 29. 2. 2012

33. Zaměstnání: evidence na Úřadu práce

34. Počet dětí: 1 dítě (syn – 8 let, nastoupil do ZŠ speciální do 1. třídy – má poruchu pozornosti, je hyperaktivní a psychomotoricky nezralý)

Rozhovor s matkou Šárkou

1. Co rádi dělají děti ve volném čase?

Odpověď: Jirka hraje rád společenské hry a dívá se na filmy. Zdena si hraje s plyšáky a s panenkami.

2. Baví děti škola?

Odpověď: Jirku škola baví. Chodí tam rád. Zdena je ve školce také ráda.

3. Mají děti oblíbenou hračku?

Odpověď: Zdena má ráda panenky a plyšáky. Jirka nemá úplně oblíbenou hračku. Už si tolik s nimi nehraje.

4. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Ano uklízí.

5. Když jsou děti hodné, dostanou od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Vždy je pochválím a řeknu jim, že jsou hodné a že je mám ráda. S oběma se také pomuchluju. Když mám u sebe něco dobrého, tak jim to dám.

6. Když Vás děti neposlouchají, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uveďte příklad:

Odpověď: Vysvětlím jim, jak se mají chovat. Snažím se na ně nekřičet, ani je netrestat fyzicky.

7. Používáte při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Odpověď: Ne.

8. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dětmi?

Odpověď: Ano určitě.

9. Co mají děti rády k jídlu?

Odpověď: Mají rádi všechno, ale chutná jim hodně bramborová kaše a řízek.

10. Chodí rádi do školy?

Odpověď: Ano chodí.

11. Jaký předmět mají děti nejradši?

Odpověď: Jirku baví matematika a tělocvik.

12. Chodí děti na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Momentálně ne.

13. Jaká je jejich oblíbená činnost?

Odpověď: Společenské hry a dívání na pohádky.

14. Víte, jaké známky mají děti? Jak se jim daří ve škole?

Odpověď: Známkou má Jirka hezké. Měl vyznamenání.

15. Pomáháte dětem s úkoly?

Odpověď: Jirka si dělá úkoly sám a já mu je pak zkontroluju. Teda když tomu rozumím. Když ne, musí si poradit sám.

16. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Povídky si, díváme se na pohádky, hrajeme společenské hry a tak.

17. Mají děti svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano

18. Navštěvujete s dětmi preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano

19. Mají děti nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Nemají.

20. Mají pravidelný denní režim? Zkuste ho trošku popsat.

Odpověď: Ano, mají. Ví, že ráno musí vstát, umýt se a nasnídat. Pak se oblečou a jdou do školy a školky. Po škole jde Jirka domů a pro Zdeničku si chodím já. Doma si pak mohou hrát. Jirka ale až po tom, co si udělá úkoly. Večer než jdou po večeři a koupeli spát, se mohou dívat na televizi a pak si čteme pohádky. Někdy je čtu já a někdy Jirka.

21. Jak děti uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Děti jsou zvyklé, že po večeři a koupání jdou do postele, kouknou na televizi a pak jim čtu pohádky.

22. Pomáhají Vám při úklidu?

Odpověď: Ano, Jirka třeba luxuje a už se učí i vytírat. Mám špatné rameno, tak mi chce pomáhat. Zdenka si uklízí hračky a už umí utírat prach.

23. Mají děti své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Ano, už jsem to říkala.

24. Dohadujete se s dětmi? (kdy a proč)

Odpověď: Myslím si, že ne.

25. Vedete děti k tomu, aby si čistily zuby?

Odpověď: Ano, čistí si zuby.

26. Koupete děti každý den?

Odpověď: Každý den ano.

27. Když jsou děti nemocné, jdete s nimi k lékaři?

Odpověď: Většinou jdu s nimi hned k doktorce.

28. Věk: 41

29. Rodinný stav: rozvedená

30. Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení

31. Vzdělání: základní

32. Délka pobytu v azylovém domě: 10. 10. - 13. 11. 2011

33. Zaměstnání: evidence na Úřadu práce

34. Počet dětí: 2 děti (syn – 11 let, dcera – 6 let)

Rozhovor s matkou Veronikou

1. Co rádi dělají děti ve volném čase?

Odpověď: Sabina ráda sportuje, chodí na procházky a hraje si s malými dětmi. Soňa se ráda dívá na pohádky v televizi.

2. Baví děti škola?

Odpověď: Sabinu škola celkem baví. Nějaké předměty víc, nějaké méně. To je normální. Soňa ještě do školy nechodí.

3. Mají děti oblíbenou hračku?

Odpověď: Sabina je na hračky už velká. Dřív měla ráda panenky a hrála si na maminku. Soňa si hraje se vším, nemá nic oblíbeného.

4. Uklízí si po sobě hračky?

Odpověď: Ano uklízí.

5. Když jsou děti hodné, dostanou od Vás nějakou odměnu?

Uveďte jakou:

Odpověď: Pochválím je, někdy jim koupím něco dobrého. Ale to záleží taky na penězích.

6. Když Vás děti neposlouchají, jak se zachováte (co uděláte, jak to řešíte)?

Uved'te příklad:

Odpověď: Tak jim vynadám, aby věděly, že už to dělat nemají.

7. Používáte při komunikaci s dětmi vulgární výrazy?

Odpověď: Ne.

8. Když přemýšlíte, co budete vařit, radíte se s dětmi?

Odpověď: Ano určitě. Domlouváme se, na co máme všechny chuť.

9. Co mají děti rády k jídlu?

Odpověď: Sabina má ráda polévky. Soňa má ráda omáčky s těstovinami. Ale sní všechno.

10. Chodí rádi do školy?

Odpověď: Sabina chodí do školy ráda.

11. Jaký předmět mají děti nejradši?

Odpověď: Nejradši má Sabina tělocvik a pak zeměpis.

12. Chodí děti na nějaký zájmový kroužek?

Odpověď: Ne. Ale Sabina by chtěla chodit na sportovky. Tak uvidíme.

13. Jaká je jejich oblíbená činnost?

Odpověď: Sabina si nejradši hraje s malými dětmi, co mají ostatní maminky, a sportuje. Soňa se ráda dívá na televizi.

14. Víte, jaké známky mají děti? Jak se jim daří ve škole?

Odpověď: Znamky jsou docela hezké. Má dvojky a trojky, akorát matika jí dělá problémy, teď to má mezi trojkou a čtyřkou.

15. Pomáháte dětem s úkoly?

Odpověď: Ne. Sabina si dělá úkoly sama. A když jsme tady, tak pokud něco neví, jde za pracovníci, která má zrovna službu a požádá jí o pomoc.

16. Co děláte rádi společně?

Odpověď: Díváme se na televizi, chodíme na procházky, povídáme si.

17. Mají děti svého dětského lékaře?

Odpověď: Ano

18. Navštěvujete s dětmi preventivní prohlídky?

Odpověď: Ano

19. Mají děti nějaké zdravotní problémy?

Odpověď: Sabina má problémy se srdcem, už jako malá byla operovaná. Soňa má špatnou srážlivost krve. Občas jí začne téct krev z nosu a nejde to dlouho zastavit.

20. Mají pravidelný denní režim? Zkuste ho trochu popsat.

Odpověď: Snažím se o to. Sabina v týdnu chodí do školy, tak potom když přijde, udělá si úkoly a pak si může hrát s dětmi, večer se nají, vykoupe a kolem deváté jde spát. Soňa je přes den se mnou doma. Většinou si celý den hraje s ostatními dětmi, odpoledne

se s ní snažím chodit na procházky, pokud není ošklivě, nebo není nemocná. Večer se navečeří a pak se dívá na televizi, než jde spát.

21. Jak děti uspáváte? Máte nějaký večerní rituál?

Odpověď: Holky jsou už větší, nemusím je uspávat. Občas si čtou před spaním.

22. Pomáhají Vám při úklidu?

Odpověď: Ano, Sabina mi pomáhá.

23. Mají děti své povinnosti při úklidu?

Odpověď: Nemají nic určitého, ale určitě mi musí pomoci. Soňa spíš jen s úklidem hraček. Sabina už dělá všechno.

24. Dohadujete se s dětmi? (kdy a proč)

Odpověď: No když něco provedou, zlobí, nebo když mě neposlechnou, tak jim vynadám. Ale žádné fyzické tresty.

25. Vedete děti k tomu, aby si čistily zuby?

Odpověď: Ano, snažím se.

26. Koupete děti každý den?

Odpověď: Každý den ne, tak obden.

27. Když jsou děti nemocné, jdete s nimi k lékaři?

Odpověď: Nejdřív zkusím, aby to vyležely, mám u sebe nějaké prášky a sirupy. Ale když je to vážnější, tak určitě.

28. Věk: 32

29. Rodinný stav: rozvedená

30. Důvod příchodu do azylového zařízení: ztráta bydlení

31. Vzdělání: základní

32. Délka pobytu v azylovém domě: 29. 8. 2011 – 19. 1. 2012

33. Zaměstnání: evidence Úřadu práce

34. Počet dětí: 2 dcery (14 let, 6 let)

III. Závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva o pobytu paní Anety [REDACTED] v Charitním domově sv.

Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích

Paní [REDACTED], trvale bytem [REDACTED] v zařízení byla se svými dvěma dětmi [REDACTED] synem [REDACTED]

Dne 13. 1. 2012 nastoupila uživatelka se svými dvěma dětmi do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem příchodu do CHD byla ztráta bydlení. Uživatelka bydlela se svými dvěma syny u své bývalé tchýně, která jí řekla, že se odtud musí brzy odstěhovat. Jelikož neměli kam jít, šli do našeho CHD.

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (nevyřešeno – stále u nás v CHD), najít práci (ve fázi hledání práce – má slíbené místo od května), vyřídít si sociální dávky (vyřešeno).

Uživatelka se o děti stará a má k nim citový vztah. Starší syn je již samostatný. Dohled nad přípravou do ZŠ matka u [REDACTED] nedělá, neboť syn je trochu svéhlavý a nenechá si do ničeho moc mluvit, což bohužel způsobuje jeho nedostatečnou přípravu do ZŠ a špatné známky. S mladším synem [REDACTED] se matka většinou učí, dohlíží nad přípravou do ZŠ. K oběma synům uplatňuje spíše mírnou výchovu bez křiku a trestů, což ne vždy je úplně dobré. Často neumí dětem říci ne a koupí jim i zbytečnosti, místo aby si peníze ponechala na potřebnější věci (potravin, kauce k podnájům,...).

Uživatelka moc nevaří, neboť oba synové mají obědy zajištěny ve škole. Pestrost stravy se odvíjí od finanční situace matky a chutí synů, kteří jsou někdy vybíraví. Volný čas tráví děti většinou dle svého uvážení, což je často u počítače či televize. Matka synům volný čas nijak neorganizuje a ani se na něm moc nepodílí. Syn [REDACTED] se často zapojuje do aktivit uskutečňovaných v CHD, také večer matce pomáhá s úklidem.

Mladší syn [REDACTED] má vadu sluchu, nedoslýchá. Uživatelka pobírala v minulém roce na syna Příspěvek na péči (nyní si již znovu o dávku zažádala). Hygienické návyky synové mají, není nutný dohled. Veškeré ostatní potřeby odpovídají jejich věku.

Sociální pracovník CHD

Závěrečná zpráva o pobytu paní Denisy [REDAKCE] v Charitním domově sv.

Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích

Paní [REDAKCE], nar. [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], nastoupila do našeho zařízení spolu se svým synem [REDAKCE], nar. [REDAKCE].

Dne 20. 1. 2012 nastoupila uživatelka se svým synem do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Do CH nastoupila paní [REDAKCE] na základě vlastní žádosti. Bydlela se svou matkou a nevlastním otcem v městském bytě, kde jim skončila nájemní smlouva a neměla kam jít.

V průběhu pobytu bylo sledováno, že po výchovné stránce nedocházelo k zanedbávání péče. Komunikace s dítětem byla bezproblémová, k synovi mluvila vlídně bez používání vulgárních slov či zvyšování hlasu. Ve věci stravování se u klientky objevovaly problémy s pestrostí stravy připravované pro dítě. Většinou byla synovi podávána jednotvárná strava, která obsahovala často sladká jídla. Byl omezen přísun potravin bohatých na vitamíny. Několikrát v průběhu pobytu se stalo, že klientka neměla dostatek finančních prostředků na nákup potravin. Z tohoto důvodu jí byly opakovaně poskytnuty zásoby ze skladu potravinové pomoci charitního domova. Rovněž v těchto případech jí zajišťovaly stravu pro syna ostatní obyvatelky domova nebo jí občas finančně vypomohla její matka. V rámci individuálního plánování byla klientce navržena pomoc s hospodařením s finančními prostředky, aby se těmto situacím do budoucna předcházelo. Hygienické návyky nebyly příliš dodržovány. Koupání v dětské vaničce klientka příliš nepreferovala a udávala, že se syn koupe s ní ve sprše, což jsme nemohly kontrolovat. Péče o ústní dutinu byla minimální. Klientka uváděla jako důvod, že syn má zuby zkažené a čištění mu způsobuje bolesti. Ze strany lékařské péče jsme neshledali žádné problémy. Pokud se u syna klientky vyskytl zdravotní problém, včas vyhledala pomoc pediatra. Denní režim nebyl příliš pestrý. Klientka trávila hodně času ve společenské místnosti nebo na pokoji. Syn chodil rovněž poměrně k jeho věku pozdě spát.

Během pobytu se nevyskytly žádné problémy ve vztahu k ostatním ubytovaným klientkám, jejich dětem či personálu.

V rámci individuálního plánování se klientka zaměřila na řešení nepříznivé bytové situace, zadlužení vůči firmě [REDAKCE] - nepravidelné splácení dlužné částky a vyřízení nárokových dávek SSP a hmotné nouze.

Sociální pracovník CHD

Závěrečná zpráva o pobytu paní Heleny [REDAKCE] v Charitním domově sv.

Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích

Paní [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE]
[REDAKCE]. v zařízení je spolu se synem [REDAKCE].

Dne 15. 11. 2011 nastoupila uživatelka se svým synem [REDAKCE] Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem nástupu do CHD byl odchod z Azylového domu [REDAKCE], kde bydlela i s partnerem. Partner porušil jejich domovní řád a pobyt mu byl ukončen. Přes zákaz ho paní [REDAKCE] nechala přespat ve svém pokoji a proto musela za zařízení odejít i ona se synem.

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (nalezeno ubytování v azylovém domě pro rodiny s dětmi).

Péče paní [REDAKCE] syna byla bezproblémová, synovy se věnovala a měla k němu citový vztah. Potřeby a vývoj [REDAKCE] odpovídá jeho věku. Stran výchovy a výživy syna bylo vše v pořádku. Za pí. [REDAKCE] docházel denně její přítel p. [REDAKCE] (otec [REDAKCE]), který se také podílel na výchově.

Paní [REDAKCE] dostala během pobytu v našem CHD 2 napomenutí za porušení domovního řádu, ty se však netýkaly péče o syna, ale nedodaných vstupních lékařských prohlídek a nevhodného chování jejího partnera pana [REDAKCE] (hrubé chování vůči pracovním CHD).

Uživatelka s pracovníky CHD většinou spolupracovala, mezi ostatními ubytovanými matkami však nebyla moc oblíbená (po čase si od nich začala půjčovat Kč a začaly se ztrácet v zařízení potraviny). Paní [REDAKCE] bylo sděleno, že jí smlouva o poskytnutí sociální služby končí dnem 31. 1. 2012 a o jejím dalším případném prodloužení se rozhodne na poradě pracovníků CHD.

Podnájemky nehledala, protože si byla vědoma, že je není schopna uhradit. Zajímala se pouze o azylové domy pro rodiny s dětmi. Před Vánocemi se naskytla možnost přestěhovat se do AD [REDAKCE]. Tuto možnost nemohla využít, protože v této době byla se synem a přítelem na návštěvě u rodičů. Po návratu již místo bylo obsazené. Znova se jim nabídla možnost odchodu do [REDAKCE] v měsíci lednu. Toto využila a dne 10. 1. 2012 na vlastní žádost ukončila pobyt v našem zařízení.

Adresa následujícího pobytu: Azylový dům [REDAKCE].

sociální pracovnice CHD

Závěrečná zpráva o pobytu paní Hermíny [REDAKCE] v Charitním domově sv.

Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích

[REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE].
v zařízení byla spolu se svými dvěma dětmi: [REDAKCE]
[REDAKCE]).

Dne 11. 9. 2011 nastoupila uživatelka se svojí dcerou [REDAKCE] do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD), uživatelka byla v devátém měsíci těhotenství.

Důvodem nástupu do CHD byl odchod z Azylového domu [REDAKCE], kde bydlela i s partnerem. Partner porušil jejich domovní řád, neboť přišel do AD v podnapilém stavu, poté byl ze zařízení vykázán. Jelikož byl partnerovi pobyt ukončen, tak musela i uživatelka zařízení opustit.

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (nalezeno ubytování v azylovém domě pro rodiny s dětmi), vyřídít si pro sebe a partnera rodný list (vyřízeno částečně, RL získala jen uživatelka), zajistit si dávky HN (vyřízeno), začít řešit dluhy (neřešeno).

Paní [REDAKCE] nastoupila do zařízení s dcerou [REDAKCE] a byla v pokročilém stádiu těhotenství. Její péče o dceru nebyla dobrá a vykazovala i znaky týrání a zanedbávání. Uživatelka na ni velmi často křičela a vulgárně jí nadávala, situace se ještě zhoršila po narození syna [REDAKCE]. K synovi se uživatelka chovala naprosto odlišně, věnovala se mu, chovala ho a měla k němu citový vztah. U paní [REDAKCE] bylo zjevné, že k dceři však žádnou citovou vazbu nemá. Nehrála si s ní, nevěnovala se jí a často jí jen okřikovala a byla na ni hrubá, o dceru se často staraly ostatní matky a pí. [REDAKCE] si jí nevšímala. Její výchovné metody sestávaly ze zákazů a příkazů, bez vlídného slova, pochvaly či pohlazení. Drobné prohřešky řešila u dcery neadekvátními fyzickými tresty. Dcera [REDAKCE] býval někdy i bez jídla nebo dostávala jen čínskou polévku či suchý rohlík. Za špatnou výchovu a péči o dceru dostala uživatelka 2 písemná napomenutí. S ostatními matkami a pracovníky CHD vycházela uživatelka celkem dobře.

Za pí. [REDAKCE] docházel skoro denně p. [REDAKCE] (otec obou dětí) a ani on se k dceři nechoval moc hezky a praktikoval stejnou výchovu jako jeho partnerka. Pan [REDAKCE] nedodržel domovní řád, porušoval návštěvní hodiny a několikrát byl z CHD vykázán, neboť přišel v podnapilém stavu. Z důvodu partnerova nerespektování domovního řádu CHD a nepřijatelných výchovných metod bylo pí. [REDAKCE] sděleno, že jí nebude prodloužena ubytovací smlouva a k 30. 11. 2011 se musí odstěhovat.

Uživatelka chtěla bydlet s dětmi i s partnerem dohromady, a proto hledali nejen pronájmy, ale také azylové domy pro rodiny s dětmi. Paní [REDAKCE] bylo nabídnuto ubytování v azylovém domě pro rodiny s dětmi v [REDAKCE], což také přijala.

Dne 21. 11. 2011 ukončila uživatelka pobyt v našem zařízení a odstěhovala se i s dětmi a partnerem do azylového domu pro rodiny s dětmi. Veškeré finanční závazky vůči Farní charitě Prachatice byly uhrazeny. Její nová adresa: [REDAKCE]
[REDAKCE]

Závěrečná zpráva o pobytu paní Kláry [REDAKCE] v Charitním domově sv.

Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích

Paní [REDAKCE], trvalým pobytem [REDAKCE]. v zařízení byla se svými čtyřmi dětmi, synem [REDAKCE] (nar. [REDAKCE]), dcerou [REDAKCE] (nar. [REDAKCE]), synem [REDAKCE] (nar. [REDAKCE]) a nejmladším synem [REDAKCE] (nar. [REDAKCE]).

Dne 22. 11. 2011 nastoupila uživatelka se svými dvěma dětmi do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem pro nastoupení do našeho CHD byla ztráta bydlení. Uživatelka s dětmi i partnerem bydlela u rodičů partnera v [REDAKCE]. Když partner přišel o práci, nastaly finanční problémy a došlo ke ztrátě bydlení.

Cíle v rámci individuálního plánování: najít bydlení pro celou rodinu (zatím se nepodařilo), zajistit pro nejstaršího syna [REDAKCE] mateřskou školku (zatím se nepodařilo).

Paní [REDAKCE] se o své děti starala dobře, vždy jim zajistila jídlo několikrát denně. Dá se říct, že měli všichni pravidelnou stravu. Živila ze svých dávek i svého partnera, který momentálně je bez práce. Umí dobře vařit, i z toho mála co má.

Děti chodily čisté a upravené, uživatelka pravidelně prala oblečení, prádlo bylo vždy vyžehlené - jako jediná maminka zde v zařízení své prádlo žehlila. Děti koupe 2 x týdně, nejmladšího syna koupe častěji. Ohledně mytí rukou a čištění zubů, k tomu děti nejsou vedeny. Do postele chodí buď ve věcech, ve kterých běhaly přes den, někdy dostanou pyžamo, to když je vypráno.

Matka si s dětmi moc nehraje, pouze s nejmladším si občas povídá nebo si s ním hraje, větší děti jsou odkázány na sebe, většinou starší děti sedí u televize, nebo si hrají spolu s dalšími dětmi. Komunikace s dětmi je docela dobrá, na děti zvýší hlas, pokud děti opravdu zlobí, nebo nechtějí poslouchat. Vulgární slova nepoužívá. S dětmi se moc nehádá, jen s nejstarším synem občas vede diskuzi o tom, co chce, aby syn udělal. K lékaři jde, pokud je to neodkladné, jinak se snaží léčit děti sama, tvrdí, že na léky pro děti nemá peníze.

Denní režim děti moc nedodržují, pouze nejmladší syn ještě ano, ale starší děti tak nějak rozhodují, co se bude dělat, kdy budou obědvat apod. Děti jsou většinou do 20 hodin na pokoji a usínají sami, neuspává je, nečte pohádky. Matka je zavře na pokoji, rozsvítí lampičku a nechá je na pokoji. Děti do úklidu nezapojuje - pouze si musí občas uklidit hračky ve společenské místnosti. Jinak žádné povinnosti nemají, matka tvrdí, že jsou ještě malé.

Sociální pracovník CHD

**Závěrečná zpráva o pobytu paní Pavly [REDACTED] v Charitním domově sv.
Dominika Saviapro matky s dětmi v Prachaticích**

Paní [REDACTED], trvale bytem [REDACTED], v zařízení byla spolu se svojí dcerou [REDACTED].

Dne 28. 10. 2011 nastoupila uživatelka se svojí dcerou [REDACTED] do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem nástupu do CHD bylo ukončení nájemní smlouvy v předchozím bydlišti, kde s partnerem (p. [REDACTED]) a dcerou bydlela. Uvedla, že v předchozím pronájmu má také dluh za elektřinu, což byl možná také důvod neprodloužení nájemní smlouvy.

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (nalezeno bydlení na ubytovně).

Paní [REDACTED] nastoupila do zařízení s dcerou [REDACTED]. Již při nástupu bylo zřejmé, že má uživatelka problémy s alkoholem, neboť byl cítit z jejího dechu. Byla důrazně upozorněna na pravidla našeho CHD, zvláště na zákaz vnášení a požívání alkoholu či jakýchkoliv jiných drog. Přesto paní [REDACTED] tento zákaz porušila a dne 3. 11. 2011 přišla z vycházky v mírně podnapilém stavu, za což jí bylo uděleno písemné napomenutí za porušení Domovního řádu. Během dalších měsíců se tato situace již neopakovala. Tento problém se ale opět objevil při ukončování pobytu v našem zařízení. Koncem ledna 2012 si uživatelka našla nové bydlení na ubytovně u [REDACTED] a během posledních dnů, kdy si již postupně stěhovala věci na ubytovnu a v našem zařízení víceméně jen přespávala, se vracela z vycházek pozdě večer a v mírně podnapilém stavu. Dceru nechávala v CHD a hlídala ji jiná ubytovaná matka. Paní [REDACTED] byla poslední den v silně podnapilém stavu a nebyla schopna ani uklidit pokoj a lednici. A přestože přislíbila, že vše v následujících dnech dá do pořádku, tak toto neučinila a úklid za ni musely udělat jiné ubytované uživatelky.

Stran péče o dceru nebyla situace o nic lepší. Přestože paní [REDACTED] určitý citový vztah k dceři měla, tak nadávky, vulgární výrazy a křik byly na denním pořádku. Záleželo také na tom, v jaké náladě zrovna uživatelka byla. Neboť však velice často neměla dostatek finančních prostředků, tak bývala hodně podrážděná a na dceru byla velice hrubá a vulgární. Přesto pracovníce CHD nezaznamenaly fyzické týrání a vše se většinou odehrávalo v rovině slovných útoků a nadávek. i stravu se uživatelka dceři snažila zajistit, byly však i dny kdy dostávala malá [REDACTED] jídlo od ostatních ubytovaných matek.

S pracovníky CHD a ostatními uživatelkami vycházela pí. [REDACTED] celkem dobře.

Paní [REDACTED] občas navštěvoval její přítel a otec malé [REDACTED] pan [REDACTED]. Finančně rodině nepomáhal a spíše uživatelka dávala peníze jemu.

Paní [REDACTED] si byla vědoma, že se svojí současnou finanční situací, není schopna ušetřit dostatek peněz na nájem a na kauci, která je u většiny pronájmů stanovena, proto se rozhodla i s dcerou odstěhovat na ubytovnu v [REDACTED].

Dne 31. 01. 2012 ukončila uživatelka na vlastní žádost pobyt v našem zařízení a odstěhovala se i s dcerou na [REDACTED] ubytovnu. Veškeré finanční závazky vzniklé během pobytu v našem zařízení byly uhrazeny a vůči Farní charitě Prachatice nemá paní [REDACTED] žádné nesplacené pohledávky. Její nová adresa: [REDACTED].

Závěrečná zpráva o pobytu paní Sáry [REDAKCE] v Charitním domově sv.

Dominika Saviapro matky s dětmi v Prachaticích

Paní [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE]
[REDAKCE], v zařízení byla se svými dvěma dětmi [REDAKCE]
a [REDAKCE].

Dne 1. 2. 2012 nastoupila uživatelka se svými dvěma dětmi do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem nástupu do CHD bylo ukončení nájemní smlouvy, nedostatek financí z důvodu dlouhodobé nezaměstnanosti. S přítelem, se kterým bydlela, se měla odstěhovat do pronájmu v ČB, peníze na nájem však utratili za Pervitin, proto musela odejít do našeho CHD.

Cíle v rámci individuálního plánování: vyřídít si sociální dávky (vyřízeno), zajistit mladšímu synovi MŠ (nevyřešeno – školka syna zatím nepřijala), najít zaměstnání (v současné době uživatelka dochází do programu Opus, kde je možné si udělat rekvalifikaci a následně zprostředkovat zaměstnání), nalézt bydlení (zatím nevyřešeno).

Uživatelka se o děti stará a má k nim citový vztah. Občas použije při výchově jadrnější výrazy a lehce zvýší hlas. Je však vidět, že na dětech jí záleží a nebylo zaznamenáno, že by dětem fyzicky ubližovala. S dětmi tráví i svůj volný čas, občas chodí s dětmi a přítelem na procházky (využila i zimního času na bobování) a někdy svůj volný čas tráví u televize. Starší syn [REDAKCE] chodí do ZŠ, úkoly si dělá sám a matka je poté zkontroluje. S [REDAKCE] jsou výchovné problémy a je hyperaktivní. Matka s ním chce začít docházet do Pedagogicko-psychologické poradny v Prachaticích, aby tam mohla s odborníky vše řešit. Syn [REDAKCE] chodil do MŠ, avšak v posledních měsících neměla matka peníze na obědy a školné, tak syna do MŠ přestala dávat. Po zaplacení dluhu by byla uživatelka ráda, aby syn opět do školky chodil.

Synové většinou mají alespoň jedno teplé jídlo denně, pestrost stravy se odvíjí hlavně od finanční situace matky. Pokud nemá dostatek financí, tak se snaží vařit tzv. „co dům dal.“ Jelikož je nyní uživatelka ve finanční tísní, tak dostávají děti jídlo i od ostatních matek.

Stran hygienických návyků se děti chovají dle svého věku, starší syn je samostatný, jen u mladšího je nutný občasný dohled. Veškeré ostatní potřeby odpovídají jejich věku.

Sociální pracovnice CHD

Závěrečná zpráva o pobytu paní Šarloty [REDAKCE] v Charitním domově sv.

Dominika Saviapro matky s dětmi v Prachaticích

Paní [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE].
v zařízení byla společně se svým synem [REDAKCE]).

Dne 19. 9. 2011 nastoupila uživatelka se svým synem do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem příchodu do CH byly neshody s matkou a jejím přítelem. Uživatelka bydlela s matkou a jejím přítelem v rodinném domě, z důvodů dlouhodobých neshod a špatné finanční situaci, odešla do našeho CHD. Matka jí vyčítala, že je dlouhodobě nezaměstnaná. Uživatelka neměla nárok na dávky HN. Také potřebovala syna umístit do speciální školy a neměla peníze na dojíždění (v místě bydliště tento typ školy není).

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (nalezeno – nástup do AD v [REDAKCE], nalézt zaměstnání (nevyřešeno – uživatelka měla minimální snahu při hledání zaměstnání), zklidnit syna [REDAKCE] (splněno – po konzultaci se školou a pracovníky Speciálně pedagogického centra, matka dostala rady, jak se synem pracovat a mělo to viditelné výsledky).

Uživatelka se o syna stará průměrně, ale má k němu citový vztah. Syn je lehce mentálně zaostalý, je hyperaktivní a trpí poruchami chování. Často se vzteká, neposlechne a někdy je na okolní děti agresivní, také se někdy pomočuje či se vykáli do kalhot. Zvláště na začátku pobytu v našem CHD neměl syn skoro žádné hygienické a stravovací návyky (ve škole se neuměl ani najíst sám lžící). Uživatelka si se synem nevěděla rady a zvláště zpočátku na něj často křičela (někdy používala i vulgární výrazy), zavírala ho na pokoj a fyzicky ho trestala. [REDAKCE] neslyšel od matky žádnou pochvalu. Uživatelka měla pocit, že jedině tento způsob výchovy povede k jeho zklidnění a poslušnosti. Opak byl pravdou a nedostatek pozornosti ze strany matky a špatné vedení se vždy odrazilo v jeho chování. Tato situace však nebyla způsobena malou láskou matky k synovi, ale spíše neznalostí a laxností jejího přístupu. U matky nebyla dostatečná motivace a snaha řešit situaci. Určitá lenost a výmluvy, že nastalý problém nelze jinak řešit, vyústily do situace, kdy syn byl nevladatelný, matka používala neúčinné a nesprávné výchovné metody a z viditelného neúspěchu pak byla psychicky i fyzicky vyčerpaná. Syn potřebuje správné a odborné vedení, které mu bylo poskytnuto v Základní škole speciální v Prachaticích, kam dochází do 1. třídy. Po konzultaci s učitelkou ze ZŠ speciální a s pracovníky Speciálně pedagogického centra ze Strakonice se situace rapidně zlepšila. Uživatelka začala aplikovat rady a praktiky doporučené těmito odborníky a speciálními pedagogy a začaly se dostavovat výsledky. [REDAKCE] již fyzicky netrestala, více se synovi věnovala a trávila s ním volný čas. Snažila se poskytovat synovi více pozornosti a zaměstnávat ho různými činnostmi, což vedlo k jeho zklidnění. I problémy s pomočováním ustaly a [REDAKCE] agresivní stavy se také již neobjevovaly. Bohužel ve chvíli, kdy byla uživatelka ve stresu a byla nervózní, se vracela ke starým negativním výchovným metodám, které opět vše navracely k původním nežádoucím stereotypům. Bylo zřejmé, že [REDAKCE] velmi citlivě reaguje na chování a pocity matky, což jí bylo také zdůrazněno. Je jen na matce jak se její syn bude chovat. Ona sama si musí uvědomit, že vždy se mu bude muset více

věnovat a syn bude potřebovat její zvýšenou péči, ale při správném vedení a úsilí se jeho chování dá zvládnout a jednou se může [REDAKCE] plnohodnotně zapojit do většinové společnosti.

Stran výživy nebylo zaznamenáno žádné zanedbání, spíše naopak, uživatelka často vařila a syn míval i teplé večeře, na obědy chodil do ZŠ.

Uživatelce bylo sděleno, že jí k 29. 2. 2012 končí pobyt v našem CHD. Uživatelka si proto zařídila přestup do azylového domu v [REDAKCE], kde má více možností nalézt zaměstnání a také zde má přítele, se kterým může tak být denně v kontaktu.

Uživatelka se dne 29. 2. 2012 odstěhovala.

Sociální pracovnice CHD

**Závěrečná zpráva o pobytu paní Šárky [REDACTED] v Charitním domově sv.
Dominika Saviapro matky s dětmi v Prachaticích**

Paní [REDACTED] (nar. [REDACTED]), trvale bytem [REDACTED], v zařízení byla spolu se svými dvěma dětmi: [REDACTED] (nar. [REDACTED]), [REDACTED] (nar. [REDACTED]).

Dne 10. 10. 2011 nastoupila uživatelka se svými dvěma dětmi do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem nástupu do CHD bylo neprodloužení podnájemní smlouvy, neboť nejstarší dcera [REDACTED] si do bytu vodila nevhodné přátele, pořádala v něm hlučné večírky, užívala drogy a byt s přáteli zničila. Paní [REDACTED] v té době byla se dvěma mladšími dětmi na chalupě. po návratu musela vše vrátit do původního stavu a odstěhovat se.

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (nalezen podnájem v [REDACTED]).

Její péče o děti byla velice dobrá, o děti se starala. Měla k nim vřelý citový vztah, děti byly vždy najedené a bylo o ně dobře postaráno. Paní [REDACTED] si s dětmi hrála, četla si s nimi a věnovala se jim. Veškeré potřeby odpovídaly jejich věku.

Také vůči personálu a ostatním maminkám byla uživatelka velice vstřícná a ochotná. za ní i za dětmi často docházel otec dětí (bývalý manžel uživatelky), který sice s paní [REDACTED] nežil, ale udržoval s ní přátelské vztahy a finančně jí podporoval. V našem CHD občas vypomáhal s drobnými opravami.

Uživatelka chtěla být v našem zařízení jen na nezbytně nutnou dobu (cca 1-2 měsíce), než získá finanční prostředky z úrazových pojistek, které si vyřizovala a poté si najde pronájem, což se jí brzy podařilo a dne 13. 11. 2011 se odstěhovala.

Dne 13. 11. 2011 ukončila uživatelka na vlastní žádost pobyt v našem zařízení a i s dětmi se odstěhovala do pronájmu. Její nová adresa: [REDACTED].

Sociální pracovnice CHD

**Závěrečná zpráva o pobytu paní Veroniky [REDACTED] v Charitním domově sv.
Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích**

Paní [REDACTED], trvale bytem [REDACTED] v zařízení byla spolu se svými dvěma dětmi: [REDACTED] ([REDACTED]) a [REDACTED]).

Dne 29. 08. 2011 nastoupila uživatelka se svými dvěma dětmi do Charitního domova sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích (dále jen CHD).

Důvodem nástupu do CHD byl odchod od bývalého manžela. Mezi uživatelkou a býv. manželem docházelo již dlouhá léta ke vzájemným sporům a hádkám, které občas vyústily i ve fyzické násilí a šikanu. Uživatelka již nechtěla dál snášet jeho psychické i fyzické útoky, tak odešla do našeho zařízení.

Cíle v rámci individuálního plánování: nalézt bydlení (vyřešeno-uživatelka se odstěhovala k novému příteli), zajistit dceři MŠ (nevyřešeno-ve školce dceru nevzali), najít si práci (pouze za předpokladu, že dceru vezmou do školky, což se neuskutečnilo).

Paní [REDACTED] se o dcery starala celkem dobře, měla k nim citový vztah. Dcera [REDACTED] byla samostatná a šikovná, mladší dcera [REDACTED] byla však trochu rozmazlená. Paní [REDACTED] si v průběhu pobytu našla přítele, který jí denně i několik hodin volal, také ji jezdil navštěvovat nebo ona i s dcerami jezdila na několikadenní návštěvy k němu. V této době začala stále častěji přehazovat péči o dceru [REDACTED] na starší [REDACTED]. Přes den kdy bývala Sabina ve škole Soňa bezcílně bloumala po CHD a matka telefonovala a na dceru moc neodhlížela. Stran výživy byla situace celkem dobrá, uživatelka vařila a uměla i hospodařit s penězi. S ostatními matkami i pracovníky CHD vycházela bez problémů, byla celkem vstřícná a ochotná. Žádné zanedbání stran výchovy a výživy nebylo zaznamenáno.

Dne 19. 1. 2012 ukončila uživatelka na vlastní žádost pobyt v našem zařízení a odstěhovala se i s dětmi k partnerovi. Její nová adresa: [REDACTED].

sociální pracovnice CHD

10. Abstrakt

KRÝCHOVÁ, V. Bezdomovectví matek s dětmi aneb jak matky pečují o své děti v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. České Budějovice 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce M. Opatrný.

Klíčová slova: bezdomovectví, matky s dětmi bez domova, péče o děti, azylový dům, charita.

Práce se zabývá problematikou bezdomovectví matek s dětmi. První kapitola obsahuje reflexi odborné literatury, která poukazuje na to, že se literatura cílové skupině matek s dětmi nevěnuje.

Výzkumné šetření popisuje péči matek o děti v době, kdy se ocitly bez domova a sociálního zázemí, a musí bydlet v Charitním domově sv. Dominika Savia pro matky s dětmi v Prachaticích. Ve výzkumu jsou porovnávány správné zásady péče o dítě, určené na základě odborné literatury, s realitou péče matek v Charitním domově.

Kritéria pro výzkumné šetření jsou rozdělena na 8 oblastí, které mají pomoci rozeznat, jak matky o děti pečují. Oblast vzdělání a školní docházky, lékařské péče, systém odměn a trestů, denní režim, komunikace s dětmi, volný čas, stravovací a hygienické návyky. Z celého výzkumného šetření vyplynulo, že každá uživatelka v Charitním domově je individuální a jedinečný případ. Na závěr lze říci, že kritéria správné péče matky splňovaly různě. Každá uživatelka měla jiné představy o výchově a péči o své děti. I když některé matky neplnily určená kritéria dle odborné literatury, byly samy přesvědčené, že se o své děti starají dobře. Neuvědomovaly si, že by nějak svou péči zanedbávaly.

The Abstrakt

The work deals with homelessness, mothers with children. The first chapter contains a reflection of scientific literature points to the fact that the literature of the target group of mothers with children does not.

Key words: homelessness, mothers with children, homeless, child care, shelter, charity.

The survey describes the maternal care of children when they found themselves homeless and social background, and must live in the home of Caritas St. Dominic Savio for mothers with children in Prachatice. The research compares the principles of good child care, determined on the basis of literature, the reality of maternal care in home of Caritas.

The Criteria for research studies are divided into 8 areas to help identify how mothers care for children. Education and schooling, medical care, a system of rewards and punishments, daily routine, communication with children, leisure, eating and hygiene habits. The full research investigation showed that each user of the Caritas home is individual and unique case. In conclusion, the criteria of good care mothers met in different ways. Each user of had a different idea of raising and caring for their children. Although some mothers fail to meet specified criteria according to literature, were themselves convinced that they care for their children well. They did not realize that their care in any way neglected.